Ali Eldeniz

Bugünden Geleceğe

DÜNYA VE TÜRKİYE

EVRENSEL BASIM YAYIN 11

11
Bugünden Geleceğe DÜNYA VE TÜRKİYE

Ali Eldeniz

Bugünden Geleceğe

DÜNYA VE TÜRKİYE

EVRENSEL BASIM YAYIN

Baskı: Yalçın Ofset
Baskı Tarihi: Mart 1992
Yönetim Yeri: Piyerloti Cad. 41-B/9
Çemberlitaş-İstanbul
Tel: 5178237

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap, farklı dönemlerde yazılan üç yazıdan oluşuyor. Kitabının birinci bölümünü oluşturan ve kısaca "Dünyada ve Türkiye'de Durum" başlığını taşıyan 1991 Şubat'ında, emperyalistlerle Irak arasındaki savaşın bütün şiddetiyle devam ettiği sırada yazıldı. İkinci bölümü oluşturan yazı, erken seçimin hemen ardından yazıldı. Üçüncü bölüm ise, Ağustos-Eylül 1991'de yazıldı.

Kitabı oluşturan yazıların farklı dönemlerde kaleme alınmış olmasından hareketle, kitabın üç farklı yazının basit bir toplamı olduğu düşünülmemelidir. Gerçekte, bölümler arasında, ele alınan konular ve ortaya konan mantık bakımından bir bağımlılık ve tutarlılık vardır. Sonraki bölümler önceki bölümleri tamamlar niteliktedir. Okuyucu, kitabı bir bütün olarak görüp incelemelidir.

Kitapta emperyalist gericiliğin ve işbirlikçilerinin görünüşteki tüm avantajlarına rağmen olanaklarını nasıl tükettiği ve tüketmekte olduğu ve devrimci olanaklar üzerinde durulduğu. Bu durumun öncüye yüklediği görevler ele alındı.

Yazılış tarihinden bugüne bir çok öngörüler gerçekleşti ama saptamaların hiçbiri eskimedi. Kitabın okuyucuya sunulması bunun için gerekli görüldü.

ALİ ELDENİZ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM
Emperyalizm ve Gericiliğe Karşı Mücadele Yeni Bir Dönemeçte: Dünya Ve Türkiye'de Durum..... 5-50

İKİNCİ BÖLÜM
Emperyalist Dünyanın Tükenen Olanakları; Dünyada Ve Türkiye'de Güncel Durum..... 51-100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.
İşçi Sınıfı Hareketi Ve Ulusal Hareketin Bugünkü Durumu Üzerine 101-140

-Bir-
EMPERYALİZME VE GERİCİLİKLERE KARŞI MÜCADELEDE YENİ BİR DÖNEMEÇ; DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE DURUM

-A-
Dünyada durum

Emperyalist ve revizyonist dünyanın büyük patronlarının son beş yıldır, elbirliği ile yürüttükleri propaganda kampanyasının, "evrensel barış" ve "evrensel refah" düzeni üzerine yarattığı pembe hayaller yıkılıyor. Emperyalist ve revizyonist haydutların "barış", "evrensel refah" ve "evrensel özgürlük" üzerine en fazla "zafer" çığlıkları attıkları bir dönemde, Irak ve Ortadoğu halklarına karşı açmak zorunda kaldıkları emperyalist savaş, kapitalizmin ve emperyalist dünya "düzeni"nin bütün çelişki ve açmazlarını açığa çıkarıyor. Başını ABD emperyalizminin çektiği emperyalist "koalisyon"un katliama dönüşen ve daha üçüncü haftası dolmadan yüz binlerce Iraklı emekçiyi toprağa gömen silahlı saldırısı, sadece, "evrensel barış", "adalet" ve "özgürlük" safsatalarının gerisindeki vahşeti açığa çıkartmakla kalmıyor, aynı zamanda ileri ülkeler işçilerini ve ezilen halkları kapitalizme ve emperyalizme karşı yeni mücadelelere ve başkaldırılara uyandırıyor. Öte yandan, Ortadoğu'daki savaş koşulları ve bu koşullarla su yüzüne çıkan ve etkinlik kazanan "istikrarsızlıklar" ve "belirsizlikler", emperyalist dünyanın patronları arasında çıkar ayrılıklarını ve çatışmalarını hızla ön plana çıkarıyor; emperyalist büyük devletler arasındaki etki alanı ve nüfuz mücadelesi "barış" ve "uzlaşma"ya dayalı "pembe hayaller"i yırtarak yeni bir safhaya girme eğilimini kazanıyor.

Neresinden bakılırsa bakılsın, emperyalist "koalisyon" Ortadoğu'da açtığı savaşla, ileri ülke işçilerine ve ezilen halklara karşı saldırıda son beş yılda elde ettiği avantajları bir daha eski biçim ve etkinliği ile kulanamayacağı bir dönemece girerken; emperyalizm kendi egemenliğinin temellerini sarsacak tüm toplumsal dinamikleri yeniden uyandıran ve harekete geçiren bir sürece de adım atmaktadır. Emperyalist dünya sistemi, yeni bir açmaza, yeni bir kargaşaya ve yeni bir yıkım dönemine doğru yol almaktadır.

1- ABD emperyalizmi ve diğer emperyalist devletler, Ortadoğu'daki savaşı, görüntüde "dünya barışı" ve "uluslararası adalet", gerçekte ise, Ortadoğu halklarını bastırmak, Körfez'deki emperyalist egemenliği yenilemek, dünyanın ezilen uluslarına gözdağı vermek ve uluslararası kapitalist düzenin "dokunulmazlığı"nı kanıtlamak için başlatmışlardı. Oysa emperyalist hükümetlerin, savaş hazırlıklarını başlattıkları altı ay öncesinden bu güne kadar kazandıkları ya da gelecekte kazanacakları askeri "başarı" ne olursa olsun, elde ettikleri ve ödemekle karşı karşıya bulundukları faturanın bir yanı şudur: İlk olarak, Güney Asya'dan Ortadoğu'ya, oradan tüm Kuzey Afrika'ya genişleyen bir bölgenin Arap olan ve olmayan yüz milyonlarca İslam emekçisinin emperyalizme karşı patlama ve ayaklanma eğilimi taşıyan yeni bir uyanışı; ikinci olarak, burjuva ve revizyonist propagandanın "evrensel refah" vaatleriyle "düzene bağlamayı" başardığı ileri ülkeler halklarının bir anda gerici bir savaşın dehşetiyle sarsılmaları ve savaşın getireceği yeni yüklere karşı mücadeleyle genişleyeceği bugünden belli olan savaş karşıtı yeni bir hareketlenme içine girmeleri... Ne yönden ele alınırsa alınsın, Ortadoğu'daki emperyalist silahlı saldırı, kapitalizmin anavatanlarında ve emperyalist yeni sömürge

sisteminin ezilen ülkelerinde uyandırdığı mücadele ve ayaklanma eğilimi ile, son beş yıla göre, dünyadaki ilişki ve çelişkilerin gelişme yönünü tersine çevirebilecek yeni bir dönemeci belirlemektedir.

2- Emperyalist büyük devletler, Ortadoğu'daki savaşı, "dünya düzeni"nin "istikrar"ı ve uluslararası kapitalizmin "barışçı birliği" adına elbirliği ile hazırlamış ve bütün "uygar dünyanın artık birleştiği" üzerine düzenledikleri gösterişli şovlarla başlatmışlardı. Oysa Ortadoğu'daki gerici savaşın, sadece, Körfez'deki anti-emperyalist uyanışı ve çözümsüz karışıklığı daha da derinleştiren olguların ortaya çıkmasına yol açmakla kalmadığı, emperyalist büyük devletler arasındaki çıkar mücadeleleri ve etki alanları çatışmasını hızlandıran ciddi bir etken haline geldiği de bugünden görülmektedir. Emperyalist "koalisyon"un başlattığı savaş, "koalisyon"un parçalanmasının bütün temel dinamiklerini güçlendirmekte ve hızla etkinleştirmektedir. Emperyalist dünyanın, Körfez'de başlattığı gerici savaşın faturası olarak, ödemekle başbaşa kalacağı bedelin diğer bir yönü de işte budur.

ABD emperyalizmi, dünyanın ve Ortadoğu'nun tek hakimi olmayı, emperyalist diğer devletleri çevresinde toplamayı ve Ortadoğu'daki gerici uşaklarını güçlendirmeyi hedeflemişti. ABD'nin bütün askeri gücüne, elindeki modern teknoloji silahlarına ve saldırganlığına karşın; onun hedeflerine ulaşmasını daha da zorlaştıran etkenler, bizzat yürüttüğü gerici savaş tarafından güçlendiriliyor. ABD emperyalizmi, emperyalizme karşı uyanan dünya ve Ortadoğu halklarının bilincinde yeniden "baş düşman" konumuna düştüğü gibi, "müttefiki" emperyalist devletlerin yeni talep ve şantajlarıyla da karşı karşıya geliyor. Savaş, Japonya'nın, özellikle emperyalist Almanya'nın

Ortadoğu'daki harekatın ekonomik ve politik faturasının ABD'nin sırtına yıkılmasını hedefleyen "akıllı tüccar" manevralarına girmelerini besleyen koşulları şimdiden yarattı. Almanya ve Fransa, Ortadoğu'da ve Avrupa'da değişik yollardan da olsa, mevzi kazanma politikasını daha da güçlendiriyor. Arap-İsrail sorunu, Filistin ve Kürt sorunları ve Irak ve Suriye ile ilişkiler sorunu, emperyalist devletler arasında rekabet ve etki alanı için mücadeleyi teşvik eden bir özellik kazanarak, gerici çatışmaların gündemine daha şimdiden girmiş bulunuyor. ABD'nin Ortadoğu'da egemen olduğu ülkelerdeki gerici rejimlerin ayakta kalamayacağı ile ilgili "inanç" giderek yayılıyor; değişik emperyalist ülkeler, bu rejimler ve bütün bölge için "yeni" ve kendi çıkarlarını dikte eden "alternatif" emperyalist "statüko" planları yapmaya girişiyorlar. Sovyetler Birliği, ABD ve müttefiklerinin Baltık'tan ve Kafkasya'dan ellerini çekmelerini istiyor; daha fazla dolar ve siyasi destek karşılığında satmakta olduğu Ortadoğu'daki çıkarlarını öne sürüyor ve "birleşik" emperyalist cepheyi "bölme" şantajına başvuruyor. Bu ülkede askeri kliğin giderek artan etkisi, emperyalist dünyada egemen olan "kararsızlık" ve "belirsizlikleri" daha da derinleştiren bir anlam kazanıyor. Emperyalist yağma savaşının, Ortadoğu'nun ve dünyanın diğer ezilen halklarında uyandırdığı anti-Amerikan, anti-emperyalist hareketlenmeyle birlikte özellikle Körfez'de ve Avrupa'da hızlandırdığı emperyalistler ve gericiler arası çıkar çatışmaları emperyalist devletlerin, "dünyanın barışçı birliği" ve "kapitalizmin evrensel düzeni" ile ilgili olarak, işçi sınıfı ve halklar içinde egemen kıldıkları "umudu" yerle bir edecek, kapitalizmi ve emperyalizmi yeni bir batağa sürükleyecek bütün olguları doğuruyor ve olgunlaştırıyor.

3- Beş- altı ay boyunca yürütülen emperyalist savaş

hazırlıkları ve başlatılan gerici savaş, sadece siyasi, askeri ve diplomatik istikrarsızlık ve kargaşaya yol açan olgu ve olaylar doğurmakla kalmıyor; başta ABD kapitalizmi olmak üzere, kapitalist dünya ekonomisinin içinde bulunduğu krizi daha ağırlaştıran olgular da yaratıyor. Emperyalist savaşın bugünden yüz milyarlarca doları bulan masrafları; öte yandan metropol ekonomilerinin can damarı olan petrol üretimi ve finans piyasasının sarsıntıya girmesi ve geleceğinin belirsizliği; ve diğer benzeri olgular, dünya pazarındaki istikrarsızlığı artırdığı gibi, kriz içindeki emperyalist metropol ekonomilerini ve bağımlı ekonomileri daha da içinden çıkılmaz dengesizliklere ve ekonomik çöküntülere doğru zorluyor. Körfez'deki savaşın üretici güçlerde yol açtığı tahribatın, Ortadoğu halklarının ayağa kalkmalarının ve ileri ülke işçi ve halklarının emperyalist savaş karşıtı duygu ve eylemlerinin genişleyen gelişiminin belirlediği koşullarda, savaş faturalarının, kapitalist ekonomilerde yol açacağı yeni yıkıntılar gözardı edilemez. Ayrıca, işçilerin ve halkların emperyalizme karşı mücadelelerinin ve emperyalist ülkeler arasındaki ilişkilerde ön plana doğru gelen etki alanı çatışmalarının bugünden kışkırttığı yeni silahlanma masraflarının, kriz içindeki kapitalist ekonomiye bindirmekte olduğu ve bindireceği yükün, uluslararası burjuvaziyi yeni ekonomik ve mali açmazlara sürüklemekte olduğu ve sürükleyeceği açık bir gerçektir. ABD ve İngiliz ekonomisinin içinde bulunduğu durgunluktaki hızlanan derinleşme, Alman hükümetinin "savaş vergileri"ne başvurmak zorunda olduğunu ilan etmesi, öte yandan Sovyetler Birliği ile Batılı kapitalist ülkeler arasında politik şantaj olarak da olsa dondurulan "mali ilişkiler", dünyadaki ekonomik durumun emperyalist savaşla ortaya çıkan ilk verileridir. Yanısıra, petrol fiyat ve pazarlarındaki "şok" dalgalanmalar ve belli başlı kapita-

list sermaye ve borsa merkezlerinde hızlanan istikrarsızlıklar, kapitalizmin, kendi olanak ve kaynaklarını kemirme, üretici güçleri olağandan daha geniş çaplı bir yıkıma sürükleme vb. yolunda yeni bir "ilerleme" içine girdiğinin başka bir göstergesidir. Bütün bu veri ve göstergelerin, emperyalist kar ve soygunu artırmak ve güvenceye almak için başlatılmış olan yağma savaşının, kapitalist ekonomileri ve kapitalist karları yıkıma doğru sürükleyen eğimler kazanmasına yol açan olguları çoğaltan bir özellik kazandığının belirtileri olduğunu da söyleyebiliriz.

4- Dünya kapitalizminin, emperyalist savaşın getirdiği ve getireceği yüklerle kazanmakta olduğu yeni kriz etkenleri ve emperyalist devletler arasındaki etki alanı mücadelesinin giderek daha fazla açığa çıkma yönünde gelişmesinin dayattığı ek faturaları artmaktadır. Buna karşılık, öncelikle Ortadoğu halklarının, yanısıra tüm ezilen halkların emperyalizme karşı yeni bir dalga yaratmaya yönelen başkaldırıları, ileri ülkeler işçilerinin şimdiden yüz binleri kucaklayan ve savaş faturalarını reddetmeyi hedefleyen mücadeleleri, dünya kapitalizminin krizinin yüklerinin uluslararası burjuvazinin sırtına sarılmasının ve onun egemenliğinin temellerine vurulmasının potansiyel olanaklarını genişletmektedir. Öte yandan, ileri ülkeler işçileriyle bağımlı ülkeler halklarının emperyalizme karşı ittifakının koşulları, Vietnam devriminden bu yana belki de en fazla olgunlaşabileceği bir döneme girmektedir. Emperyalist büyük devletlerin ve uluslararası kapitalizmin hızla genişlemekte olan acil ihtiyaçlarıyla yeni bir mücadele dalgası yaratma yönünde hareketlenme içinde olan ezilen halklar ve ileri ülkeler işçilerinin kökleşmekte ve çoğalmakta olan anti-gerici savaş, anti-emperyalist istekleri arasındaki çatışma, uluslararası kapitalizmin, temellerini sarsabilecek nitelikteki çıkmazı olduğu gibi, büyük emper-

yalist devletlerin çıkar ayrılığı dalaşmalarına giderek daha fazla batmalarının da başlıca koşullarındandır.

Emperyalist devletler açısından Ortadoğu'da içinden çıkılması zor olan şu sorunlar bile durumu açıklamaya yeterlidir: Emperyalist devletler ve ABD, barbarca bir silahlı müdahaleyle yeniden ayağa kaldırdıkları Ortadoğu halklarını "yatıştırabilecek" bir Ortadoğu "statüsü"nü nasıl oluşturacaklar; Arap-İsrail, Filistin-İsrail sorunu nasıl çözülecek; Kürt sorunu hem Kürt halkını, hem emperyalist devletleri, hem de bölge ülkelerini "yatıştırıp" "uzlaştırarak" ne yoldan çözüm bulacak; bölgedeki Amerikancı rejimler nasıl ayakta tutulabilecek; emperyalist devletler paylaşacakları "pasta"yı büyütebilecek ve "paylaşmakta" öyle kolayca anlaşabilecekler mi? Uzayan denizaşarı savaşın veya çözümsüzlüğe yol açarak sürecek savaş koşullarının yüksek faturasının hiç olmazsa bir bölümü ileri ülkeler halklarına nasıl yıkılabilecek?

Olaylar ve olgular, emperyalist devletlerin, Ortadoğu'da açtıkları savaşla kendi egemenliklerinin temellerini sarsacak bir yolda yürüdüklerinden başka bir şey göstermemektedir. Büyük kapitalist ve revizyonist devletlerin, 1980'li yılların ortalarında, sosyalizme anti-emperyalist devrimlere, işçi sınıfı ve halklara karşı elde ettikleri "üstünlüğü" kaybetme sürecine girmekte oldukları ve kendileri için deprem yaratacak bir döneme doğru yol aldıkları son derece açıktır. Görünen o ki; işçi sınıfının uluslararası hareketi ve ezilen halkların kurtuluş mücadeleleri yeni bir dönemece; kapitalizme ve emperyalizme karşı mücadelelerin yeniden alevlenebileceği ve kapitalist dünya düzeninin temellerine vurabileceği bir dönemece (*) girmektedir. Dünyanın, kapitalizme ve emperyalizme karşı mücadelenin şimdiki durumu; Ortadoğu'nun ezilen halklarının emperyalizme karşı

başkaldırısının ve uluslararası proletaryanın hareketinin son beş yıl içinde gelişme yönünün değişmesinin yolunu açıp, koşullarını genişletirken; değişik ülkeler işçilerinin kapitalizme karşı dönmesinin olanakları çoğalmakta olan mücadelelerinin; halkların emperyalizme karşı savaşlarının içeriğinin gerçek halk devrimlerine genişlemesinin koşullarını olgunlaştıracak bir dönemece yol alınmakta olduğunu göstermektedir. Uyanan "Doğu"nun "uygar" Batı'yı harekete geçirdiğine, harekete geçen "uygar" Batı'nın uyanan "Doğu"nun önüne yeni perspektifler açtığına emperyalizmin tarihinde, daha önce de tanık olunduğu bilinen bir şeydir.

Dünyanın neresinde ve hangi ülkesinde bulunursa bulunsun ve hangi ulusa mensup olursa olsun devrimci işçinin, sosyalistin ve komünist örgütün, dünya ölçüsünde dikkatini çevireceği temel gerçek bugün işte budur. Bu gerçeği dikkate almayan devrimci işçinin, sosyalistin ve komünist örgütün, dönemin kendine dayattığı tarihsel göreve hazır olması olanaksızdır.

Ancak, olaylar ve doğmakta olan olgular devrimci işçi ve devrimci partiye "umutsuz" ve "karamsar" bir konumda kalma hakkını tanımadığı gibi, gelecek için "hayale dalma" hakkını da vermemektedir. Şu gerçek gözden kaçmamalıdır: Emperyalist ordular, Irak'ı kısa sürede "ezse" ve savaş görünürde "bitse" bile, Ortadoğu'da genişleyeceği belli olan savaş ya da savaş koşullarının dayattığı yüklere karşı mücadelelerle yeni bir uyanış sürecine girmekte olan değişik ülkelerdeki ileri işçiler üzerinde reformist-liberal burjuva bir ide-

(*) Bu dönemecin hangi süreçte, nasıl ve ne biçimler altında hızlanan sonuçlar doğuracağını bugünden kestirmek olanaksızdır. Ancak, işçi sınıfı ve halk hareketinin bir dönemecin eşiğinde olduğu kesindir.

olojinin etkili olduğu bilinen bir şeydir. Öte yandan bugün emperyalizme karşı halklar cephesinin ön barikatını oluşturan Ortadoğu halklarının anti-Amerikan ve anti-emperyalist başkaldırısının burjuva ve burjuva-feodal etki altında yaşanmakta olduğu da açıktır. Ve kapitalizme ve emperyalizme karşı genişleyen uluslararası hareketin önderliğinin bu durumu, şimdi yeni bir dönemeç yaşayan emperyalizme karşı dünya çapındaki mücadelenin temel zaafı ve zayıflığıdır. Devrimci işçi ve sosyalistin bu yalın gerçekten çıkaracağı sonuç kuşkusuz, "umutsuzluk" ya da "çaresizlik" olmayacaktır. Tersine, devrimci bir işçi, sosyalist bir kimse ve komünist bir örgüt, işçi ve emekçilerin hareketinin sosyalist ve devrimci bir çizgiye çekilmesinin ancak açık mücadeleler içinde olanaklı olduğunu bilecek; işçi ve emekçi yığınların kendiliğinden hareketinin geliştiği koşulların, bu harekete, sosyalizm ve devrim eğilimini kaçınılmaz olarak ve kendiliğinden vereceğini anlayacak; ve bütün çalışmasını, hareketi ilerletme, sosyalist ve devrimci bir önderlik altında birleştirme görevine göre planlayacaktır. Ayrıca, sosyalistler ve devrimci işçiler, emperyalizmin ve Gorbaçov'cu revizyonizmin sosyalizme ve anti-emperyalist mücadelelere karşı başlangıcı beş yıl öncesine dayanan son açık birleşik saldırısının, uluslararası işçi sınıfının ve ezilen halkların bilincinde yarattığı yanılsamanın kırılması için olanakların, dünyadaki bugünkü koşullarda, düne göre daha olgun olduğunu, işçilerin ve halkların devrime ve sosyalizme son beş yıla göre bugün daha yakın bulunduğunu asla unutmayacaklardır. Onlar, bu gerçeği kavramayanların devrimci ve sosyalist kalabilmesinin olanaksız olduğunu bileceklerdir.

5- Ortadoğu'da tezgahlanan emperyalist savaştan, bu savaşın Ortadoğu'da ve dünyada yaratmakta olduğu ilişki ve koşullardan en fazla etkilenecek ülkelerden birinin Türkiye

olduğunu ve olacağını bilmek, Türk ve Kürt milliyetinden devrimci işçi ve komünist için zorunluluktur. Çünkü, Türkiye'nin Ortadoğu'daki kargaşa ve savaştan etkilenişi sadece egemen sınıflar cephesi için değil, aynı zamanda işçi sınıfı, diğer ezilen sınıflar ve ezilen Kürt ulusunun oluşturduğu devrim cephesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Herşeyden önce şu bugünden kavranmalıdır: Emperyalist dünyanın Ortadoğu'da başlattığı savaş "Kuveyt'in kurtarılması"yla sınırlı değildir. Emperyalist hükümetler ve ordular "Kuveyt savaşından" sonra Ortadoğu'dan çekilme gibi bir politika içinde değildir. Emperyalist hükümetlerin ve orduların hedefi, Ortadoğu'da halklara "boyun eğdirecek" ve emperyalist ülkelerin bugünkü güç ilişkilerine "denk düşerek" yenilenen gerici bir statükonun yeniden oluşturulmasıdır. Öte yandan, Ortadoğu halklarının emperyalizme karşı yeni bir uyanış dalgası içinde bulunması, emperyalist orduların "işlerini" "kısa sürede" bitirip çekilmesi ve bölgede "istikrar"ın "tesis edilmesi"nin koşulları, savaş öncesine göre, olağanüstü daralmaktadır. Arap-İsrail, Filistin, İsrail ve Kürt sorunları; Irak'ın geleceği, Ürdün ve Lübnan sorunları; daha da önemlisi, emperyalistlerin Ortadoğu'da tümüyle yerleşme çabaları, Ortadoğu krizini savaş öncesine göre daha da ağırlaştırmakta, emperyalistler için içinden çıkılmaz bir bataga dönüştürmektedir. Körfez krizi emperyalist dünyanın "yeni Vietnam"ı, çözümsüzlüğü ve uzun bir dönemi kucaklama potansiyelini en fazla taşıyan açmazdır.

Tarihte görülmemiş bir onursuzlukla kendini emperyalizme satmış olan Türk egemen sınıfları ve onların siyasi ve askeri temsilcileri emperyalizmin bölgedeki karakolu olma hedefi nedeniyle Türkiye, Körfez krizinin kriz içindeki daimi unsuru haline gelmiştir. O'nun Ortadoğu'ya artan yönelimi, tarihsel "ulusal" emelleri yeniden ön plana getirmiş ve Türki-

ye, kendini Körfez bölgesinin batağına bağlayan yeni sorunlara sahip olmuştur. Ayrıca, Körfez'deki krizin en önemli sorunlardan biri haline gelen Kürt sorunu, Türkiye'yi bölgeye bağlayan başlıca "hayati" ulusal sorunlardan biri durumundadır. Sonuç olarak; Türkiye'nin Körfez'deki krize batması, Ortadoğu'ya yeni sorunlar taşıyan bir etken olması ve ülkedeki krizi zorunlu olarak Körfez krizinin ve savaşın yıkıcı baskısıyla ağırlaştırması gelip geçici bir olay değildir. Türkiye, "devlet birliğinin" ve halihazır faşist düzenin ayakta kalmasının geleceğini, Ortadoğu'da "İsrail rolü" oynamakta görmektedir; bu onun için umutsuz bir "zorunluluk" durumundadır.

Türkiye'nin Ortadoğu'da girdiği bu ilişkiden çıkarılması gereken sonuç son derece açıktır:Türk ve Kürt milliyetinden devrimci ve komünist işçi, Türkiye'nin Ortadoğu'daki ve Kürdistan'daki emellerine karşı talepler öne sürecek; işçileri ve emekçileri emperyalizme ve Türkiye'nin girişimlerine karşı Ortadoğu halklarıyla dayanışmaya seferber edecek; onların enternasyonalist eğitimine özel bir önem verecektir. Devrimci ve sosyalist işçi ve devrimci sınıf partisi, işçi ve emekçilerin devrim ve sosyalizme ancak bu yoldan geçerek hazırlanabileceğini anlayacaktır. Ayrıca, Türkiye'nin Ortadoğu'daki her adımının, onu yıkıma sürekleyebilecek sonuçlar yaratabileceğini; kriz içindeki ekonomik ve siyasal düzenin, diktatörlüğün Ortadoğu'ya dalmasıyla birlikte; bölgedeki krizi ve gerici savaş öğelerini derinleştirici rol oynayabileceğini baştan tesbit edecek; ve çalışmasını ve hazırlıklarını bu tesbitle birarada planlayacaktır. Yanısıra; Türk ve Kürt milliyetinden sosyalistler ve devrimci işçiler, Türkiye devriminin uluslararası nitelik ve görevlerinin, Ortadoğu sorunlarıyla ve emperyalizme karşı mücadele görevleriyle somutluk kazanmakta olduğunu bilecek; devrim sorununa "dar"

"ülke sorunları" açısından bakma hastalığından kurtulacaktır.

-B-
Türkiye'de siyasal durum

Parti Genel Konferansımız bir yıl önce, dünyada ve Türkiye'deki durumu bütün yönlerden tahlil etmiş; Türkiye'nin uluslararası ilişkilerinin ve Ortadoğu sorunlarına dalmakta gösterdiği özel yönelim tarafından belirlenen Ortadoğu politikasının niteliğini vurgulamış; Türkiye burjuvazisi ve gericiliğinin, emperyalizmin Ortadoğu'daki uşağı olma emelleriyle hareket ettiğini ve onun bu yöneliminin açmaz ve sorunlarını daha da ağırlaştıracağını tesbit etmiş; ve Ortadoğu'da zorlanacağı bir savaşta, Türkiye'nin, içinden çıkamayacağı sorunların batağına batmaktan başka birşey elde edemeyeceğini kararlılıkla öne sürmüştü.

Parti konferansımızın proleteryanın uzak görüşlülüğüne yaslanan tahlil ve tesbitlerinin üzerinden bir yıl geçmemişti ki, Ortadoğu'daki emperyalist ve gerici saldırı patlak verdi; Türkiye egemen sınıfları, gerici saldırı savaşının hazırlanması sırasında onursuzca bir savaş kışkırtıcılığına girişti; savaş patladığında ise, ABD emperyalizminin başını çektiği emperyalist savaş cephesinin en saldırgan, en kana susamış üyesi oldu; ve Türkiye'yi savaşa boylu boyunca sürüklemek için her yola başvurdu. Çünkü burjuvazi ve gericilik, geleceğini, emperyalizme sonuna kadar uşaklıkta görmekte; diktatörlüğün ve hükümetin saldırılarına karşı genişleyen işçi hareketini ve Kürt ulusal direnişini geriye atmanın ve bastırmanın yolunu, savaş koşullarının kendine "tanıyabileceği" "olanaklar"da bulmaktaydı. Emperyalizmin uşağı burjuvazi ve gericiliğin, işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına verebile-

ceği en küçük bir ekmek ve özgürlük kırıntısı yoktu. İşçi sınıfına, halka ve Kürt halkına daha fazla saldırmak, işçilerin ve halkın gırtlağına daha fazla basmak zorundaydı. Türkiye'de son on yıldan bu yana özellikle dizginsizleştirilmiş emperyalist sömürü ve yağmalama, yanısıra kapitalist ekonominin krizinin yarattığı üretici güç tahribatının burjuvazi için zorunlu kıldığı olağanüstü sömürü ve kar ihtiyacı, diktatörlüğü işçilere ve halka "verebileceği" tek bir ekmek kırıntısından mahrum kılmıştı. Öte yandan hükümetin ve burjuvazinin işçilere, halka ve Kürt halkına "tanıyacağı" en küçük özgürlük kırıntısının geçici de olsa "yatıştırıcı" bir işlev görmeyeceği, aksine, Türkiye'nin mevcut koşullarında, hareketin daha ileri boyutlara sıçramasına yol açacağı kesindi.

Faşist diktatörlük hem halka saldırmaya, hem de onu aldatıcı manevralara başvurmaya adeta mahkumdu. Ancak; gerek açık terörist faşist saldırılar, gerekse "liberalleşme", "demokratikleşme" masalları giderek etkinliğini yitirmiş, hükümetin ve parlamentonun geniş emekçi yığınlar nezdindeki "inandırıcılığı" ve "meşruiyeti" Türkiye'de görülmemiş oranda aşınmıştı. İşçilerin 1989 bahar eylemleriyle atılıma geçen mücadeleleri; yıllarca "olağanüstü hal" uygulanan ve askeri terörle ezilmekte olan Kürdistan'da önü alınamayan ulusal direniş; yanısıra derinleşen ekonomik kriz ve siyasi düzenin artan istikrarsızlığı, burjuvazi ve gericilik açısından, işçi hareketine ve Kürt direnişine karşı genel bir saldırıya geçmeyi "zorunlu" kılmaktaydı. Ne var ki, gerek ülke çapında yaygınlaşan yığın hareketi, gerekse ulusararası koşullar egemen sınıflara bu olanağı fazlaca tanımamaktaydı. Buna rağmen, burjuvazi ve gericilik, 1989 sonlarına gelindiğinde, kendi güçlerince tezgahlanan provakatif cinayetleri ve Kürdistan'daki kitle patlamalarını öne sürerek, "anarşi ve

terör" ve "milli birliğin ve vatanın bölünmesi tehlikesi" demogojilerine yeniden sarıldı; faşist propaganda ve terör kampanyasına yeni bir hız verdi. Böylece, hükümetin bizzat kendisinin gündeme alma ihtiyacı duyduğu "Anayasa değişikliği ve 141-142. maddelerin kaldırılması" merkezli "liberalleşme" güldürüsü, gündemin gerilerine atıldı. "Ulusal çıkarlar" temelinde, "birlik -beraberlik" çağrı ve şantajına yeni bir etkinlik kazandırma girişimleri ön plana çıkarıldı. İşçilerin ve ezilenlerin yaygınlaşan hareketi karşısında, hükümetin, ücret sorunlarını bile "ulusal çıkar" sorunu ilan etme durumuna düşmesi, öte yandan Kürt sorunundaki çözümsüzlüğün giderek yakın bir tehdit eğilimi kazanması, diktatörlüğü, Ortadoğu ülkeleriyle "milli çıkar" nitelikli dalaşmalara daha fazla zorlar hale geldi. Irak ve Suriye ile "Kürt terörünü besleme" ve "su sorunları"yla ilgili "milli çıkar" sürtüşmeleri, hükümetin, halk içinde milliyetçi-gerici bir kitle temeli yaratmada ve sınır bölgelerinde kışkırtmalara girişmede kullandığı "milli" demogojilerden bazıları oldu. Bu demogojiler ve diktatörlüğün Suriye ve Irak'a karşı giriştiği kışkırtma faaliyeti, yığın hareketinin "gerilemesi"ne ve "milli bütünlüğün" gerçekleşmesine doğrudan yol açmadı, ama, Türkiye'nin Ortadoğu krizine daha fazla dalmasını hızlandıran bir etken oldu. Irak'ın 1990 ortalarında Kuveyt'i ilhak etmesine emperyalist dünyanın savaş tehdidiyle yanıt vermesi ile birlikte diktatörlük, Türki-ye İşçi hareketinin, Türkiye ve Irak Kürdistanı'nın ezilmesinin olanaklarını elde edebileceğinin planlarını yapmaya yönelirken, Irak'ın Türkiye ile ilgili "emelleri"ni veyarattığı "tehlikeleri", emekçi yığınların aldatılması için kullandığı başlıca demogojilerden biri haline getirdi.

Türkiye işçi sınıfı, halkı, ve Kürt emekçileri, emperyalist haydutların altı ay önce Ortadoğu'da tehdit haline getirdikleri

savaşa ve Türkiye'nin bu savaşa katılmasına daha baştan karşı duygular içinde oldu. Hükümetin ve diktatörlüğün savaşın gerekliliği ile ilgili olarak yürüttüğü propaganda fazla bir etkinlik kazanamadı. Bu altı ay boyunca (özellikle son üç ay içinde) işçi hareketi, Türkiye tarihinde görülmemiş bir boyut ve içerik kazandı. Fakat, işçi sınıfı hareketi bu dönem boyunca, burjuva "muhalefet" partilerinin uzantısı olan sendika bürokratlarının hareket üzerindeki denetimini şu veya bu eylemde geriletse bile kıramadı. İşçi sınıfının bu dönemde verdiği mücadele, bu nedenle de, tutarlı bir özgürlük ve demokrasi mücadelesi düzeyine genişleyemediği gibi, milyonlarca emekçinin gerici savaş karşıtı duyguları açık yığınsal bir mücadeleye de dönüşemedi. Burjuva muhalefet partileri, özellikle DYP ve SHP, sahte "savaşa hayır" sloganıyla, emekçi kitlelerin, diktatörlüğün ve hükümetin gerici savaş politikasının karşısına dikilmelerini önlemeyi başardılar. Özalcı faşist hükümet ve generaller, işçi ve emekçilerin direnişi ve gerici savaş aleyhtarı tutumları karşısında, çılgınca savaş kışkırtıcılığında bazı geri adımlar atmak ve bazı manevralara girmek zorunda kalmış olsalar da, savaş hazırlıklarını sürdürmeyi, açıktan emperyalist savaş cephesine katılmayı başardılar. Çünkü onlar, işçi sınıfı hareketini ve Kürt ulusal direnişini ancak, Türkiye'nin "savaş koşulları"na ve "savaş hali" ortamına sürüklenmesiyle geriye atabilecekleri, ya da bastırabileceklerini anlamışlardı. Savaş hazırlığı döneminde, Irak'ın, "Kuveyt'i alarak güçlenmesi"yle "Türkiye'ye saldırabileceği"; Irak, Türkiye'nin katılmadığı bir savaşla yenilgiye uğratılırsa, "Güney'de" kurulacak Kürt devletinin, Türkiye'nin "toprak bütünlüğü" için "tehdit oluşturacağı" demagojileri; ve Irak'ın yenilgisi üstünden yapılacak "pasta paylaşımı" vaatleri, özellikle, Türk milliyetinden emekçileri etkilemeye yönelen demagoji ve vaatler oldular.

İşçi sınıfı ve halk hareketinin tutarlı anti-gerici savaş, anti-emperyalist ve anti-faşist bir kapsama genişleyememesinin nedeni; işçi ve emekçi yığınlarının hareketine tutarlı, birleşik, öncü işçilerin çoğunluğunu kucaklayan devrimci bir alternatifin yaratılamaması oldu. Emperyalizmin ve sermayenin uşağı sendika ağaları, burjuva basını ve SHP elbirliği ile ve "milli çıkar" demagojileriyle beslenen bir faaliyet içinde, işçi ve emekçi kitlelerin emperyalizme ve emperyalist savaşa karşı duygu ve eylemini "parlamenter" sınırlar içine hapsetmeyi bu nedenle başarabildiler. İşçi ve emekçi kitleler yanılsama içine sürüklendiler; oysa "parlamento" ülkenin savaşa sürüklenmesini önleyemezdi; gerçekte "parlamento" emperyalizmin bir kuklasıydı; sadece biçimsel olarak vardı ve o, Türkiye'nin yönetiminin tümüyle dışına itilmişti. Şunu söyleyebiliriz: Emperyalizm, burjuvazi ve faşizm, işçi hareketinin, geçtiğimiz altı ay boyunca gelişen mücadele dalgasını kırmada, hareketi geriye atmada ve cephe yenilgisine sürüklemede, hükümetten daha çok SHP gibi "muhalefet" partilerine, sendika bürokrasisine ve burjuva basınına dayandı.

Ortadoğu'daki emperyalist saldırı başladığında, diktatörlük, hükümetten daha çok, burjuva "muhalefet" partilerine, sendika ağalarına, "sağcı" ve "solcu" besleme burjuva basınına ve onların hareket üzerinde henüz kırılamamış etkisine dayanarak grevleri ertelediğini ilan etti. Diktatörlüğün bu saldırısı, ciddi bir direnişle karşılaşmadan sonuç verdi;

Türkiye Ortadoğu'daki savaşa fiilen adım atmış bulunuyordu; emperyalizmin ve burjuvazinin uşağı sendika bürokrasisi ve burjuva sözde "muhalefet" partileri burjuva basınını da yanlarına alarak, işçileri hazırlıksız bırakmayı başarmışlardı. Grevler durduruldu, sözleşmeler peşpeşe imzalandı. Ordunun sınırdaki son hazırlıkları tamamlandı; üsler

Irak'ın bombalanması için ABD ordusuna açıldı. Türkiye, kendini savaşa boylu boyunca sürükleyebilecek provakasyonlara girişti. Özalcı faşist hükümet ve generaller kliği, kitle hareketinin "geriye atılması" sonucu, Türk ordusunu ABD genelkurmayının komutasına sunmayı başarmıştı.

Partimizin merkez organı ve diğer materyalleri, devrimle karşı-devrim arasındaki savaşın gelişimi ve sorunlarıyla ilgili tahlil ve tesbitleri geniş olarak içermektedir. Ayrıca, özellikle Ortadoğu'da savaş durumunun patlak vermesinin ardından, bölgede ortaya çıkan durum, emperyalist savaş hazırlıkları ve Türkiye'nin bu savaşa dalmasına karşı mücadelenin görevleri, parti yayınlarında gereken açıklıkla yer almaktadır. Bu nedenle, burada, sadece, devrim ve karşı-devrim arasındaki çatışmanın patlamasından ve grevlerin durdurulmasından sonra aldığı yeni durum; işçi sınıfı ve halk hareketinin yönü ve temel sorunları; ve mevcut ekonomik ve politik durumdan çıkan sonuçlar üzerinde durmakla yetinmemiz gerekiyor.

1) Burjuvazi ve gericilik, kapitalist ekonominin, Ortadoğu'daki savaşın getirdiği yüklerle daha da derinleşen krizin faturasını işçi sınıfı ve halka yıkmayı bugüne kadar esas olarak başarmış olmasına karşın, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizin hafiflemesi yönünde herhangi bir belirti görünmemektedir. Aksine, Körfez'deki savaş ve Türkiye'nin bu savaşa emperyalist "koalisyon" içinde yer alarak katılması, "çözümsüz" sorunlar içindeki ekonomiye yeni, uzun süreli ve tahrip edici yükler getirmektedir.

Türkiye ekonomisi için faturası çok ağır olan savaş masrafları ve yeni silahlanma harcamaları; Türkiye'nin Ortadoğu halklarına karşı beslediği emperyalist emeller nedeniyle Arap-İslam ülkeleriyle ticaretin (*) hızla gerileme göstermesi; öte yandan başlıca emperyalist devletlerin Körfez sa-

vaşının faturasını esas olarak bölge ülkelerine yıkan tutumları (**) kapitalist ekonominin çoğu sektörünü daha bugünden etkisi altına almış durumdadır.

Türkiye ekonomisi, Ortadoğu'daki savaş durumu doğmadan önce de kriz içindeydi. Burjuvazinin ve gericiliğin sözcülerinin, Türkiye'nin Ortadoğu'daki savaştan "karlı çıkacağı" üzerine fırsatçı ve kaba bir tutumla yürüttükleri kampanya daha bugünden çıkmazlarla karşılaşmaktadır. Emperyalist savaş koşulları, Türkiye ekonomisinde "telafisi zor" yeni gedikler açmış bulunmaktadır. Tekstil sektörü başta olmak üzere, metal, inşaat ve turizm sektörleri, "yan sanayi dalları ve tarım dahil diğer üretim kolları savaş hazırlıklarının ve savaşın altı aylık yüklerinden bile önemli oranda etkilenmiş; sanayi üretimindeki kapasite kullanımı düşüş eğilimi içine

(*) Savaş hemen bitse bile, Türkiye'nin, Irak, Libya vb. ülkelerle ticari ilişkilerini eski düzeyde sürdürebileceğini düşünmek olanaksız gibi görünmektedir. Daha da ötesi, Arap-İslam halklarının Türkiye gericiliğine karşı genişlemekte olan düşmanlıkları Suudi Arabistan, Mısır gibi ülke yöneticilerinin Türkiye ile "canlı" ticari ilişkilere girmelerini olağanüstü zorlaştırıcı olguları çoğaltmaktadır. Kaldı ki, bu vb. ülkelerin savaş süresince ya da savaş sonrasında ne türden hayati sorunlarla karşı karşıya kalacağı bugünden anlaşılmaktadır. Türkiye Arap ve İslam halklarının gözünde, İsrail ile eş anlam taşıyan bir konuma doğru sürüklenmektedir.

(**) Türkiye öylesine hayati uluslararası sorunlara sahiptir ki; göründüğü kadarıyla, emperyalistler açısından Ortadoğu'daki fiyatı en ucuz olan uşak olma potansiyeli taşımaktadır. Kıbrıs sorunu, Kürt sorunu, Yunan-Ege Sorunu, Sovyetler Birliği'ndeki istikrarsızlığın potansiyel tehditleri, İran'ın Ortadoğu'da emperyalistler için alternatif oluşturmasının yarattığı olanaklar vb, Türkiye'yi tüm emperyalist şantajlara açık hale getirmektedir. Göründüğü kadarıyla Türkiye, Ortadoğu savaşına "bir koyup üç alacak" soyguncular dan biri olabilecek bir ülke değil, savaşın faturasının bir bölümünü ödemek zorunda kalacak ülkelerden biri durumundadır.

girmiş; ekonomik yaşamda ve ekonominin tüm dallarında yeni ve genel bir düşüş ve durgunluk patlak vermiştir.

Emperyalist savaş, burjuvazinin kendini "daha yüksek fiyat"tan pazarlaması için umutsuzca beslenen bir "umut"tu. Ancak, olaylar ve olgular, gerici savaşın, emperyalist kapitalizmin krizinin halklara yıkılmasının bir aracı olduğunu yeniden kanıtlamıştır. Türkiye'nin emperyalistlerden aldığı "mali destek" ordunun Irak sınırına kaydırılmasının masraflarını bile karşılamamıştır. Üstelik, Türkiye'nin yeni "mali destek"ler almasının koşulları giderek daha da daralmaktadır. Burjuvazinin en "kararlı" sözcülerinin bugün, kararsızlığın ve karamsarlığın çukuruna düşmüş olmaları rastlantı değildir.

Burjuvazinin ve gerilciğinin işçi ve emekçi kitlelere dayattığı düşük ücretlere, süreklilik kazanmış olan zam dalgalarına ve kitlesel işten atmalara vb. karşın, ekonomik krizin durumunda bir iyileşme belirtisi yoktur. Burjuvazi ve gericilik, artan kriz karşısında bugün de düşük ücret, düşük taban fiyat, aşırı zam, kitleler halinde işten atma ve sürekli devalüasyon politikasını sürdürmek, KİT'leri uluslararası tekellere devrederek emperyalist iktisadi dayatmalara daha fazla boyun eğmek zorundadır. Aksi takdirde, ekonomideki krizin hızla çöküntülere yol açması kaçınılmaz görünmektedir; sürekli artan ve krizi hızlandırıcı etken haline gelen bütçe açıklarının, iç ve dış borç yükünün ve dış ticaret, maliye ve kredi alanlarında büyüyen dengesizliklerin ve verimsizliğin getirdiği faturanın; ve kapitalist ekonominin bizzat kendisinin yarattığı üretici güç tahribatının karşılanması olanaksızlaşacaktır. Ekonomik krizin artan baskısı sonucu, burjuvazi ve hükümetin 24 Ocak tipi yeni, "şok ekonomik programlar" uygulamaya yönelmesi fazla uzak olmayan bir seçenek haline gelmektedir diyebiliriz.

Sonuç olarak: Türkiye ekonomisi, sürekli düşürülen ücretlere, sürekli artan zamlara ve sürekli genişleyen işsizliğe dolayısıyla, emperyalist ve kapitalist sömürü ve karın yeni bir yağmalama derecesine yükselmesine adeta mahkum durumdadır. Bu ise, burjuvazi ve gericiliğin, işçi ve emekçi yığınlarının bütün katmanlarının gırtlağına daha sıkı sarılması anlamına gelmektedir. Ama öte yandan ülkenin ekonomik durumunun, işçi sınıfı ve halk hareketinin gelişmesinin nesnel koşullarını artan oranda genişletmesi anlamını da taşımaktadır. Ve halihazırdaki veriler, derinleşen kriz içindeki ekonomik yaşamın, bu koşulları daha da genişletecek olguları derinlemesine yaratmaya devam edeceğini göstermektedir.

2) Türkiye, siyasal sistemin bünyesindeki istikrarsızlık ve çürüme ve beslediği kriz öğeleri bakımından da ekonomik yaşamın gösterdiği düşüş ve çöküntüden daha iyi durumda değildir. 12 Eylülcü faşist parlamentarizm her yönden çürümüş durumda ve her yanından dökülmektedir. Özellikle 1989 bahar eylemlerinden ve Kürdistan'daki kitle patlamalarından sonra gündeme gelen faşist cinayet ve terör kampanyası ve Kürdistan Karamamesi'yle birlikte 12 Eylülcü faşist rejim, kendi koyduğu "kurum" ve "kurallar"la da son altı-yedi yıla göre daha derin olan bir çatışmaya düştü; diktatörlük, işçi ve emekçiler içindeki itibarsızlığını daha da artırmasının yanısıra, devlet yönetiminde ve yönetme yöntemlerinde yeni bir militarizasyona yönelmek zorunda kaldı. Çünkü, hükümeti elde tutan burjuva-kapitalist parti halktan daha önce olmadığı oranda tecrit olmuş; parlamentodaki "muhalefet" partileri ise, işçi ve emekçi kitleleri hiç olmazsa bir süre gönüllü olarak düzen içinde tutabilecek bir etkinlik yaratamamışlardı. Özalcı faşist hükümeti tecrit duruma düşüren yığın hareketi, burjuva "muhalefet" partilerinin faşist "parla-

mento"ya dayalı sözde "demokrasi" mücadelesi program ve yöntemlerinin bir aldatmacadan ibaret olduğunu şurasından burasından anlama eğilimini de kazanmıştı.

İşçi ve emekçilerin ve Kürt halkının mücadelesi, gelişimi içinde, bir yandan faşist-gerici kampın sözde "parlamenter" ve "parlamenter" olmayan klikleri içindeki ve arasındaki çelişkileri keskinleştirip saflarında çatışma ve parçalanmalara yol açarken, öte yandan emperyalizmin, burjuvazinin ve gericiliğin en vurucu güçlerini daha etkin bir temelde yeniden organize olma arayışlarına da itti. Burjuvazi ve gericilik, emperyalist hükümetlerden, özellikle ABD hükümetinden, diktatörlüğün hükümet içindeki en pervasız güçleri ve faşist generaller kliği için aldığı özel destekle, 12 Eylülcü faşist rejim içinde her zaman etkin olan militarizmi, "parlamento"yu daha da aşağılayarak güçlendirdi. Emperyalistler ve egemen sınıflar, Türkiye'deki egemenliklerini, bugün, "parlamento"nun varolduğu koşullarda şimdiye kadar görülmemiş derecede açık, örtüsüz ve pervasız yöntemlere başvurarak; ve askeri klikle hükümet partisinin Özalcı faşist takımına açık ve örtüsüz ittifakının (*) devlet iktidarını elde tutması yoluyla sürdürmeye yönelmişlerdir. Faşist diktatörlüğün "egemenlik" ve "yönetim yöntemleri"ndeki bu "değişim" için, son bir yıldır, özellikle Ortadoğu'daki savaşın gündeme girmesinden bu yana, hem işçi sınıfı ve halk hareketinin atılımının ve ardından bir "cephe yenilgisi" almış olmasının, hem de faşist-gerici cephe içindeki çatışmanın aldığı boyutların bu cephe içinde yol açtığı en önemli "güç ilişkisi değişimi"dir denilebilir.

12 Eylülcü faşist diktatörlüğün, güçlerini yeniden "organize etme" girişimini ve "yönetim yöntemleri"nde meydana gelen "gelişme" ve "değişim"i açıklaması bakımından şu durum yeterince vurgulayıcıdır. "Milli Güvenlik Kurulu" denen

"Anayasal organ", askeri kliğin, devlet yönetiminde stratejik önemi olan kararların alınmasında ipleri kontrol altında tutabilmesi için oluşturulmuştu. Ancak, "biçim" ve "yöntem" olarak bu durum maskelenmiş, MGK "tavsiye organı" adı altında kamufle edilmişti. Çünkü, başka yoldan "parlamento"nun ve "demokratik hükümet"in "itibar" ve "meşruiyet" kazanması olanaksızdı. 1989 bahar eylemlerinden ve özellikle Kürdistan'daki kitlesel patlamalardan sonra, giderek daha pervasızlaşan ve artan oranlarda, "parlamento" daha da etkinsizleştirildi; siyasal yaşamda militarist klik ve bu klikle "örtüsüz" bir kader birliğinde ilerleyen Özalcı faşist parti, kendi "parlamenter" güçlerini de aşağılayarak, devlet yönetiminin açıktan açığa ve örtüsüzce "tavsiye organı" olan MGK'nın elinde toplanmasına yöneldi. Ortadoğu'da patlayan savaş koşulları bu yönelimi doruk noktasına vardırdı. Bu süreçte, bu yönelime uygun olarak, devlet yönetiminde "stratejik önemi" olan bakanlıkların yöneticileri, çeşitli "sivil" organların başındaki "çürük elma"lar temizlendi, askeri klik içindeki bazı faşist ama "dayanıksızlık" gösteren "sopalar" kenara itildi. "Kanun hükmünde kararname" yöntemi başlıca

(*) Askeri klikle Özalcı faşist parti arasındaki ittifak, kuşkusuz, askeri klik içinde ve Özalcı faşist partiyle genaraller kliği arasında; diktatörlüğün değişik askeri ve sivil egemenlik kurumları, organları ve partileri arasında ve içinde çelişki ve çatışmaların ve çıkar ayrılıklarının var olduğunu dışlalamaz. Ayrıca generaller ve Özal arasındaki ittifakın, kısmi tasfiyelere ve etkinliğini artıracak yöntemlere başvurup, "parlamento"yu ve "partileri" daha etkisiz bir konuma iterken gerici-faşist kamp içinde genel bir tasfiyeye gidebilecek olanaklara bugün için sahip olmadığı bilinen bir şeydir. Öte yandan, burjuvazi ve gericilik açısından, bugünkü yönelimin esası, şu ya da bu kliğin devlet iktidarı içinde etkinleşmesi değil, devlet kurumlarının ve iktidar ve egemenlik yöntemlerinin yeniden ve daha da sıkı merkezileştirilmesidir.

devlet yönetim yöntemi oldu (*).

Türkiye tarihinde, bir "parlamento"nun bulunduğu koşullarda (askeri hükümetler dahil), belki de ilk defa bir "hükümet", ülkeyi MKG'nın "yönettiğini" açıklamak zorunda kaldı. "Tavsiye organı" olan MGK'nın kukla hükümete direktif veren ve bütün ipleri elinde tutan temel organ olduğu hükümet ve başbakan tarafından açıkça ve onursuzca kabul edildi. Bu kabullenme bile söz ettiğimiz "gelişme" ve "değişim"i açıklamaya tek başına yeterli olan bir veri durumundadır.

Devletin yeniden kurumlaştırılması ve devlet iktidarı ve devletin yönetilmesi "yöntemleri"nde yaşanan bu "değişim"in gerisinde yatan şey; kuşkusuz işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının mücadelesinin 12 Eylülcü faşist "parlamentarizm"in olağan egemenlik yöntem ve biçimleri altında ezilememesi; Özalcı faşist hükümet partisinin halktan büyük oranda tecrit olması; buna karşılık gerici, faşist ve reformist "muhalefet" partilerinin Türk ve Kürt milliyetinde halkı "parlamento" ekseninde birleştirecek "güven verici" bir güç haline gelememesidir. Devrim ve karşı-devrim arasındaki ve gerici faşist kamp içindeki halihazırdaki sınıf güç ilişkileri ile bastırıp yatıştıramadığı işçi sınıfına, halka ve Kürt

---

(*) Aslında faşist Özal'ın "Anayasa değişikliği" kampanyası, bu fiili durumu "yasallaştıran", 12 Eylülcü faşizmi, "parlamento"yu (dolayısı ile "parlamento"ya dayalı hükümeti) daha fazla kenara iterek, ama aynı zamanda "demokrasi" cilası çekerek "yenileme"yi hedefleyen bir plandır. Ve bu plan generallerin devlet yönetimindeki etkinliklerini kolaylaştırdığı gibi, göründüğü kadarıyla onların desteğine de sahiptir. Özalcı faşist kliğin ve generallerin ittifakında ABD hükümetinin, Özalcı faşist kliğe desteğinin ve Türkiye'nin Ortadoğu'ya stratejik önemi olan yöneliminin bu planın devreye sokulmasında özel bir yeri olduğunu ayrıca vurgulamak doğru olacaktır.

halkına verecek bir şeyi olmayan burjuvazi ve gericilik, zorunlu olarak, emperyalizme daha fazla yamanmak (*) ve egemenliğini daha örtüsüz zorbalık yöntem ve biçimlerine doğru genişletmek zorundaydı. Diktatörlük cephesinde egemenlik ve devlet iktidarı yöntemlerinde son bir yılda daha da "merkezileşme" yönündeki fiili "değişim" ve "gelişim"in nedeni işte buydu.

Ancak, burjuvazi ve gericiliğin, egemenlik ve devlet iktidarı yöntemlerinde meydana gelen söz ettiğimiz "gelişme" ve "değişim"in, yani askeri kliğin Özalcı faşist klikle ittifakının açıktan ve daha örtüsüz biçimde ön plana getirilmesinin, doğrudan askeri faşist bir yönetime ya da askeri cunta yönetimine geçiş anlamına gelmediği de açıktır. 12 Eylülcü faşist rejim, halihazırda "parlamento"sunu ve "parlamenter" kurumlarını muhafaza etmektedir; fakat halkın ve Kürt halkının mücadelesini "durdurucu" ve "bastırıcı", aynı zamanda diktatörlük güçlerini "örgütleyici" "otoriteleri"ni önemli oranda aşındırmış olmaları nedeniyle, bu "kurumları" fiilen etkisizleştirmiş; bütün "parlamenter" görüntünün gerisinde, "devlet işlerini" gerçekten yöneten "otorite"yi "açıkça" öne sürmek zorunda kalmıştır. 12 Eylülcü faşist rejim, yığın hareketindeki sıçrama ve yaygınlaşma ve kendi saflarında patlak veren "dağılma" ve "çatışma'lar sonucu, kendini yeni "yöntem" ve "biçimlerle" yenilemek, yeniden organize etmek zorunda kalmıştır. Son bir yıldır, faşist diktatörlük cephesinde görülen "evrim", "gelişme" ve "değişim" budur; ve faşist Özal'ın "Anayasa değişiklikleri", yeni "yasal düzenleme" (başkanlık sistemi kampanyası) vb.adı altında günde-

(*) Türkiye'nin Ortadoğu'yla ilgili yönelim ve emelleriyle, burjuvazi ve gericiliğin, rejimin kurumsal ve hukuksal yapısını ve devlet yönetim yöntemlerini daha da "merkezileştirme"si politikasının paralellik ve bağ içinde bulunduğunu ayrıca vurgulamak gerekir.

me getirdiği program, "liberalleşme güldürüsü"nden çok, siyasal rejimin ve "hukuksal" ve "siyasal" kurumlaşmasının, şu anda büyük oranda yürütülmekte olan fiili "yöntemsel" ve "biçimsel" "değişim"e "uydurulması" programıdır; 141-142. madde "değişiklikleri" ise, bu program içinde sadece aldatıcı bir "garnitür"den başka bir şey değildir.

Burjuvazinin ve gericiliğin bu yöndeki girişimlerinin, işçi sınıfı hareketi, halk hareketi ve Kürt ulusal direnişi karşısında başarı kazanıp kazanamayacağı; burjuvazi ve gericiliğin belli başlı gruplarını ve belli başlı siyasal kliklerini birleştirme ve diktatörlüğü yeniden organize etmede bir çıkış yolu olup olmayacağı; ve burjuvazi ve gericiliğin 12 Eylülcü diktatörlüğe geçici de olsa "istikrar" kazandırıp kazandırmayacağı, tamamen, işçi sınıfı ve halk hareketinin ve Kürt halkının mücadelesinin alacağı boyutlara ve Ortadoğu'da ve dünyadaki olayların yaratabilir olduğu iç ve dış olguların niteliğine ve gelişim seyrine bağlıdır. Aynı zamanda, gerek iç iktisadi, toplumsal ve siyasal koşulların, gerekse Ortadoğu'da ve dünyada yaşanmakta olan olayların, burjuvazi ve gericilik için "umut", "istikrar" ve "güven" vaat etmediği de bilinen bir şeydir. Ve burjuvazi ve gericilik, özellikle son bir yıldır yürüttüğü faşist saldırı ve dikkatörlüğü yeniden organize etme kampanyalarını bu gerçeğin bilinciyle yürütmektedir.

Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durumu, diktatörlüğün karşı karşıya bulunduğu sorunları, Ortadoğu'da girmekte olduğu batağın yarattığı açmazları, işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının öne sürdüğü istek ve talepleri dikkate aldığımızda, egemen sınıfların "işleri"nin kolay olmadığı ve dikkatörlük düzeninin geleceğinin istikrarsızlık, kargaşa ve sert sınıf çatışmalarından başka bir şey vaat etmediği rahatça anlaşılabilir.

3) Faşist Özalcı hükümet ve generaller, ülkedeki genel

faşist baskının ve Kürdistan'daki zorbalığın yanısıra, Ortadoğu'daki savaşı bahane eden gerici kampanyanın parçası olan "olağanüstü hal" tehditleri, grev ve gösteri yasaklarıyla işçi hareketini bastırma ve diktatörlüğü daha açık ve örtüsüz saldırı olanaklarıyla donatma girişimlerini artırırlarken, bir yıl önce gündemin gerisine ittikleri "liberalleşme güldürüsü"nü, "Kürtçe konuşma yasağı"nı da kapsayacak tarzda yeniden gündeme getirdiler.

Faşist diktatörlüğün bu girişimi, her şeyden önce, "liberalleşme" ya da "demokratikleşme" yönünde atılan bir adım değildir. Burjuvazi ve gericilik, saldırılarını sürekli daha da dizginsizleştirme; düzen savunucu güçlerin yönetimini ve egemenlik yöntemlerini giderek daha da "merkezileştirme" gibi bir yönelim içinde bulunmasına karşın, faşist generallerin ve Özalcı faşist hükümetin, "Kürtçe konuşma serbestisi"ni ve "liberalleşme programı"nı yeniden gündeme sürmesinin içte ve dışta çok yönlü hedefler içerdiği bir gerçektir. Burjuvazi ve gericilik, azgınlaştırıp dizginsizleştirdiği ve kurumsal olarak da reorganize etmeye yöneldiği zorbalığın yanına aldatıcı yeni "örtüler" bulma zorunluluğu duymaktadır. Burjuvazi ve gericilik, saldırı ve zorbalık yönteminin yanına sahtekarlık, aldatma ve "yatıştırma" yöntemini de koymaktadır.

Türkiye egemen sınıfları ve generaller ve hükümet, savaş koşullarına yaslanarak işçi hareketinin bugünkü dalgasını geriye atmış olmalarına karşın, önümüzdeki dönemde, işçi hareketini ve Kürt ulusal uyanışını bastırma ve kontrol etmede tek başına zorbalığın ve saldırı yönteminin Türkiye'de ve Kürdistan'da önü alınamaz kitlesel patlamalara yol açmasından kaygı duymaktadırlar. 141-142. maddelerin "değiştirilmesi" ve "Kürtçe konuşmanın serbest bırakılması" çerçevesinde yürütülen "demokratikleşme" taktiğinin yeniden

gündemin önüne sürülmesinin bir nedeni, diktatörlüğün yığın hareketinin muhtemel patlamalarından duyduğu bu "kaygı"dır. Burjuvazi ve gericilik, işçiler, halk ve Kürt halkı saflarında, açık zorba yöntemlerin ve "olağanüstü" uygulamaların "geçici" olduğu hayalleri yaymayı hedeflerken; "sol"daki "sosyalizm alçağı" çevreleri, reformist partileri, sendika bürokratlarını ve Kürt burjuva tabakalarını zorbalık ve terör üzerine oturan program ve politikası çevresinde birleştirme taktiği izlemektedir. Ayrıca, savaşla birlikte daha güncel bir önem kazanan Kürt sorunu üzerine manevra alanı yaratma zorunluluğu, diktatörlüğün Ortadoğu ve Irak Kürdistan'ı üzerine emelleri açısından bir gerekliliktir.

İkinci olarak; Türkiye'de insan hakları, demokrasi ve Kürt ulusal özgürlüğü sorunları, dünya kamuoyuna, tarihte görülmemiş oranda malolmuş sorunlardır. Özellikle Kürt sorunu, Ortadoğu'daki savaşın yarattığı koşullarda, anti-emperyalist uyanışın ve dünya kamuoyunun gündeminde temel uluslararası bir sorun haline gelmekte, Ortadoğu sorununun başlıca kilit konularından biri olma özelliği kazanmaktadır. Diktatörlük, Ortadoğu'yla ilgili emellerinde "güçlü olmak" ve Türkiye'deki Kürt sorununu "yeni statü" tartışmalarının uzağında tutma olanağını elde etmek için, faşist zorbalığa ve Kürt halkı üzerindeki vahşi ulusal baskıya "demokrasi" cilası çekme gibi bir bahtsızlığın umutsuz oyununu oynamayı planlamaktadır. Kısacası dikkatörlük, dünya kamuoyunu ve halklarını aldatmayı, emperyalist efendilerinin kendine "sunacağını" hesap ettiği desteğin koşullarını kolaylaştırmayı hedeflemektedir.

İşte başlıca bu nedenler; sermayenin, faşizmin ve gericiliğin, saldırı ve zorbalık politikasının yanına aldatma ve yatıştırma yöntemini yeniden koymasının başlıca nedenleridir.

Ancak açıktır ki; burjuvazi ve gericiliğin, faşist terör ve zorbalığı daha da dizginsizleştirme yönünde kapsamlı adımlar atma ihtiyacı duyarken; "demokrasi" ve "liberalleşme" güldürüleri sahnelemek zorunda kalması, diktatörlüğün bir çelişki ve açmazıdır; aynı zamanda umutsuzluğunun; işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının saflarında biriken patlama öğelerinden,dünyada ve Ortadoğu'da oluşmakta olan ilişki ve çelişkilerden duyduğu korkunun bir ifadesidir. Gerek Türkiye'de, gerekse Ortadoğu'da ve dünyada yaşanan olaylardan ve başgösteren olgulardan onun korku ve endişeye kapılmasının bütün nedenlerinin bugün doğmuş olduğunu söylersek, sadece bir gerçeği vurgulamış olacağımız son derece açıktır.

Türkiye'de sözde "muhalefet" partileri ve bazı sözde "sosyalist" akımlar, burjuvazi ve gericiliğin, Özal'ın sözcülüğü ile diktatörlüğü örtüsüz zorbalık yöntemleri yönünde yeniden organize etme yönelim ve girişimlerini, "demokrasiden uzaklaşma", "cumhurbaşkanı"nın kişisel diktatörlük "hevesleri", "Özal'ın sivil darbesi" ya da "askeri darbeye davetiye" olarak açıklarken; hemen aynı çevreler ve bazı başka "sosyalist" akımlar, sahte "liberalleşme" güldürüsü taktiğini "demokratikleşme yönünde olumlu adım" olarak pazarlamaya çalışmaktadırlar. Kuşkusuz bu tutumlar ve bu tutumlara bağlanan propaganda faaliyeti hiçbir yönüyle gerçeği yansıtmamaktadır; bu faaliyet, 12 Eylülcü faşist rejimin zorba kurumlarını ve baskı yöntemlerini "yenileme" girişimlerini halka kabullendirme; "eksikli demokratik rejim" olarak emekçi yığınlar içinde "meşrulaştırma" çabalarının; halkın ve Kürt halkının ufkunu bulandırma ve saflarını dağıtma çalışmasının bir ifadesidir.

Şu açıktır: Emperyalizmin, burjuvazinin ve gericiliğin egemenliği koşullarında, Türkiye'de, devrim ve karşı-dev-

rim arasındaki çatışmaya ve güç ilişkilerine bağlı olarak ve son çare olarak askeri-faşist darbe ihtimalleri, gündemin şurasında ya da burasında her zaman vardır ve olacaktır. Ancak, gerek bugünkü Türkiye koşullarında, gerekse mevcut ve gelişen uluslararası koşullarda, askeri-faşist darbe girişimi, gündemin ön sıralarında bir yer tutmamaktadır. Çünkü diktatörlük içinde bulunduğu yönelimle, işçi sınıfı ve halk hareketine ve Kürt halkına karşı bazı olanaklara sahip olduğu gibi, işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının yaşadığı tecrübelerin darbe girişimleri veya cunta yönetimleri için ciddi zorluklar yaratacağının farkındadır. Öte yandan burjuvazi, bugünkü uluslararası koşulların askeri darbe türünden girişimleri emperyalist hükümetlerin kolayca destekleyebilmelerinin yollarını oldukça daralttığının da farkındadır. Faşist 12 Eylülcü rejim, gerek çıplak zorbalığı ve gericiliğini artırma eğilim ve girişimleriyle, gerekse gündemde yeniden ön sırada yer verdiği "liberalleşme" güldürüsü taktiği ile kendini, Türkiye'deki yığın hareketini geriye atma ve bastırma, düzenin güçlerini daha merkezileşmiş ve daha sıkı bir temelde yeniden örgütleme; egemenlik sistemini dünyada, özellikle de Ortadoğu'da patlak veren koşullara yeniden "uyarlama" ve "hazırlama" hareketi içindedir. Ortadoğu'daki savaş, şimdilik zorbalığı ve terörü artırma "olanağı" vermişken; aynı savaşın doğurduğu olgular, onu "demokrasi" güldürüsü sahnelemeye zorlayan nedenlerden biri olmuştur.

4) Güncel durum ve burjuvazinin, generallerin ve hükümetin güncel taktikleriyle devam edelim.

Burjuvazi ve gericilik, Ortadoğu'daki savaş koşullarının "hükümet"e verdiği olanaklara, burjuva "muhalefet" partilerinin ve sendika bürokratlarının işçiler karşısında "savaş koşulları"nı öne süren aldatıcı ve örgütsüzleştirici faaliyetine dayanarak, işçilerin ve ezilenlerin hareketinin 1990 sonları-

nda atağa geçen ve 1991'in birinci ayında doruğa varan dalgasını kırmayı, hareketi geçici de olsa geriye atmayı başardı. Diktatörlük "grevleri erteleme" kararıyla kalmadı; emekçi kitlelerin zorlaması nedeniyle sendika şubelerinin, derneklerin ve burjuva "muhalefet" partilerinin göstermelik de olsa gündeme getirdiği "gösteri ve yürüyüşleri" halihazır "kanun"ları da bir kenara atarak yasakladı; "sol" basına karşı açık saldırılara girişti. Kürdistan'daki "olağanüstü hal" uygulamasına ek olarak, Türkiye'de "ilan edilmemiş", ama "fiili" bir "olağanüstü hal" yönetimi kurdu.

Ortadoğu'da patlayan emperyalist saldırı savaşı ve bu savaşa hayvanca bir istekle sarılan ve ülkeyi savaşın tam ortasına sürecek girişimlerde bulunan diktatörlük (*) Türkiye'de ve Kürdistan'da işçi, emekçi yığınlarının ve Kürt halkının moral durumunu ve ruh halini etkilemeyi hedefleyen bazı başka adımlar da attı. Basını ve TV'yi "muhalefet" partilerini de dışlayarak kullanan tek yanlı savaş kışkırtıcı propagandayla ve "yanlış alarm verme", "yanlışlıkla bomba düşürme" gibi provakatif faaliyetle hükümet, işçi ve emekçiler içinde ve Kürt halkı saflarında birkaç hafta süreyle de olsa, belli "moral bozucu" ve "panik" yaratıcı etkinlik sağlamayı başardı. Burjuvazi, hükümet ve generaller, gerek açık kitle hareketini kırmış olmanın; gerek moral bozucu ve paniğe yolaçan faaliyetinin yarattığı etkinin, gerekse burjuva sözde

(*) Generallerin ve hükümetin, "saldırı gelmezse savaşa girmeyeceğiz", "Irak toprağında gözümüz yok" türünden açıklamaları, burjuvazi ve gericiliğin "barışçılığı"nı göstermiyor. Tersine, onları bu açıklamaya zorlayan halkın, Türkiye'nin savaşa girmesine karşı tutumudur. Ancak savaş patladığı andan itibaren, Türkiye'nin savaşa girip girmemesi hükümetin "iradesi"ne bağlı olmaktan çıktı. ABD'nin stratejisi ve taktiği Türkiye'nin hangi rolü oynayacağını belirler hale geldi. Türkiye savaşta hangi rolü oynayacak; buna karar verecek olan büyük ölçüde ABD hükümetidir.

"muhalefet" partilerinin "muhalefeti"ni püskürterek, yönetim takımlarını yanına çekmiş olmanın verdiği "rahatlık"la, ekonomik ve siyasal saldırılarını yoğunlaştırabileceği bir ortamı elde etmeyi başardı ve saldırıya geçti.

Grevlerin "ertelenmesi"nin ardından dayatılan ücretlerle toplu sözleşmeler peşpeşe bağlandı. Yeni zam dalgalarıyla işçi ve emekçilerin yaşam koşulları daha da zorlaştırıldı ve 200 bini aşan işçi kitlesi sokağa sürüldü. Zam dalgasının ve işçilerin kitleler halinde sokağa atılmasının devam edeceği daha da yüksek perdeden ilan edildi. Ancak bununla yetinilmedi savaş yardımı adı altında yüzlerce milyarlık dolar büyük burjuvazinin kasalarına doldurulduğu gibi, KİT satışlarının hızlandırılması vb. için yeni kararlar alındı. Grevlerin kırılmasının hemen ardından genel olarak köylülük ve tütün, pamuk vb. üreticisi köylü zorlaşan yaşam koşullarına ek olarak, dayatılan taban fiyata mahkum edildi vs.

Ancak faşist generallerin saldırıları "ekonomik saldırı"lardan ibaret kalamazdı, kalmadı. Burjuva basını, burjuva "muhalefet" partileri "savaş" bahanesine sarılarak "vatan savunması" üzerine hükümetle paralel kampanyaya giriştiler; Kürdistan abluka altına alındı; terör ve gözdağı kampanyası daha da vahşileştirildi. Polis örgütü ülkenin her yanında daha da azgınlaştırıldı. Generaller kliği ve Özalcı faşist hükümet, çoğu çevrenin iddiasının aksine, elele vererek, Irak'a karşı "ikinci cephe"yi açmanın hazırlıklarını yapmayı, Türk ordusunu ABD Genelkurmayı'nın komutasına vermeyi başardılar; halkı savaş felaketiyle ve dehşetiyle yüzyüze getirirken, "savaş hali"nin resmen ilanı için de adım attılar. Faşist generaller ve Özalcı faşist klik "devlet yönetimi"nin iplerini kendi ellerinde daha fazla merkezileştirdi; (*) Ülkeyi tümüyle suskunluğa ve boyun eğişe zorlamak amacı-

yla "Kanun Hükmünde Kararname" yetkisini yeniden gündeme getirdi.

Bu saldırı dalgasının ardından, "141-142'nci maddelerin değiştirilmesi" ve "Kürtçe konuşmanın serbest bırakılması" taktiği, işçi sınıfına ve Kürt halkına karşı aldatıcı, "olağanüstü hal"e ve savaş yüklerine boyun eğmelerini hedefleyen bir taktik olarak ortaya atıldı. Bu taktik saldırı, burjuva "muhalefet" çevrelerinde, burjuva "liberal" ve "sol" basın odaklarında, şovenist Türk "burjuva sosyalizmi" akımlarında ve Kürt burjuvazisi ve küçük-burjuva "aydın" tabakalarında destek buldu, "olumlu gelişme" olarak ilan edildi. Faşist burjuvazinin, zorbalığın daha etkin bir temelde "yeniden" "yasallaştırılması" ve "yeniden" "kurumsallaştırılması" girişiminin yanısıra, "liberalleşme" güldürüsü taktiğine başvurmanın, rejimin geneldeki egemenliğinin güvenceye alınması ile ilgili nedenleri üzerinde daha önce duruldu.

Yeniden gündeme sürülen "liberalleşme" güldürüsünün güncel amaç ve nedenlerinin olduğu da bir gerçektir. Burjuvazi ve gericilik, işçi hareketinin, Kürt ulusal direnişinin gelişme ve yeni bir dalga yaratmasının koşullarının olgun olduğunu bilmektedir. Ayrıca, Ortadoğu'daki emperyalist savaşa karşı kitlesel mücadelelerin patlak vermesini de olanak dahilinde görmektedir. Öte yandan, grevlerin ve gösterilerin yeniden yasaklanması, veya "savaş hali" ilan etme "zorunluluğu"nun doğması, diktatörlük açısından, "uzak" değil

---

(*) Faşist Özal'ın bir süredir "demokratikleşme programı" diye lanse ettiği "Anayasal değişiklikleri"nin özü, "savaş" bahanesiyle oluşturduğu "yönetim sistemi"ni (başkanlık sistemi de deniliyor) 12 Eylül'cü faşist rejimin "olağan" "yasal" sistemine dönüştürme girişiminde başka birşey değildir. Generaller kliğinin arzu ettiği de bugün budur.

ağırlıklı bir ihtimal durumundadır. Yenilenen faşist terör kampanyaları, olağanüstü ve görülmemiş bir hızla yoğunlaştırılan sömürü, kitle halinde işçi çıkarma politikası ile işçilerin grev yasaklarına gösterdikleri tepkiler, şu anda alınan yeni grev kararları, yüzbinlerce işçinin "uzlaşmazlığa" giden toplusözleşmeleri, yanısıra, Türkiye'nin iç ve dış kamuoyunda İsrail gibi onursuz bir konuma düşürülmüş olmasına doğan hoşnutsuzluk ve Kürdistan sorunuyla ilgili içteki ve dıştaki açmazlar bir arada ele alındığında burjuvazi ve gericiliğin, işçi, emekçi kitleleri ve Kürt emekçilerinin geçici de olsa aldatılmasına acil olarak ihtiyaç duyacağı anlaşılabilir olacaktır. Burjuvazi ve gericilik hem faşist zorbalığa, artan ve "etkin"leşen baskıya, hem de gerici faşist kamp içinde "ulusal konsensüs"e mahkum durumdadır. Faşist generaller kliği ve Özalcı faşist hükümet, "liberalleşme" güldürüsünü yeniden pazarlarken, burjuva "muhalefet"i, basını ve işçi sınıfını, halk ve Kürt halkı içindeki "itfaiyeci" takımını halkı aldatmada "birleştirmeyi" ve onları daha etkin bir aldatıcı faaliyet içinde kullanmayı hedeflemektedir.

Ne var ki, burjuvazinin ve egemen sınıfların bu "ikili" politika ve taktiğe "mahkum" olması diktatörlüğün bir çelişkisi ve açmazıdır. Onun bu çelişki ve açmazı bir yandan saldırı taktiğinin ve terör kampanyalarının yıldırıcı "etkinliği"ni aşındırmakta, öte yandan, "liberalleşme" güldürüsüyle gerici-faşist kamp içinde elde etmeye çalıştığı "ulusal konsensüs"ü parçalayan ve saflarındaki çatışmayı hızlandıran etkiler yaratmaktadır. Bu durum, siyasal rejim içindeki istikrarsızlığı arturmakta ve dikkatörlük saflarında çözülme ve kararsızlıklara da yol açmaktadır.

Burjuvazi ve gericilik, yakın dönemdeki grev dalgasını "yatıştırabilecek" ya da "kırabilecek" mi; Ortadoğu'daki savaşla yakın bir tehdit haline gelen Kürt sorunu diktatörlüğün

çizdiği "sınırlar" içinde tutulabilecek mi; "demokrasi" güldürüsüyle etkinlik alanı, ezilenlerin geri kesimlerine doğru daha da genişleyen sendikal ve siyasal özgürlük talepleri hiç olmazsa ertelenebilecek mi; emperyalist savaş cephesinde yer alışın İslam halkın duygularında yarattığı "parçalanma"nın sonuçları nasıl bir faturaya yol açacak savaş ne yönde gelişecek, Ortadoğu'da nelere yolaçacak, bölgedeki olaylar Türkiye halkında ne türden duygulara yol açacaktır; daha güncel bir soruna değinirsek, yeni grevler gündeme geldiğinde "olağanüstü hal" veya "savaş hali" ilan edilirse işçiler ve halk nasıl bir tutum takınacak; grevler önlenemez ve büyürse çatışmalar hangi boyuta ve nereye varacak; biraz ileriki aylardan sözedecek olursak, yığın hareketi ve "dili kabul edilmiş Kürtler" ve genel olarak tüm halk ücret dayatmalarına, iktisadi saldırılara ve zorbalığa karşı ne yola başvuracak; emekçi yığınların derin hoşnutsuzluğu ve partilerin (özellikle Özalcı partinin) durumu ortadayken ara seçim, erken seçim ya da genel seçim olacak mı; olacaksa ne sonuçlar doğuracak; daha da ötesi, askeri kliğin ve Özalcı faşist partinin, diktatörlüğün yeniden organizasyonu ve güçlerin merkezleştirilmesiyle ilgili planı hayat bulacak mı? Sorular ve diktatörlük için "belirsizlik" gösteren sorunlar uzatılabilir. Ancak listeyi uzatmanın gereğinin olmadığı da açıktır.

Bütün bu sorunlar ve belirsizlikler egemen sınıflar için açmaz ve umutsuzluk vericidir. Burjuvazi ve gericiliğin saflarında halihazır ekonomik ve siyasal düzenin geleceği için umutsuzluk belirtilerinin ortaya çıkması ve etkin olması için nesnel bütün nedenlerin Türkiye'de var olduğu görülüyor. Diktatörlüğün politika ve taktiklerindeki "istikrarsızlık" ve açmazı belirleyen artan zorbalık ve terör politikasıyla sahte "liberalleşme" güldürüsü arasındaki "görünürdeki" karşıtlık bile tek başına, diktatörlüğün geleceğinin umutsuzluğunu

açıklamaya yeterlidir.

"İstikrarsızlık" ve "belirsizlik"ler içindeki Türkiye'de bugün belirgin ve kesin olan iki şeyden sözedilebilir: Bunlardan birincisi; Türkiye'nin önümüzdeki döneminin iktisadi, politik krizler, sınıflararası altüst oluşlar, çatışmalar ve çok cepheli mücadeleler dönemi olacağı gerçeğidir. Ülkede açık, belirgin ve kesin olan şeylerden ikincisi ise; "belirsizlik"leri belirginleştirecek, olaylara açıklık kazandıracak, istikrarsızlık ve krizlerin yönünü değiştirerek toplumu "istikrar"a (gerçekte altüst oluşa), ama yeni tipte bir istikrara doğru sürükleyecek tek gücün Türkiye'de, işçi sınıfının, Türk ve Kürt milliyetinden halkın birleşik gücü olduğu olgusudur.

Devrimci işçinin ve devrimci partinin Türkiye'deki istikrarsızlık, kriz ve çözümsüzlükten ve diktatörlüğün açmazlarından çıkaracağı temel siyasal sonuç ancak, hemen yukarıda ortaya konulan toplumsal-politik gerçekler olabilir. Fakat, Türkiye'nin ve diktatörlüğün "belirsizlikler" ve "açmazlar"la dolu durumundan, özgürlük ve demokrasinin "kolay lokma" haline geldiği gibi bir hayale kapılmak da devrimci işçi ve devrimci partinin tutumu olmaz. Onlar, kendilerini, sınıfın ve halkın hareketinin talep ettiği görevlere, sert sınıf çatışmalarının zorluklarına ve hareketin yaygınlaştırılması, derinleştirilmesi ve ilerletilmesinin ihtiyaçlarına göre hazırlayacak ve silahlandıracaklardır.

5) İşçi sınıfı hareketi ve Kürt ulusal hareketi, Türkiye'deki toplumsal ve siyasal çatışma ve değişimi belirleyen temel toplumsal dinamikler durumundadır. Bu iki toplumsal güç, bütün ezilenlerin ve halkın hareketini temsil eden bir özellik kazandığı gibi, tüm ezilen sınıf ve tabakaları uyandırıp harekete geçiren ve çevresinde toplayan bir güç durumundadır. Ama işçi sınıfı hareketiyle Kürt ulusal hareketi, sadece, diğer ezilen sınıf ve tabakaların hareketini uyandıran bir güç olarak

kalmamakta, burjuvazi ve gericiliğin ve gerici-faşist kampın tüm gündemini belirleyen, bu kamp içinde çatışma ve karışıklıklara yol açan toplumsal-politik bir alternatif haline de gelmektedir.

İşçi sınıf hareketiyle Kürt ulusal özgürlük hareketi, karşılıklı birbirlerini etkileyen, ama henüz birbirlerinden "bağımsız" gelişen hareketler durumundadır. ancak, gerek işçi hareketinin, gerekse köylülüğe dayanan Kürt ulusal hareketinin gelişimi, bu iki hareketin emperyalizme ve iç gericiliğe karşı ittifakının koşullarını genişletmektedir. İşçi hareketinin ve Kürt ulusal hareketinin ilerleyen gelişimi, sadece işçi hareketiyle Kürt ulusal hareketinin ittifakının koşullarını genişletmekle kalmamakta, bütün milliyetlerden işçi sınıfıyla Türkiye köylülüğünün önemli bir bölümünü oluşturan Kürt köylülüğü, dolayısıyla bütün köylülük arasındaki ittifakın temellerini ve kapsamını da genişletmektedir. Türk milliyetinden köylülüğün, Türkiye ve Kürdistan'da, şehir emekçisi tabakaların ve gençliğin eyleminde (inişler-çıkışlar ve bazı tutukluklar içinde de olsa) görülen ilerleme ve bütün bu ezilen sınıf ve tabakaların işçi harekeketine ve Kürt ulusal hareketine çevrilen ilgileri dikkate alındığında, bugün olgunlaşmakta olan işçi sınıfı hareketinin ve Kürt ulusal uyanışının, tüm Türkiye'de, merkezinde her iki milliyetten işçi sınıfının bulunduğu bir işçi-köylü hareketine, devrimci harekete dönüşen bir halk hareketine genişlemesinin bütün dinamiklerinin güçlenmekte olduğu görülecektir.

İşçi sınıf hareketinin, Kürt ulusal hareketinin ve diğer ezilen sınıf ve tabakaların mücadelesinin halihazırdaki gelişme ve yaygınlaşma süreci, emperyalizme bağımlı ekonominin ve faşist diktatörlüğün giderek daha da şiddetlenerek derinleşen krizi ile belirlenmekte ve çevrelenmektedir.

Bugün kriz içindeki ekonominin ortaya koyduğu bütün

veriler, yanısıra emperyalist dünyada ve Türkiye'nin göbeğinden bağlanmış bulunduğu Ortadoğu'da Türkiye'yi de içine çekerek başgösteren olgu ve olaylar, burjuvazi ve gericiliğin ekonomik ve siyasal bakımdan içinde bulunduğu çözümsüzlük ve açmazları daha da içinden çıkılmaz hale getirmektedir. Gerek içte, gerekse dışta meydana gelen olaylar ve olgular, ekonomik krizin ve çözümsüzlüğe batmakta olan siyasal düzenin Ortadoğu'daki savaşla artan yüklerinin başkısından kurtulmak için burjuvazi ve gericiliği işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının gırtlağını daha fazla sıkmaya mahkum bir konuma itmiş durumdadır. Burjuvazi, gericilik ve gerici faşist cephe işçilere, emekçilere ve Kürt emekçilerine daha fazla saldırmaya; emekçi kitleleri açlığa, işsizliğe, sefalete ve özgürlüksüzlüğe zorlamaya adeta mahkumdur.

Artan ve yenilenen faşist terörün işçi, emekçi kitleleri ve Kürt emekçilerini sistematik olarak sindirme özelliklerini kaybettiği; aksine sindirici etkilerinin yanısıra ve ondan daha çok yığınlar üzerinde uyandırıcı ve örgütleyici etkiler yarattığı; emekçi kitlelerin düzenden kopuş eğilimlerini hızlandırdığı; ve saflarında hoşnutsuzluk, öfke ve yer yer kaynaşma belirtilerinin yaygınlaştığı vb. koşullarda, burjuvazi ve gericiliğin sömürü ve zorbalığı yoğunlaştırmaya mahkum olması, onun en temel açmazıdır.

Ekonomik ve siyasal yaşamda çoğalan olgu ve olaylar, devrimle karşı-devrim cephesi arasındaki çatışmanın gösterdiği son yıllardaki gelişme ve işçi emekçi kitlelerin ve Kürt emekçilerinin ekonomik ve siyasal saldırılar karşısındaki tutumları, yığın hareketinin önümüzdeki dönemde şiddetlenen çatışmalar içinde gelişeceğini göstermektedir. Faşist diktatörlüğün zorbalığına ve sendika ağalarının ve burjuva "muhalefet" partilerinin aldatıcı faaliyetlerine dayanarak 1990

sonlarında Türkiye'de daha önce görülmemiş bir boyut kazanan işçi hareketini kırmayı başarmış olmalarına karşın, egemen sınıflar, yeni bir dalga yaratma eğilimi içinde olan hareketi durdurma olanaklarını da daraltma durumuna düşmüştür. Kürt ulusal hareketi ise, bir yandan emekçi yığınlar içinde gelişme dinamikleri genişletiyor; öte yandan daha uygun bölgesel ve uluslararası koşullarda desteklenme olanaklarına kavuşuyor.

Faşist diktatörlük gerek Türkiye'de gerekse Kürdistan'da işçi sınıfı ve halk hareketinin patlamalar halinde ve bugüne kadar görülmemiş boyutlarda patlak vermesi olasılığını yakın olasılık olarak görmekte; planlarını, kontrol edilemez patlamalar "tehlikesi"ni hesap ederek yapmaya çalışmaktadır. Bu nedenledir ki, Özalcı faşist parti ve generaller kliği, diktatörlüğü yeniden tahkim etme; terör ve zorbalığı ve demagojik kampanyalarını yeniden örgütleme; terör ve zorbalığı artırma girişiminin yanına aldatma yöntemini yeniden koyma zorunluluğu duymaktadır. Ve burjuvazi ve gericiliğin şiddetini ve aldatıcı özelliklerini sürekli yenileyerek, almak zorunda kaldığı "tedbirler", gerçekte, onun açmazının derinliğini ve egemenliğinin geleceği hakkındaki umutsuzluğunu ifade etmektedir.

Bazı sol gruplar, diktatörlüğün ve bürokrat sendika yöneticilerinin işçi hareketini kırmada bugüne kadar başarı kazanmış olmasından yola çıkarak, sınıfın saflarında ve halk içinde, objektif olarak, umutsuzluk yaratmayı "gerçekçilik" sayan bir faaliyet yürütüyor. Başka bazı gruplar ise, sınıfın kendiliğinden karakterdeki hareketini "proleteryanın öz siyasal hareketi" ilan ederek, işçi sınıfını burjuva siyasete köle etme, parlamentarizmi ihya etme çalışması yapıyor. Bu faaliyet ve çalışmada; birinciler, Zonguldak Direnişi'nin ve kitlesi 200 bine varan grevlerin kırılması sonucu sınıf hareketinin

aldığı yenilgiye yaslanırken; ikinciler, Zonguldak Direnişi'nin ve grevlerin görülmedik görkeminin sınıfın yaşamında yarattığı değişikliklerin tersyüz edilmesine dayanmaktadırlar.

Oysa, işçi sınıfının ve halkın kendiliğinden hareketi, hangi boyutları alırsa alsın, bazı adımlar atsa ve diktatörlüğe darbeler vursa bile, kendiliğinden sınırları aşmadığı sürece, yenilgiye sürüklenmesi kaçınılmazdır. Bu doğal, bilinen bir gerçektir ve beklenilmez bir şey değildir. Ama öte yandan, gerek sınıfın kendi hareketinin tecrübesini kazanması, gerekse devrim ve sosyalizm bilgisini edinmesi ve siyasal iktidar mücadelesinde örgütlenmesi açısından kendiliğinden hareketin doğması ve gelişmesi bir zorunluluktur. Devrimci işçinin ve devrimci sınıf partisinin tutumu, ne kendiliğinden hareketin yenilgisi karşısında umutsuzluğa kapılmak, ne de onun karşısında secdeye kapanmak olabilir. Devrimci işçi ve devrimci sınıf partisi için kabul edilebilir tek doğru tutum; işçilerin ve ezilenlerin hareketinin yenilgisinden öğretici dersler çıkarmak; hareketin yenilgisine neden olan etkenlere karşı amansız bir savaş açmak; ve işçi ve emekçilerin eylemini siyasal iktidar mücadelesine dönüştürmek için bıkıp usanmadan çalışmaktır. Kendiliğinden hareketin aldığı yenilgiler karşısında umutsuzluk içinde yakınma tutumunun ve kendiliğindenci hareketi "sınıfın öz siyasal hareketi" ilan etme tutumunu ve gerçekte, aynı küçük burjuva sendikalist ideolojik özü ifade ettiğini anlamayan kişi ve örgütün işçi sınıfına bağlanmasının, işçileri devrim ve sosyalizm mücadelesinde örgütleyip yönetmesinin olanaksız olduğunu bilmek, devrimci işçi ve devrimci sınıf partisi için kesin bir zorunluluktur.

İşçi sınıfı hareketi geçtiğimiz dönemde, Zonguldak Direnişi'nin ve grevlerin kırılması sonucu bir "cephe yenilgisi"

aldı. Ancak, Zonguldak Direnişi ve aynı dönemdeki grevler, işçi sınıfının tüm yaşamının değişiminde, hareketin tarihinde yaşanmamış bir aşama da oldu. 1990 sonlarının ve 1991 başlarının işçi hareketi, sınıfın hareketinde yeni bir sayfa açmıştır; bunu anlamayanın, sınıfı hiçbir zaman anlamayacağı kesindir. Devrimci işçinin ve işçi sınıfı partisinin geçtiğimiz dönemin işçi hareketine geneldeki bakışı işte böyle olmak zorundadır.

Şimdi bugüne ve önümüzdeki döneme dönerek devam edelim.

İşçi sınıfının, Kürt ulusunun ve bütün halkın mücadelesi, faşist diktatörlüğün genelleşme eğiliminde olan saldırılarını ve güçlendirmeye çalıştığı aldatıcı barikatlarını yıkarak ilerleyebilecek midir?

İşçi sınıfının son iki yıldır gelişen mücadelesi, özellikle madencilerin yarattığı Zonguldak Direnişi ve kanlı faşist kampanyaya karşın patlamalarla genişleyen Kürt ulusal uyanışı Türkiye'de, yığınların mücadelesinin her koşul altında gelişme ve genişleme dinamiklerine sahip olduğunu inkar edilmez bir şekilde kanıtlayan verilerle doludur. Hareketin ilerlemesinin hızlanan bir seyir izlemesi ya da yavaşlaması; şu ya da bu biçimde yeni yenilgilerden sakınması veya sakınamaması; ve işçilerin ve bütün halkın hareketinin diktatörlüğün yıkılması ve devlet iktidarının ele geçirilmesi yönünde genişlemesinin adımlarının atılması yahutta atılamaması, tamamen, işçi sınıfının, hiç olmazsa şu son iki yıllık mücadelenin deneylerinden devrimci tecrübeler edinmesine bağlıdır. Devrimci işçinin, sosyalistin ve devrimci sınıf partisinin işçi hareketinin şimdiki durumundan çıkarması gereken başka bir sonuç işte budur.

Faşist diktatörlük, daha birkaç ay kadar önce işçi hareketinin o günkü dalgasını kırmayı başarmış, gerici savaş ortamı-

ndan yararlanarak tüm ülkede fiili "olağanüstü hal" koşulları yaratmış olmasına karşın, bugün yüzbinleri kucaklayan işçi kitlesinin hazırlandığı yeni bir grev dalgası gündemde olduğu gibi, Kürdistan'daki mücadele, ağırlaşan yaşam koşullarına karşı artan öfkeyle birleşerek genişlemeye devam etmektedir. Zonguldak Direnişi'nin ve metal grevlerinin kırılması ve Ortadoğu'da tezgahlanan savaş koşullarında, özellikle Kürdistan'da girişilen provokasyonlarla kitlelerin saflarında yaratılan "moral gerileme"nin tersine dönmekte olduğu görülmektedir. Emperyalist savaş patladığında, işçi ve emekçi yığınları ile Kürt halkı karşısında "üstünlüğü" ele geçirdiğini ilan eden burjuvazi ve gericilik, şimdi saflarında görülen "karışıklık", "umutsuzluk" ve "moral bozukluğu" belirtileriyle boğuşmaktadır.

Gerek işçi hareketinin, gerek Kürt ulusal hareketinin, gerekse genel olarak halkın açık kitlesel mücadelesinin hangi yolu izleyeceği; son bir kaç yıl olduğu gibi adım adım mı ilerleyeceği, yoksa peşpeşe patlama direnişlerle mi ortaya çıkacağı; veya başka bir yol mu bulacağı bugünden kestirilemez. Hareketin, gelişmesinde gösterdiği "istikrarsızlığı" önümüzdeki dönemde yenileyip yenilemeyeceği, ya da ne oranda yenileyeceği de önceden bilinemez. Ancak açık olan şey; açık kitle hareketinin Türkiye'de ve Kürdistan'daki koşullarının her zamankinden daha olgun, hareketin siyasal bir harekete dönüşmesinin olanaklarının daha geniş; Türkiye'nin önümüzdeki döneminin, devrim ve karşı-devrim arasında daha da sertleşen ve genişleyen çatışmalar dönemi olduğudur. Genel grev, genel direniş ve devrimci sokak hareketi yeniden gündemdedir. Kürdistan'da patlamalar, direnişler ve belki de ayaklanmalar daha olgun koşullara sahiptir.

Bu durum kuşkusuz, hiçbir devrimci ve komüniste, kitle hareketinin, diktatörlüğün zorbalığını ve aldatıcı barikat-

larını kendiliğinden yarmasını bekleme hakkı tanımaz. Aksine, devrimci işçiye, komüniste ve devrimci sınıf partisine, yığın hareketinin yeni acil görevleriyle karşı karşıya olduğu bilinciyle hareket etme zorunluluğunu dayatır. Çünkü işçi sınıfı hareketinin, Kürt ulusal hareketinin ve genel olarak halkın mücadelesinin ne yönde seyredeceği ve yeni aldanma ve yenilgilerden kaçınıp kaçınamayacağı büyük oranda, öncü işçilerin ve komünist örgütün görev ve sorumluluklarını kavrayıp kavramamasına bağlıdır.

İşçi hareketinin, Kürt ulusal hareketinin ve halkın mücadelesinin şu andaki acil sorunlarıyla ilgili ertelenemez siyasal ve örgütsel görevler partimizin yayın organlarından gereken açıklıkça ve genişlikte yeralmaktadır. Sadece şu kadarını vurgulamakla yetinelim: Açık kitle hareketini sürükleyen ve hareketin gelişiminin uyandırdığı öncü işçiler kendi öz partilerinde birleşmeyi başarmadıkları; parti örgütlerinin ve partili işçi örgütlerinin hareketin öncüsü ve örgütleyicisi işçilerin çoğunluğunu parti saflarına kazanmada gerekli ilerlemeyi göstermedikleri sürece, işçi hareketinin sosyalist bir hareket, halkın mücadelesinin tutarlı demokrasi mücadelesine dönüşmesi düşünülemez. Bir yandan, yığın hareketini ilerletecek ve örgütleyecek enerjik bir çalışma; öte yandan hareketin öncüsü olan işçileri Marksizm-Leninizme kazanmayı hedefleyen kapsamlı bir faaliyet; devrimci çalışma ve mücadelenin bu iki yönünü kopmaz bir şekilde kaynaştırma... İşte yükselen işçi sınıfı hareketi karşısında partimizin genel çizgisinin özü budur.

İşçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının mücadelesinin ilerletilip örgütlenmesi ve kucaklanması çalışmasında "kendiliğindenciliğe", sendikalizme ve bu temele oturtulan parlamentarizmin etkilerine karşı savaş büyük önem taşımaktadır. Bu savaş olmadan diktatörlüğün işçi sınıfı, Kürt halkı ve ge-

nel olarak halk içinde örgütlenmiş payandalarının; burjuva "muhalefet" partilerinin, sendika bürokrasisinin, devrim ve sosyalizmin "eski" ve "yeni" alçaklarının ve sözde "sol" basının aldatıcı faaliyetlerinin etkisini kırmak olanaksızdır. Ama yığınların hareketini tehdit eden bu etki kırılmadan devrim ve sosyalizm mücadelesinin ilerletilmesi de olanaksızdır. Burjuvazi ve gericiliğin ve faşist diktatörlüğün halk ve Kürt halkı içindeki dayanakları olan Türk ve Kürt reformist ve gerici partilerin, sendika ağalarının ve sınıf işbirlikçisi revizyonist akımların maskelerinin düşürülmesi için mücadenin önemini ve taktiklerini kavramak, işçi sınıfı ve halk hareketini kucaklamanın yolunu açmak için temel koşuldur, bu asla unutulmamalıdır.

-C-
Sonuç

Dünyada özellikle son bir yıl içinde hızlanan ve Ortadoğu'daki emperyalist saldırı savaşıyla gelişme yönünü belirginleştirmekte olan olaylar ve olgular, emperyalist dünya "düzeni"nin yeni bir dönemece girmekte olduğunu göstermektedir. Kapitalist-revizyonist dünyanın girmekte olduğu ve ilk belirtileri bugünden görünen dönemecin; bağımlı ve ezilen halkların emperyalizme karşı yeni bir başkaldırısı; kapitalist ülkeler işçilerinin ("sosyalizme" karşı değil) kapitalizme ve emperyalizme karşı yeni bir uyanışı; ve uluslararası burjuvazi ve gericiliğin "dünya düzeni"nin artan "istikrarsızlığı", genişleyen "belirsizlikleri" ve derinleşen bunalımlarının yolaçtığı uyumsuzluklar, mücadeleler ve çatışmalar tarafından belirleneceği olgularla kanıtlanmaktadır.

Son beş yıldır gücünü artırarak uluslararası işçi sınıfını ve dünya halklarını devrim ve sosyalizm mücadelesinden ve anti-emperyalist başkaldırılardan uzaklaştırmada "başarı" ka-

zanan birleşik emperyalist-revizyonist saldırı kampanyasının işçiler ve halklar üzerindeki "etkinliği"ni yerle bir edecek olaylar ve olgular kapitalizm, revizyonizm ve emperyalizm tarafından zorunlu olarak ve hızla çoğaltılıyor. Kapitalisti ve revizyonisti ile dünya gericiliği işçileri ve halkları korkusunu duyduğu, kaçınmaya çalıştığı devrim ve sosyalizme ve anti-emperyalist başkaldırıya zorluyor ve onları kendi yıkımı için hazırlıyor.

Dünyada yaşanan olaylar ve olgular, "karışıklıklar, mücadeleler, çatışmalar" döneminin "kapandığını", "barış ve istikrar içinde gelişme" döneminin başladığını iddia eden tüm teorileri ve pratikleri yere sererek patlıyor. Kapitalizmin; emperyalist ve revizyonist dünyanın; olgunlaşmasının doruğuna varmış, tepeden tırnağa çürümüş ve emperyalizme dönüşmüş kapitalizmin; "emperyalizm ve proleter devrimleri" dönemi kapitalizminin, özellikle Ortadoğu'daki savaşla birlikte girmekte olduğu dönemeç, aynı zamanda, devrim ve sosyalizm mücdalelerinin ve emperyalizme karşı başkaldırıların izlediği seyir açısından da yeni bir dönemeç anlamı taşıyor. Kapitalizm ve emperyalizm, işçi sınıfı ve halklara karşı açtığı savaşla, yeni mücadele ve başkaldırıların bütün koşullarını daha da olgunlaştıracak bir döneme yeni ve dönemeç teşkil eden adımı atmış bulunuyor.

Yeni bir kriz, gerginlik, kargaşalık ve altüst oluş dönemine doğru yol alan ve alttan alta olgunlaşan bunalım içinde bulunan dünyanın en karışık bölgesinde, bölgede egemen olan çelişki ve çatışmalar yumağına girtlağına kadar batma yolunda olan Türkiye'deki egemen "düzen", emperyalizme, burjuvazi ve gericiliğe "istikrar" umudu verecek bütün olanaklarını tüketme sürecini yaşıyor. Gerek iç sorunları gerekse dış sorunlarıyla ve gerekse işçi sınıfının ve Kürt halkının mücadelesinin yarattığı çözümsüzlüklerle Türkiye, emperyalist

zincirin en zayıf halkalarından birini oluşturuyor.

Dünyada ve Türkiye'de emperyalizme, kapitalizme ve gericiliğe karşı mücadelenin hangi yolu izleyeceği; hızlanan patlamalar biçiminde mi, yoksa nisbeten sürece yayılarak ve nisbeten yavaş bir gelişme içinde mi seyredeceği pek çok uluslararası, bölgesel ve ulusal faktöre bağlıdır. Ve bizim bu sürecin nasıl yaşanacağını önceden kestirmemizin olanağı yoktur. Ama kesin olan birşey vardır. Emperyalizmin, uluslararası burjuvazinin ve revizyonizmin uluslararası kapitalizme ve kapitalist dünya düzenine Gorbaçovcu saldırıyla birlikte vermeyi başardığı moral ve düşünsel payanda yerinden oynamış, çivileri sökülmüş, örülen barikatlar temellerinden sarsılmıştır. Devrimci işçinin ve sınıf partisinin kavraması gereken şey işte budur. Dünyanın ve Türkiye'nin bugünkü durumunda; yeryüzünün hemen her yerinde (ve özellikle bizler açısından), özellikle Türkiye'de sınıfın ve halkın mücadelesinin seyrinde değişiklikler beklemeyen, emperyalizme, kapitalizme ve gericiliklere karşı yeni bir uyanış dalgası öngörmeyen ve patlamalara hazır olmayan; hazırlıklarını, çalışmasını ve örgütlenmesini sınıfın ve halkın hareketindeki muhtemel atılım ve patlamalara göre planlamayan kişi ve örgütlerin devrimci olarak kalamayacağını anlamak için kahin olmak bugün için gerekmez.

Dünyanın ve Türkiye'nin yeni karışıklıklara, başkaldırılara ve altüst oluşlara yolalan bugünkü durumu, devrimci işçi ve devrimci örgüte, devrim sorununu, geleceğin sorunu değil, bugünün pratik olarak ele alınıp çözülmesi gereken sorunu olarak dayatmaktadır. Devrimci işçinin ve devrimci örgütün zorunlu devrimci görevini belirleyen de işte bu dayatmadır.

Devrim güncel bir sorun olarak ele alınacaksa, onun temel sorunu, devrimi hazırlama ve örgütleme sorunudur. Ve bu

herşeyden önce, işçilerin çoğunluğunun kendi bağımsız Marksist-Leninist partilerinde, sağlam ve devrim yapma yeteneğine sahip savaş örgütleri içinde birleşmeleri anlamına gelir. Devrimin hazırlanması ve örgütlenmesi gündeme geldiğinde, örgüt sorunu tayin edici sorundur ve bu sorunun merkezi halkasını, öncü işçilerin parti saflarında, başka nitelikler değil, devrim örgütü niteliği gösteren örgütler içinde birleşmeleri oluşturur.

Devrimci işçinin ve devrimci sınıf partisinin, bugünün dünya ve Türkiye koşullarından çıkaracağı başlıca görevlerden biri de işte budur. Çünkü, "Devrim kuvvetli ve birleşik bir karşı-devrim yaratarak ilerler, yani devrim, düşmanı gitgide daha aşırı savunma tedbirlerine başvurmaya zorlar ve böylece çok daha güçlü saldırı vasıtaları bulur.". Bu nedenledir ki, sağlam, militan bir savaş örgütü olmadan devrimin ilerlemesi ve başarıya ulaşması olanaksızdır.

Şubat-1991

-İKİ-
EMPERYALİST DÜNYANIN TÜKENEN OLANAKLARI; VE DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE GENEL, GÜNCEL DURUM

Dünyanın "yeni" dönemi, emperyalizme ve kapitalizme karşı yeni bir mücadele ve savaş dönemidir

Sovyetler Birliği'nin başını çektiği burjuva revizyonist kampın çökmesi ve dağılmasıyla birlikte dünyada kurulduğu ilan edilen "evrensel barış" ve "evrensel refah" düzeninin, gerçekte, pespaye bir yalan olduğu, son bir yılın tanıklık ettiği olay ve olgularla bile doğrulanmaktadır.

Bugün dünyada yaşanan herşey, başını ABD emperyalizminin çektiği büyük emperyalist devletlerin ve emperyalist propaganda aygıtlarının iddia ve propagandalarını yere serdiği gibi, sözde uygar ileri ülkelerin ve onların geri ülkelerdeki uşakları olan dikkatörlüklerin yüzlerini de açığa çıkarmaktadır.

Emperyalist hükümetler, gerici emperyalist diplomasi ve sözde "özgür" ancak gerçekte uluslararası tekelci burjuvazinin beslemesi olan uluslararası basın, "evrensel barış" ve "evrensel refah" vaadediyordu. Uluslararası burjuvazi ve gericilik, sınıf mücadelelerinin ve uluslar arasındaki kavgaların tarihte kaldığını; "yeni dünya düzeni"nin halklara ve uluslara, "özgür ulusal gelişme" ve "eşitlik" getirdiğini öne sürüyor ve yeryüzünün artık "istikrar ve güvenlik" dönemine girdiğini ilan ediyorlardı.

Ancak bizzat tekelci kapitalizmin ve emperyalizmin egemenliğinin doğurduğu olay ve olgular, yaklaşık bir yıl kadar

önce, Ortadoğu'da emperyalist devletlerin başlattığı silahlı saldırının bir istisna olmadığını kanıtladı. Daha Ortadoğu'daki savaşın alevleri sönmemişti ki, Balkanlar'daki istikrarsızlık ve ulusal düşmanlıklar su yüzüne çıktı; burjuva ve revizyonist Yugoslavya Cumhuriyetleri, emperyalist hükümetlerin kışkırttığı kanlı bir iç savaşa girtlaklarına kadar battılar. Ayrıca, emperyalist büyük devletlerin kışkırtmalarıyla Arnavutluk'taki sosyalizmin yıkılışı ile gündeme giren istikrarsızlık; Bulgaristan, Yunanistan, Yugoslavya ve Türkiye'yi de içine çekerek ortaya çıkan Makedonya sorunu; ve Romanya'da durdurulamayan karışıklıklar, bölgedeki diğer sorunlara eklendiler. Ve Balkanlar, Ortadoğu'nun yanısıra, kolayca çözümü olanaksız köklü düşmanlıklar, karışıklıklar ve gerginlikler bölgesi haline geldi. İki büyük dünya savaşının da kanıtladığı gibi; emperyalist büyük güçlerin hegemonya ve egemenlik çatışmaları açısından stratejik önem taşıyan Balkan ülkeleri, emperyalizmin "yeni dünya düzeni" tarafından belirlenen günümüzde, şimdi, dünyanın gerginlik, istikrarsızlık ve savaş bölgelerinden biri haline dönüştü.

Batılı emperyalistlerin şantaj, kışkırtma, baskı, müdahale ve silah gücüyle gerici çatışmalara sürüklediği ve istikrarsızlıklar, gerginlikler ve savaşlar alanı haline getirdiği bölgeler kuşkusuz, Ortadoğu ve Balkanlardan ibaret değildir. Doğu Avrupa ve Baltık ülkelerinden başlayarak tüm Kuzey ve Orta Asya'yı kucaklayan ve yüzmilyonlarca nüfusun yaşadığı sözde Sovyet ülkeleri bugün derin bir kaynaşma ve ulusal-gerici çatışmalar içine düşmüş durumdadırlar. Batılı emperyalist hükümetlerin kırk yıldır, "refah" ve "zenginlik" vaadleriyle kışkırttıkları bu halklar, özellikle son bir yıldır, tam bir ulusal soysuzlaşma yaşamaktadırlar. Bu ülkeler şimdi, karşılıklı "toprak" ve "sınır düzeltme" sorunlarını da gün-

me getiren ve dindirilmesi olağanüstü güçleşmiş olan ulusal düşmanlıklar içinde boğulmaktadır.

Son bir yıl içindeki "gelişme" ve "değişim"le "sosyal emperyalizmi"nin "sosyal"i artık gereksiz hale gelmiş olan emperyalist Rusya, iktisadi, siyasi ve askeri zorbalıkla, bir yandan bu ülkeleri etki alanı içinde tutmaya öte yandan, birbirlerine karşı kışkırtmaya çalışmaktadır. Özet olarak vurgularsak; son beş yıldır kurulmakta olduğu propaganda edilen "yeni dünya düzeni", Doğru Avrupa'da ve tüm Kuzey, Orta ve Uzak Asya'da eski Çarlık Rusyası'nın emperyalizminin yarattığı çelişki ve çatışmaları, özellikle son bir yıl içindeki "gelişme" ve "değişim"le, tüm dünyanın önüne yeniden sürmüştür. Tüm bu bölge "refah", "özgürlük" ve "zenginlik" ararken, bugünkü "dünya düzeni"nin "yasaları" içinde çözümsüz olan çelişki ve çatışmaların batağına yeniden yuvarlanmış durumdadır. Bölge ülkeleri, emperyalist devletlerin rekabet ve etki alanı mücadelesine, özellikle son bir yılın doğurduğu olgular ve olaylar sonucunda, sonuna kadar açılmış durumdadır. Ve şimdi artık, özellikle Kafkasya, Ortadoğu'nun yanısıra ve Doğru Avrupa'yla birlikte, uluslararası bir gerginlik ve çatışma bölgesi durumuna gelmiş; önünde sosyalizmin bazı "biçimsel kalıntı"larının bulunduğu Sovyet sosyal emperyalizmi, stratejisi ve taktiği" ile en sınırsız zorbalık olan Çarlık Rusyası'nın emperyalizmine açıkça dönüşmüştür. Yeni dünya düzeninin dünyanın sözde "barışçı birliği"nin, son beş yıldaki "egemenliği" döneminin Doğru Avrupa ve tüm Kuzey ve Kuzeydoğu Asya'yı sürüklediği şimdiki durum işte budur.

Ama açıktır ki; dünyada artan karışıklık, gerginlik ve çatışmaların hüküm sürdüğü bölgeler, çöken "doğu bloku"na bağlı ülkeler ve Ortadoğu ülkeleri olarak görülemez. Afganistan'da emperyalizmin beslediği bitmeyen bir iç savaş

sürmektedir. Hindistan, Pakistan ve tüm Güney Asya ulusal ve toplumsal karışıklıklar içinde yıkım ve altüst oluş yaşamaktadır. Kuzey Afrika'daki uyanışın yanısıra gerici karışıklıkların yolaçtığı istikrarsızlık ve çatışmalar hemen tüm Afrika'da giderek büyümekte; Güney Afrika'daki ırkçılığa karşı savaş yeni boyutlarıyla yeni sorunlara yolaçmaktadır. Kuzey-Güney Kore sürtüşmeleri ve Kuzey Kore üzerine yürütülen emperyalist kışkırtmalar; Küba'ya müdahale hazırlıkları ve Latin Amerika'da yaşanan darbe girişimleri ve diğer gerici saldırılar azalmamakta; tersine artmaktadır. Ve emperyalizmin egemenliğinin yolaçtığı bu kışkırtma, müdahale ve gerici darbeler bu bölgeleri ve ülkeleri güvensizliklere, istikrarsızlıklara ve karışıklıklara sürüklemektedir.

Temel özellikleri bakımından özetleyecek olursak; son beş yıldır kurulduğu öne sürülen "yeni dünya düzeni", dünya nüfusunun ezici çoğunluğunu oluşturan geri, bağımlı, sömürge ve yeni sömürge halklar açısından artan olağanüstü sömürü, çoğalan ulusal düşmanlıklar, çatışmalar ve savaşlar ve daha da yoğunlaşmış birleşik emperyalist baskı "düzeni" olmuştur. Dünyanın ve ulusların özgürlüğünün "evrensel güvenliği" sloganının gerçekte tam bir sahtekarlık olduğu açıktır. Özellikle son bir yıl içinde halkların uluslararası tekeller tarafından sömürülmesi (İMF etki alanının olağanüstü genişlemesi, geri ülke borçlarında artış, iktisadi bağımlılıktaki artış) ve emperyalist büyük devletler tarafından baskı altına alınmasında olağanüstü artış (ulusal hareketlerin, gerici temelde yaygınlaşması, emperyalist ülkelere yamanması inkar edilemez bir gerçektir). Yukarıda sözü edilen, gerici-ulusal çatışma ve savaş alanlarındaki genişleme ile ilgili gelişmeler ve Ortadoğu'da emperyalizmin başlattığı ve devam etmekte olan silahlı müdahale aslında bu bakımdan da çarpıcı

veriler durumundadır.

Ancak, emperyalist kampın ve batılı emperyalistlere yaslanan Sovyet gericiliğinin elbirliği ile uluslararası işçi sınıfına ve halklara dayattığı "yeni dünya düzeni" ne sadece Sovyet halklarının ne de sömürge, yeni sömürge ve bağımlı halkları uyuşturmayı amaçlamaktadır. Başta Sovyet ve Doğru Avrupa ülkeleri işçileri olmak üzere ileri ülkeler işçileri, "yeni dünya düzeni"nin kendilerine kestiği faturayla yeni yeni karşılaşmaktadırlar.

Son otuz yıldır giderek artan oranda, bugün sınırsız bir şekilde batılı ülkeler burjuvazisine açılmış olan Doğu Bloku ülkelerinde pay kapmanın ve Sovyet Birliği'nin egemenliğindeki pazarların uluslararası tekeller arasında daha da yoğunlaştırdığı etki kazanma mücadelesinin faturası, adeta "vergi" gibi batılı işçilere ve halka dayatılmaktadır. Almanya'da Ortadoğu'daki "savaşın gideri" ve "birleşme faturası" olarak "adam başı" konulan zorunlu ödeme; İngiltere'de önemli çatışmalara yolaçan ve değişik biçimde de olsa hükümetin vazgeçmediği "kelle vergisi"; Fransa ve Hollanda'da sosyal haklarda milyarlarca dolarlık kısıntıya gidilmesi için gündeme getirilen yasa teklifleri; ve tüm emperyalist ülkelerde, devlet iktidarını satın almak amacıyla özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, işçi sınıfına "rüşvet olarak" "verilen" tüm sosyal haklarda "kısıntı" isteklerinin hükümetlerin gündemlerine girmesi, burjuva "demokrasisi" afyonuyla uyuşturulmuş batılı ülkeler işçi ve emekçileri üzerinde artan tehditleri vurgulamaktadır. Pek çok neden ve kapitalizmin ve emperyalist dünya düzeninin bünyesinde giderek daha kesin çizgilerle olgunlaşan çelişkiler, ileri ülkeler burjuvazisini, kendi ülkesindeki işçilere ve emekçilere giderek daha fazla saldırmaya zorlamaktadır. Uluslararası tekelci burjuvazi, tüm tarihi içinde en "sınırlanmamışı" olan bugünkü egemen-

liğinin bizzat kendisinin yarattığı koşullar nedeniyle ileri ülkelerde de saldırı politikasına giderek daha fazla mahkum olmaktadır. Son bir yılın olguları ve olayları, "yeni dünya düzeni"nin ileri ülke işçi ve halkı açısından da "düzen", "güven" ve "gelecek" ifade etmediğini açık ve kesin olarak kanıtlamaktadır.

Sonuç olarak vurgulanırsa; kapitalizm ve emperyalizm, "düzen"e, "barış"a "refah"a ve "güvenlik"e doğru yolalmamaktadır. Aksine dünyanın bugünkü durumu, giderek artan iktisadi ve siyasal istikrarsızlık, giderek çoğalan belirsizlik ve gerginlik, giderek derinleşen düzensizlik ve karışıklık yönünde yolalış tarafından bilenmektedir. Körfez'deki savaştan bugüne kadarki sürede dünyada yaşanmış ve yaşanmakta olan olaylar ve olguların gelişme doğrultusunun ortaya koyduğu gerçeklerden biri de işte budur.

Hangi milliyetten olursa olsun ve ileri ya da geri hangi ülkede yaşarsa yaşasın işçi-devrimci, kapitalizmin ve emperyalizmin dünyasının bugünkü durumunu şöyle koymak ve egemen dünya "düzen"inin gelişim yönünden şunları anlamak zorundadır. Aksi takdirde, işçi sınıfı ve halklar köle kalmaya, ezilmeye ve birbirlerini kırmaya "ilelebet" katlanmak zorunda kalacaklardır.

a- Kapitalist dünya pazarı, aşağı yukarı otuz yıldır, birbirleriyle çatışma halindeki iki emperyalist blok tarafından birçok özelliği ile birbirinden ayrılmış olan iki "ayrı parça"dan oluşuyordu. Sovyetler Birliği'nin başını çektiği "Doğu Bloku"nun son beş yıllık çöküş süreci, aynı zamanda, dünya kapitalist pazarının Sovyet sosyal emperyalizminin egemenliği altındaki "parçası"nın dağılması ve dünya pazarının iki parçalı görünümden çıkması süreci oldu. Özellikle son bir yıllık dönem bütün Doğu Bloku pazarını emperyalist "batılı kampa" son sınırına kadar açan ve dünya pazarını "birleştiren"

süreci tamamlayan dönemdi. Bu süreçte ve bu dönemde Sovyet revizyonist burjuvazisinin katılışıyla birlikte batılı emperyalist ülkeler, gerçekte, dünyayı "yeniden" paylaştılar; bir bakıma da, Ekim Devrimi ve 2. Dünya Savaşı'yla yeryüzünün dünya kapitalist pazarından kopan bölümünü yeniden ele geçirme ve paylaşma işini tamamladılar.

Dünya kapitalizmi, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve sosyalizmin emperyalist burjuvazi ve Sovyet bürokrat burjuvazisi tarafından yenilgiye uğratılması olgusuyla belirlenen ve emperyalizm açısından **en olanaklı** otuz yılını artık geride bıraktı. Son beş yıllık (Gorbaçovcu yeni saldırı yılları) süreç, dünya kapitalizminin (aynı zamanda iflas içindeki Rus kapitalizminin), uluslararası işçi sınıfına ve sosyalizme karşı "zaferi"nin zirvesi oldu.

Ancak emperyalizmin ve kapitalizmin işçi sınıfı, halklar ve sosyalizm karşısında kazandığı bu "zafer" gerçekte, bir "Pirus zaferi"ydi. Dünyanın bugün içinde bulunduğu ekonomik kriz tarafından belirlenen "belirsizlik", "karışıklık" ve "istikrarsızlık"; bir bölümünden yukarda nispeten sözedilen olgu ve olaylar, kapitalizmin, "en olanaklı otuz yılında"da, bizzat kendi egemenliğinin yarattığı köklü ekonomik, sınıfsal, ulusal ve uluslararası sorunlardan hiçbirini çözmediğini, tersine giderek ağırlaştırdığını kanıtlamaktadır. Gerek emperyalist ileri ülkelerde gerekse sömürge, yarı sömürge ve yeni sömürge ülkelerde bugün başgösteren ve yaşanmakta olan olgu ve olaylar, uluslararası burjuvazinin "zafer" çığlıkları attığı bugünkü koşullarda bile dünya kapitalizminin genel bunalımının, yeni bir aşamanın eşiğine geldiğini kesin bir şekilde kanıtlamaktadır.

Dünya kapitalizmi, başlıca tüm "olanakları"nı bugüne gelen otuz-kırk yıl boyunca kullanmıştır ve özellikle içinde yaşadığımız yıl onun için "olanaksızlıklar" dönemine geçiş

yılı olmaktadır. Ortadoğu savaşı ve "Doğu Bloku"ndaki çöküşün tamamlanarak uluslararası burjuvaziye sonuna kadar açılması, emperyalist dünya açısından, olanakların son sınırına gelip dayanma ve olanaklarda tükenme sürecini de açmıştır. Bu dönem, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ezilen halkların kurtuş mücadelesi bakımından işçi sınıfı ve halkların olanaklarında ve objektif koşullarda yeni bir olgunlaşma dönemi, yeni bir dönemeç anlamına gelmektedir.

b-Başını ABD emperyalizminin çektiği "batılı" emperyalist hükümetler, dünyanın en önemli bölgelerinde savaşlar ya da savaş durumları sürerken, "silahsızlanma", "silah indirimleri" ve "savunma bütçelerinde kesinti" kampanyaları yürütmektedirler. Silahsızlanma için ve barış için "mücadele" halen, uluslararası burjuvazinin elinde işçi sınıfını ve ezilen ulus ve halkları silahsızlandıran, devrimci savaştan "alıkoyan" bir silah durumundadır. Uluslararası burjuva diplomasisi ve burjuva, emperyalist propaganda merkezleri, "evrensel refah"a yolaçacak "evrensel barış" demagojisini esas olarak, "silah indirimi" kampanyasıyla "kabul edilir" kılmaya çalışmaktadır.

Emperyalist gericilik, özellikle ABD gericiliği, "evrensel barış" ve "silah indirimi" kampanyasında ikili bir hedef gütmektedir. Bu hedeflerden ilki; bugün sahip olduğu silah üstünlüğünü ve elinde bulundurduğu silah tekelini gizleme ve daha fazlası şimdilik anlamsız olan silahlanma yarışının ve silah üretiminin, kriz ve durgunluk içindeki ekonomisine vurduğu aşırı yükü hafifletmedir. Onun hedeflerinden ikincisi ise; ileri ülkeler işçilerini ve dünya halklarını sınıfsal ve ulusal kurtuluş mücadelesinden alıkoyma, "yeni dünya düzeni"nin "evrensel" bir "barış düzeni" olduğuna işçi-emekçi kitleleri inandırmadır.

Oysa başta ABD olmak üzere "doğulu" ve "batılısı" ile

emperyalist ülkelerin elinde dünyayı yüz kez yıkıma sürükleyecek silah vardır ve bu silahlar stoklanmaktadır. Ayrıca gerek ABD gerekse Rusya ve diğerleri "demode" olmuş silahları kaldırmadan öte bir pazarlığa girmemekte; IDS (Yıldız savaşları) projeleri ve konvansiyonel ve nükleer diğer askeri projeler yürürlükte tutmaktadırlar. Askeri bütçelerdeki bugünkü "kısıntılar", hem dünya kapitalizminin ekonomik bunalımının zorunluluklarının hem de emekçi yığınlarını aldatma politikasının emperyalist devletler arasındaki bugünkü güç ilişkileri koşullarındaki özel bir uygulamasından başka birşey değildir.

Yenilgiye uğramış olan Rusya dahil emperyalist ülkeler, kapitalist dünyanın "evrensel refah ve barış dünyası" olmadığını bilmekte; kapitalizmin ve emperyalizmin egemenliğinin işçi sınıfı ve halkları ayaklanmaya sürükleyen, büyük devletleri birbirleriyle dalaşmaya ve silahlı zorbalık dahil her türden çatışmaya sokan bütün koşulları yeniden olgunlaştırdığını anlamaktadırlar. ABD'nin silah üstünlüğüne dayalı askeri tekelini korumaya çalışması, Rusya'nın ağır iktisadi, siyasal ve toplumsal krize karşın büyük bir ordu beslemekten ve nükleer ve uzay savaşlarına dönük askeri planlardan vazgeçmemesi başka bir biçimde açıklanamaz. Evrensel "barış ve refah"a ulaştığı ilan edilen bugünkü dünyada, birleşmiş Almanya'nın bir yandan ekonomik gücüyle her bölgede yayılma mücadelesine girmesi, öte yandan komşu ülkelerle eski "sınır" sorunlarını canlı tutması ve "ülke dışına askeri birlik gönderebilmek için Anayasa değişiklikleri"ni gündeme alması; yanısıra Japonya'nın askeri elektronik sanayiini güçlendirmede ısrar etmesi ve "bağımsız ve denetimsiz" ordu kurma "özgürlüğü" talebeden bir tutuma yönelmesi, emperyalist ülkelerin yeni mücadele ve çatışmalara hazırlandıklarını gösteren kanıtlardan başka birşey olamaz.

Emperyalist dünyadaki son otuz-otuzbeş yılı belirlemiş olan iki süper devlet ve iki bloka dayalı emperyalist devletler arasındaki ilişkiler, dünyadaki başka değişiklikleri hem etkileyerek, hem de onlardan etkilenerek değişti. Sovyetler Birliği ve Varşova Paktı'nın dağılmasıyla birlikte, emperyalist ülkeler arasındaki ilişkide de daha öncesine göre farklı bir durum doğdu. Ancak, emperyalist ülkeler arasındaki ilişkiler hiçbir zaman, dünyayı "barış" ve "refah"a götürecek ilişki haline gelmedi, gelemezdi. Emperyalist belli başlı devletlerin hemen yukarıda sözünü ettiğimiz yönelimlerinin yanısıra, son yılların ön plana çıkardığı silahlanma, ordu ve güvenlik sorunlarıyla ilgili şu olgular bu bakımdan ilginçtir: Emperyalist batılı ülkeler NATO'yu dağıtmadılar, tersine, faaliyet alanını Ortadoğu'da genişletme üzerine ABD ve Kara Avrupa'sı ülkeleri arasında henüz bitmemiş olan bir mücadele yaşanıyor. Fransa, Almanya ve diğer Kara Avrupa'sı ülkeleri, Avrupa "güvenliği"ni NATO dışında da gündeme getirdiler ve bugün Batı Avrupa Birliği adı altında "yenilenmiş" askeri bir organizasyon doğmaktadır. Emperyalist Rusya bir yandan ABD ile Avrupa Birliği arasındaki çelişkilerden yararlanarak Avrupa karşısındaki askeri üstünlüğünü korumaya çalışırken, öte yandan "Avrupa Birliği" içinde de özellikle ABD'ye karşı politik ve askeri ittifaklar yaratmak için mücadele etmektedir. Japonya ise, nisbeten ABD'yi içine alan ve Çin'i yedeklemeye çalışan bir politikayla Uzak Doğu'da yeni askeri bir mihrak yaratmaya çalışmaktadır. Kısaca söylersek; emperyalist devletler, "evrensel barış" ve "evrensel refah" dünyasına gidişe göre değil, yeni etki alanları mücadelesine, yeni çatışmalara ve yeni altüst oluşlara göre hazırlanmakta ve mevzilenmektedirler. Aralarında son birkaç yılda meydana gelen güç değişiklikleri, yeni belirsizliklere, yeni mücadelelere dolayısıyla da "yeni" askeri yönelimlere yolaçtı. Başka

bir yönelim, başka bir gelişme olanaksızdı. Çünkü, emperyalist ve tekelci sermaye, dünyanın her yerine ve özellikle yeniden "paylaşılan" "doğu" ülkeleri pazarına egemenlik için giderken; ve emperyalist sermaye grupları birbirlerinin etki alanlarında kıyasıya bir egemenlik mücadelesine girişmişken; emperyalist ülkelerin, tekelci sermayenin egemenliğini işçilere, halklara ve rakip sermaye gruplarına karşı güvenceye alacak politik ve askeri rekabet ve üstünlük kavgalarına girmelerinden başka bir yol düşünülemezdi. Emperyalist ülkeler ne kadar "dünya barışı" ve "dünyanın barışçı birliği"nden sözederlerse sözetsinler, onlar dünyayı yeni mücadelelere, yeni çatışmalara ve yeni savaşlara sürüklemektedirler; esasen dünyada bugün sürmekte olan savaşların yürütücüsü durumundadırlar. Yaşanan süreç, dünyada politik ve askeri emperyalist saldırgan kampların yeniden ve daha belirgin olarak oluşma sürecinden başka bir süreç değildir.

İleri kapitalist ve emperyalist ülkelerin saldırıları, müdahale ve tehditleri kuşkusuz ne sadece sömürge, yeni sömürge ve bağımlı halklarla ne de rakip emperyalist güçlerle sınırlıdır. İleri kapitalist ülke burjuvazileri, gerek içinde bulundukları ekonomik krizin giderek derinleşmesi ve olanaklarını tüketme durumunda bulunmaları, gerekse uluslararası işçi sınıfı üzerinde devlet iktidarı ve sosyalizm üzerine yaratmayı başardıkları yanılsamalar nedeniyle, kendi işçi ve emekçilerine karşı da yenilenen ve artan saldırılar içindedirler. Daha önce sözünü ettiğimiz gibi, tüm ileri kapitalist ülkelerde, özellikle "Doğu Bloku"ndaki çöküş ve Ortadoğu savaşından bu yana, ücretlerde ve sosyal haklarda yeni kısıntı ve yeni vergiler hükümetlerin gündemine ve uygulamaya girdi. Emeğin sömürülmesinde olağanüstü yoğunlaşmanın yanısıra; Avrupa'da, Doğu Avrupa'da, Rusya'da ve ABD'de işsizlik az görülen boyutlarda olduğu gibi; sokağa sürülen

işçi kitlesindeki artış oranları giderek daha da büyümektedir. Uluslararası burjuvazi, gerek uluslararası egemenlik mücadelesinin gerek ezilen halkları bastırma ve ezme kavgasının ve gerekse kapitalizmin yarattığı üretici güç yıkımının faturasının bir bölümünü kendi işçi ve emekçilerinin sırtına yıkmaya mahkum olduğu bir döneme girmektedir. Neresinden bakılırsa bakılsın, uluslararası kapitalizm kendi üretici nüfusunu besleyemez duruma düşme doğrultusunda yeni bir gidişin ilk belirtisi olan tüm adımları atmaktadır. Bir yandan dünyanın yeniden paylaşılmasının tamamlanmasındaki bugünkü dönemeç, öte yandan emperyalizmin ve Sovyet modern revizyonizminin geri ve bağımlı ülkelerdeki egemenliklerinin ve bu egemenliklerinin özellikle son beş yılının yolaçtığı yıkım, kapitalist dünyanın kendini "yeniden üretmesi" bakımından, rüşvetle "satınaldığı" ileri ülkeler işçi sınıfına saldırmaya uluslararası emperyalist burjuvaziyi mahkum etmiş durumdadır.

Uluslararası burjuvazinin "refah ve barış dünyası" sloganı sıradan bir yalandan başka birşey değildir. Ve bugünkü koşullarda, dünya kapitalizmi kendi "anavatan" ülkelerinde sınıf çelişkilerinin kesinleşeceği ve sınıf çatışmasında yeni bir hareketlenmenin patlak vereceği bir döneme yeniden girmektedir.

Uluslararası gericiliğin attığı, "barış" ve "refah" sloganına karşın, Almanya'da ve Fransa'da güçlenen "yabancı düşmanlığı" merkezli faşist hareket, ABD toplumuna giderek daha fazla egemen olan "büyük Amerika" sloganı ve Rusya'da canlanan Yahudi aleyhtarı geleneksel gericilik bugün bir rastlantı değildir. Uluslararası burjuva gericiliği, parlamentarizmin ve burjuva demokrasisinin "evrenselliği" üzerine ne kadar demagoji yaparsa yapsın; bütün "insani" ve liberal parlamentarist "değerleri" yere vurmaya hazırdır; ileri

ülkelerde yaşanan bugünkü süreç, sınıf çatışmalarının yeni bir döneme geçişinin sürecidir. Çünkü uluslararası tekelci burjuvazi bugünkü yönelimiyle işçi sınıfına yeni saldırılara girişmektedir; ama onun bu saldırısı, deneyimli Avrupalı işçinin yeni ve geniş kapsamlı karşı-saldırısının koşullarını giderek daha fazla genişletmektedir. Uluslararası işçi sınıfının savaş ve sosyalizm sloganları hangi biçimler altında ve türden özellikler göstererek yaygınlaşacak, bu bugünden bilinemez. Ancak önümüzdeki dönemin, kapitalizme karşı yeni bir proletarya savaşının bütün koşullarının genişleyeceği bir dönem olduğu ve kapitalist dünyanın bu bakımdan da bir dönemeç yaşadığı son derece açıktır.

c- Dünyada bugün görülen savaş ve çatışma bölgelerindeki; yani Balkanlar'daki, Doğu Avrupa ve Orta, Uzak ve Güney Asya'daki komşu ulus ve milliyetler ve gerici devletler arasındaki çatışmaların ve savaşların ortak ana karakteristik özellikleri, gerici, milliyetçi, emperyalist devletler tarafından kışkırtılan ve emperyalizme yamanan çatışma ve savaşlar olmalarında ifadesini bulmaktadır. Ortadoğu'nun İslam halklarındaki, Filistin'deki, Kuzey Afrika'da ve Etiyopya'daki anti-emperyalist uyanış ve mücadeleler; Güney Afrika'daki sömürgeciliğe karşı ayaklanmalar; Kuzey Kore ve Küba'nın emperyalist baskıya karşı direnişleri; Latin Amerika'nın ve dünyanın bazı bölgelerindeki anti emperyalist mücadeleler; Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal hareket; bütün bu mücadele ve savaşlar, tutarlılıkları ve tutarsızlıklarıyla emperyalizme karşı ilerici mücadeleler durumundadır. Ancak ne var ki, emperyalizme karşı mücadelenin gündemde bulunduğu bu ülke ve bölgelerin çoğunda, emperyalizmin gerici güçlerinin hareket halinde ve çatışmalar içinde bulundukları ve ulusal mücadelelerin emperyalist "dünya düzeni"ne bağlanması yönünde şu ya da bu şekilde etkili ol-

dukları da bir gerçektir.

Emperyalist dünya sisteminin cephe gerisi ülkelerindeki durumu ulusal kurtuluş mücadeleleri açısından kısaca vurgularsak; durum şudur: Vietnam kurtuluş savaşından ve anti-sömürge son Afrika devrimlerinden bu yana, ezilen halkların anti-emperyalist mücadelesi giderek artan bir zayıflama süreci yaşadı. Özellikle son beş yıllık süreçte, dünyanın geri bölgelerinde, uluslararası çaptaki çatışmada ve dünyanın gündeminde yer tutan ulusal hareketler, esas olarak, gericimilliyetçi ve emperyalizme yamanmış hareketler olarak ortaya çıktı; ulusal hareketlerin anti-emperyalist özellikleri önemli oranda zayıfladı. Eğer bir tesbit yapmak gerekirse; emperyalizmin tüm temel özelliklerinin açığa çıktığı 1. Dünya Savaşı'ndan ve Büyük Ekim Proleter devriminden bu yanaki tarihinde, dünyadaki anti-emperyalizm ve emperyalizme karşı mücadelenin bugün en zayıf dönemini yaşadığını vurgulamak yanlış olmayacaktır. Ve dünyadaki anti-emperyalizmin yaşadığı gerilemenin ve bugünkü zayıflığının en temel nedeni; uluslararası işçi sınıfının hareketinin Kurusçevci revizyonizmin egemenliği ile girdiği yenilgi sürecinin, emperyalizmin ve Gorbaçovcu Sovyet burjuvazisinin sosyalizme, anti-emperyalist devrimlere, işçi sınıfına ve halklara karşı beş yıldır süren birleşik saldırısının doruğa varması sonucunda, dünya işçi sınıfının ve ezilen halkların bütün devrimci mevzilerden geriye atılmasıyla sonuçlanmasıdır. İşçi sınıfının uluslararası devrimci hareketinin ve sosyalizmin geçici bir dönem için de olsa, alternatif olmaktan çıkması, ulusal mücadelede durgunluğa yolaçtığı gibi, ezilen ulusların emperyalist "dünya düzeni"ne boyun eğmelerine büyük oranda olanak tanıdı. Ezilen ulusların ulusal kurtuluşları açısından dünyada durum bugün esas olarak işte budur.

Bugün durum böyle olmasına ve sıradan ezilen insan için

"umutsuzluk" verici görünmesine karşın, ezilen halkların hareketinin bugünkü özellikleri içinde kalacağını düşünmek, emperyalizme her yönden teslim olmak ve kapitalist ve emperyalist dünyanın alttan alta sertleşmekte olan uzlaşmaz karşıtlıklarını hiç anlamamak olacaktır.

Uluslararası burjuvazi ve emperyalist ülkeler, ulusları ve halkları silahlandırıp birbirlerine kırdırmakla gerçekte, onları anti-emperyalist savaşa da hazırlamaktadır. Şu kesindir: Bugün çoğunlukla şu yada bu emperyalist mihrakın "yararına" da olsa savaşmayı öğrenen uluslar ve halklar, er geç, emperyalist gericiliğe karşı, devrimci savaş yolunu tutmayı da öğreneceklerdir. Kapitalizmin emperyalizm aşamasının tarihi bu bakımdan bir veridir. Emperyalist dünyanın, büyük Ekim Proleter Devrimi'nden bu yana kazandığı ve en "görkemli"si olduğunu ilan ettiği bugünkü "zafer"e karşın; Arap ve İran halklarının ve göreceli olarak halen hareketsizlik içindeki çoğu ezilen halkların emperyalizme duyduğu nefretin bugünkü derinliği, Filistin halkının, G.Afrika'nın, kara derili milyonlarca emekçisinin ve Etiyopya halklarının şu andaki kahramanca mücadeleleri, anti emperyalizmin dünya halklarının yüreğindeki gücü bakımından inkar edilemez verilerdir. Ayrıca ve temel olarak, dünya kapitalizminin ve emperyalizmin sermaye ve silah gücüne dayalı egemenliğinin sömürge, yarı sömürge, yeni-sömürge ve bağımlı ülkelerde yürürlükte tuttuğu hayvanca yağmalama ve yıkım; ve şu anda emperyalist yağmalama ve zorbalığın yeni bir dalga biçimini almakta olan saldırısı, bu ülkeler halklarında yeni bir anti-emperyalist uyanış dalgasının doğması için objektif temelleri zorunlu olarak olgunlaştırmaktadır.

Ezilen ulusların ve halkların, tepeden tırnağa silahlanmış olan emperyalizm ve uşakları karşısında büyük zorluklar içinde bulunduğu, ama ilelebet sürecek bir umutsuzluğa

kapılmak için objektif bir neden olmadığı son derece açıktır. Çünkü kapitalizm ve emperyalizm, ulusların ve halkların tek bir sorunu çözme, tek bir talebini karşılama olanağına sahip değildir. Uluslararası burjuva gericiliği, ulusları ve halkları soyma, ezme ve aldatmadaki bütün olanaklarını tüketme dönemini de yaşamaktadır.

Kapitalizm ve emperyalizm tarafından soyulmakta ve ezilmekte olan ulusların ve halkların bilincindeki "umutsuzluğa" dayalı yanılsama geçicidir ve kaçınılmaz olarak yıkılacaktır. Ve bu yansılmanın yıkılışı aynı zamanda, emperyalizmin yıkılışı için mücadelenin karşı konulamaz bir dalgaya dönüşmesinin yolunu da zorunlu olarak açacaktır. Dünya kapitalizmi ve emperyalist gericilik, "en görkemli" zaferini yaşarken, bir yönüyle de kendi çöküş ve yıkılışını hazırlamaktadır. Ortadoğu'daki emperyalist silahlı saldırının, yüzmilyonlarca ezilen ülke emekçisinin yüreğinde yarattığı öfke ve nefret emperyalizmin dünyadaki egemenliğinin kofluğunu ve güçsüzlüğünü tek başına bile açıklamaya yeterlidir.

Ve işçi-devrimci, uluslararası burjuvazinin ezilen uluslar ve halklar üzerindeki egemenliğinin bugünkü durumunu işte böyle ele almak ve bu özellikleriyle anlamak zorundadır. Aksi takdirde, o gerçekçi ama aynı zamanda devrimci olamayacak ve dolayısıyla işçi sınıfı tarihsel devrimci rolü oynamayı başaramayacaktır.

Uluslararası kapitalizmin ve emperyalizmin ileri kapitalist ülkelerde ve emperyalizmin hegomanyası altındaki ülkelerde yarattığı yeni durumdan ve emperyalist ülkeler arasında değişikliklere uğrayan güç ilişkilerinin dünyada yolaçtığı yeni olgulardan bazı yönleriyle de olsa sözedildi. Hangi ulustan ve hangi ülkeden olursa olsun, bu sözü edilenlerden, bir komünistin, öncü bir işçinin ve anti-emperyalist bir

devrimcinin çıkarması gereken sonuç şudur: Kapitalist burjuvazi işçi sınıfına karşı giderek artacağı belli olan bir saldırı politikasına mahkumdur. Emperyalizm, işçi sınıfına ve ezilen ulus ve halklara vaadettiği "evrensel refah" ve "evrensel barış"ı ve "adalet"i ve ulusal özgürlüğü verme olanaklarından mahrum duruma düşmüştür. Onun elindeki başlıca silahı giderek dafa fazla sömürü, daha artan baskı olmak zorundadır. Burjuvazinin ve emperyalizmin işçi sınıfına ve halklara ekonomik ve siyasal bakımdan saldırıya mahkum olması, uluslararası işçi sınıfının ve ezilen ulus ve halkların hareketi bakımından da yeni bir dönemi zorunlu olarak açacaktır. Dolayısıyla işçi hareketi ve ezilen halkların hareketi bugün bir dönemeç yaşamaktadır. Önümüzdeki yeni dönemin nasıl somut gelişmelere yolaçabileceği bugünden bilinemese bile; gerek ileri kapitalist ülkelerde gerekse geri ülkelerde bu dönemin, sert sınıf çatışmaları, ayaklanmalar ve özgürlük başkaldırıları dönemine dönüşmesinin koşulları olgunlaşmaktadır.

Çünkü emperyalizm ve uluslararası burjuva gericiliği, vaadettiği ama verme olanaklarından mahrum duruma düştüğü "evrensel refahı", "evrensel özgürlüğü" ve "evrensel adaleti" kendi usulleriyle elde etme yoluna girmelerinde işçi sınıfını ve ezilen halkları bugünden eğitmektedir. Burjuvazi ve emperyalizm, uluslararası işçi sınıfını ve dünya halklarını yeni bir devrim ve sosyalizm mücadelesine zorunlu olarak itmektedir.

Dünyadaki durumu devrimci tarzda kavrayan komünist, öncü işçi ve devrimci için tek doğru tutum, proleter sosyalizmine, onun denenmiş teori ve pratiğine sarılmak; devrim ve sosyalizm için savaşta sınırsız bir enerjiyle ileri atılmaktır. İşçi sınıfının kapitalizme karşı mücadelesini ilerletmek, ezilen ulus ve halkların emperyalizme direnişini genişletmek ve

her iki devrimci hareketin devrim ve sosyalizm mücadelesindeki ittifakı için savaşmaktadır.

Unutulmamalıdır: Tarih, emperyalizmin ve kapitalizmin yıkılışı ve tüm ezilenlerin kurtuluşu için, işçi sınıfının tarihi devrimci rolünü oynamasının zorunlu olduğunu öğretmektedir. İşçi sınıfının tarihsel fırsatları değerlendirerek bu rolü oynaması ise, öncü işçilerin, komünistlerin ve gerçek proleter devrimcilerin kendi öncü görevlerini yerine getirmelerine bağlıdır. Bu bilinçle savaşmak, her öncü işçi ve her komünist devrimci için tarihsel ve devrimci bir zorunluluktur.

- II-
İşçi sınıfı hareketinde ve Kürt Ulusal hareketinde yeni olanaklar ve Türkiye'de durum: Burjuvazi ve gericiliğin hareketi boğma girişimi

Emperyalist devletlerin Ortadoğu halklarına karşı giriştiği silahlı saldırının eline verdiği olanaklara dayanan burjuvazi ve gericilik, Zonguldak direnişi ve kitlesi 200.000'e varan işçinin grevinden oluşan o günkü işçi dalgasını kırmayı ve Kürdistan halkının saflarında belli bir "panik" ve "karışıklık" yaratmayı başarmıştı. Emperyalizmin, faşist burjuvazinin ve gericiliğin Türkiye'deki "en vurucu" ve "en pervasız" temsilcisi olan generaller kliği ve Özalcı faşist parti, emperyalizme uşaklıkta tarihte az rastlanır adımlar atarken, Türk ve Kürt milliyetinden tüm Türkiye halkını "olağanüstü hal" "seferberlik" ve "sıkıyönetim ilan etmek"le tehdit etmekten de geri kalmamıştı.

Ancak gerek Ortadoğu'daki savaşın gelişim seyri; gerek tüm provakatif girişimlere ve birleşik gerici propagandaya rağmen, halkın çoğunluğuna egemen olan anti-emperyalist ve anti gerici kavaş duyguların kırılmaması; gerekse aldığı

"cephe yenilgisi" ve Kürdistan'daki "moral karışıklık" koşullarında bile işçi hareketinin ve Kürt ulusal hareketinin yeni dalgasının rejim üzerinde tehdit oluşturmaya devam etmesi gibi nedenlerle burjuvazi ve gericilik, genel bir "olağanüstü hal" ve "savaş sıkıyönetimi" ilan etme olanağı bulamamıştı. Ama faşist askeri kliğin ve Özalcı faşist hükümetin düştüğü bu durum, diktatörlüğün gerilemesi ya da geriye çekilmesi anlamına gelmiyordu, gelemezdi. Nitekim burjuvazi ve gericilik, "ulusal sorunlarda birlik", "Kürt hamiliği", "özgür dünyanın Ortadoğu'daki sözcülüğü" ve "Ortadoğu pastasından pay alma" propagandasına yeni bir hız vermiş; ve bu propagandanın eşliğinde, işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına karşı, 12 Eylül askeri faşist darbesinden bu yana giriştiği saldırıların en geniş çaplısı olan yeni bir saldırı kampanyası başlatmıştı.

Bu saldırı kampanyasının ekonomik yönü; artan ve derinleşen kriz içindeki ekonominin, gerici savaşın ve savaş hazırlıklarının bütün yükünü işçi sınıfının ve tüm halkın sırtına yıkmayı hedefliyor; "24 Ocak kararları" benzeri "şok" ekonomik saldırı "tedbirleri"ni öngörüyordu. Faşist burjuvazi ve gericiliğin saldırısının siyasal yönünün kapsamı ise çok daha genişti. Faşist diktatörlük, satın alarak ve zora başvurarak bütün düzen savunucu ve soysuzlaşmış düzen içi güçleri birleştirmeyi; işçi sınıfı hareketini ve Kürt halkının direnişini durdurmayı; ve genel olarak işçi sınıfı, halk ve Kürt halkının hareketini ilerletici bir canlanma içinde olan devrimci ve komünist örgütleri tecrit etmeyi ve ezmeyi hedeflemişti. Çünkü faşist gericilik, işçi sınıfı, halk ve Kürt halkını sindirmeyi, yığın hareketini durdurmayı ve belli başlı devrimci, komünist örgütleri dağıtmayı başarmadan, ekonomik ve siyasal düzenin içinde bulunduğu krizin yükünü işçi sınıfının ve halkın sırtına yıkamayacağını anlamıştı. Ayrıca, burjuvazi

ve gericilik ve faşist generaller kliği ile daha örtüsüz ve daha açık ittifak halindeki Özalcı faşist hükümet, diktatörlüğün işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına karşı genel bir saldırıya geçtiğinde, Türk ve Kürt milliyetinden işçi ve emekçi yığınların direnişinin genel bir karşı koyuşa dönüşebileceğinin de farkındaydı. Bu nedenle, faşist egemen sınıflar, emperyalist hükümetlerden, özellikle ABD hükümetinden aldıkları açık destekle, işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına karşı başlattıkları genel saldırının siyasal yönünün kapsamını daha geniş bir alana yayma yönelimine girdiler.

Burjuvazi ve gericilik, işçi sınıfı, halk ve Kürt halk hareketini durdurmada ve yığın mücadelesinin ilerlemesinin diktatörlük saflarında yolaçtığı karışıklıkları ortadan kaldırmada zorluklarla karşılaşıyordu. Bu durum, diktatörlüğün kendi "parlamenter" güç ve kurumlarını daha da aşağılamasına; ve devlet işlerini gerçekte yöneten ve "parlamenter görüntü"nün gerisinde mevzilenmiş olan güç ve kurumların daha açık ve daha örtüsüz bir şekilde öne sürülmesine yolaçtı.

1990 başlarında işçi sınıfını, halkı ve ilerici kamuoyunu sindirmeyi hedefleyen provakatif faşist cinayet kampanyasının açılması ve "Kürdistan Kararnamesi"nin yayınlanmasıyla gerçekte, Türkiye'de, 12 Eylül'cü faşist gericilik kendi "parlamenter" güç ve kurumlarını, görüntüde de büyük ölçüde kenara itmişti. Ortadoğu'daki savaşın hazırlanması ve başlatılması süreci, görüntüde ülkeyi "yöneten" kurum ve güçleri tümüyle aşağılayan ve tümüyle kenara iten süreç oldu. Faşist askeri klikle hükümeti elde tutan Özalcı faşist partinin (diktatörlüğün şu andaki en vurucu ve en pervasız güçleri) açık ve örtüsüz ittifakının yönettiği "Milli Güvenlik Kurulu" ve bu kurulun yönetim yöntemi olan "Kanun Hükmünde Kararname" yöntemi, o güne kadar olmadığı kadar açık ve örtüsüz biçimde öne sürüldü. Ortadoğu'daki sa-

vaşın patladığı dönemde, "parlamento" ve "hükümet" artık sadece emir alıp uygulayan uşak derecesine düşmüş; bu durumunu kabul ve ilan etmekte "onursuzluk" görmez bir konuma süreklenmişti.

Ortadoğu'daki emperyalist savaş sürecinde, bütün yönleriyle Türkiye'de yürürlükte olan fiilen ve olağanüstü merkezileşmiş egemenlik ve yönetim tarzı, aynı zamanda 12 Eylül'cü faşist diktatörlüğün kendi kurumları ve yasalarıyla daha önce olmadığı oranda derin olan çelişki ve çatışma içine düşmesi anlamına da geliyordu. Burjuvazi ve gericilik, kendi egemenliğinin güvenliği ve geleceği; ve güçlerini ve kurumlarını işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına karşı "daha kolay" ve "daha sıkı" bir temelde birleştirme zorunlulukları bakımından bu çelişki ve çatışmayı olabildiğince çözmek zorundaydı.

Sonuç olarak; Türkiye'nin o günkü koşullarında, burjuvazi ve gericilik, güncel hareketi durdurma tedbirleriyle yetinemezdi; faşist diktatörlüğü yeniden tahkim etmek; kendi güç ve kurumlarını daha sıkı birleştirme olanaklarını genişleten bir merkezileşmeyle; devleti, devlet iktidarını ve yönetme yöntem ve biçimlerini merkezileştirerek yeniden örgütlemek zorundaydı. Çünkü burjuvazi ve gericiliğin, işçi ve emekçi yığınlarına ve Kürt halkına yakın gelecekte olduğu gibi uzun vadede de verebileceği birşeyi yoktu; diktatörlük, işçi ve emekçilerin ve Kürt emekçilerinin direnişinin, Türkiye'yi alt üst oluşlara, sert sınıf çatışmalarına sürükleyecek köklü dinamiklere sahip olduğunun farkındaydı. Ayrıca, egemen sınıflar, Türkiye'nin Ortadoğu batağına gırtlağına kadar batmak zorunda olan ve egemenlik yöntem ve biçimlerinde zorunlu olarak "Ortadoğululaşma"ya mahkum olan bir ülke olduğunu da anlamışlardı.

1991 başlarında işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına karşı

iyice olgunlaşan saldırının siyasal yönü bu nedenlerle daha geniş kapsamlı oldu. Faşist Özal, "Anayasa değişiklikleri" planını "liberalleşme reformu" olarak ortaya attı. Bu plan, fiilen ve açıkça öne sürülmüş olan "Milli Güvenlik Kurulu"nun ve başlıca yönetme yöntemi haline gelmiş olan "Kanun Hükmünde Kararname" yönteminin genel ve kurumsal bir yöntem olarak yasallaştırılmasını; "parlamenter kurum"ların, "partilerin", "sendikaların", "basının", "mahkeme ve yüksek mahkeme" gibi devlet kurumlarının görüntüdeki "etkinliklerinin" en aza indirilmesini öngörüyordu. Sadece o gün için değil, gelecekte de, "seçimleri" hangi parti alırsa alsın, hükümeti hangi parti kurarsa kursun; görüntüde "etkin" olan "parlamenter" tüm kurum ve güçlerin, görüntüdeki "etki"lerinin en aza indirilmesi, "bir hizada ve disiplin" altında tutulması kolaylaşacak; emperyalizmin, burjuvazi ve gericiliğin her dönemdeki en "vurucu güçleri ve kurumları", ülke yönetiminin iplerini kendi merkezileşmiş tarz ve yöntemleriyle ve kendilerine özgü merkezileşmiş "parlamenter" görüntüyle elde tutacaklardı. (*)

Burjuvazi ve gericiliğin bu yöneliminin başlıca nedeni kuşkusuz, işçi sınıfını, halkı ve Kürt halkını ezme ve sindirmede zora vurmuş olan "işlerini" kolaylaştırmaktı.

Burjuvazi ve gericilik, Özalcı faşist hükümetin ve generallerin, 12 Eylül'cü diktatörlüğün kendi koyduğu kural ve kurumları da çiğneyen "fiili yönetimi"ne dayanarak başlattığı saldırıyı, işçi ve emekçi kitlelere, Kürt emekçilerini ve uluslararası kamuoyunu aldatmaya yönelik taktik dema-

(*)Burjuvazi ve gericiliğin bu yönelimiyle ilgili ayrıntıyı da içeren tesbit ve tahliller ve çıkarılan temel sonuçlarla ilgili incelemeler bu broşürde birinci yazı olarak yer alan yazıda bulunduğu için burada ayrıntıya girmenin gereği olmadığı takdir edilmelidir.

gojik "vaatler"le birarada ortaya sürmek zorunda kaldı. Çünkü her şeye, o dönemde yaşanmış olan "yenilgi" ve "moral gerileme"ye karşın, işçi sınıfı hareketindeki ve Kürt ulusal direnişindeki ilerleme ve dünya kamuoyunda Türkiye'ye karşı giderek artan ilgi, burjuvazi ve gericiliğin ve onun siyasal kliklerinin saflarında karışıklık, parçalanma ve kararsızlık yaratabilecek boyutlara ulaşmıştı. Dolayısıyla Özalcı faşist parti ve faşist generaller kliği, sınırsız zorbalık ve saldırı taktiğinin yanına aldatma ve yatıştırma taktiğini de koymak zorunda kaldı.

1991 yılı başlarında işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına karşı son on yılın en geniş çaplı saldırısı olarak başlatılan yeni saldırı kampanyası; bütün temel mallara yapılan "savaş zamları" yüzbinlerce işçinin bir kaç ay içinde sokağa sürülmesi, KİT satışlarının hızlandırılması ve işletme tasfiyeleriyle ilgili atılan yeni adımlarla açıldı. Burjuvazinin ve gericiliğin bütün "toplumsal"kuruluşları ve önde gelen temsilcileri burjuva gerici basını ve sendika ağalarını da yanlarına alarak, yeni bir "24 Ocak programı" kampanyasına giriştiler. Amaçları; hızla artan işsizliği, KİT'lerin talan edilmesini, artan zam dalgalarını, düşük ücret ve tarım ürünleri fiyatlarını ve uluslararası tekellerin dayatması olan diğer "ekonomik tedbirleri" vb. işçi ve emekçilere kabullendirmekti.

Ekonomik alandaki bu saldırı dalgasını, Kürdistan'da askeri işgal ve ablukanın genişletilmesi, Kontrgerillanın devreye sokulması, faşist terörün görülmedik düzeyde ve kitlesel katliamlara varacak boyutlarda genelleştirilmesi girişimlerinin yanısıra; Türkiye'nin tüm sanayi kentlerinde hemen bütün kısmi "hak ve özgürlükler"in fiilen askıya alınması, işkence ve sokak katliamları da dahil, gerici terörün en vahşi biçimlerinin uygulanması denemesi izledi. Resmen olmasa bile tüm ülkede fiili bir "olağanüstü hal" yönetimi ilan edil-

mişti.

Burjuvazi ve gericilik, işçi ve emekçiler üzerindeki sömürü ve yağmalamayı olağanüstü yoğunlaştırmayı, Türkiye ve Kürdistan'da siyasal yaşamı yeniden militarize (*) etmeyi hedeflemiş olmasına karşın; bu saldırı kampanyasını "gelecekteki refah" ve "demokratikleşme adımı" gibi sahtekarca sloganlarla "süsleme"yi de ihmal etmedi. Faşist Özalcı hükümet ve faşist generaller kliği, faşist saldırı kampanyasını esas olarak, Türk Ceza Yasası'ndaki "141-142. maddeler"in ve "Kürtçe konuşma" yasağının "kaldırılması" ve "tam demokrasiye geçiş" demagojisiyle kamuoyuna sunmuştu. Oysa, burjuvazi ve gericiliğin "Anayasal sistemin değişimi" ile ilgili programı gerçekte "liberalleşme"yi değil, 12 Eylül'cü faşist rejimin, daha merkezileşmiş ve daha sıkı bir temelde yeniden örgütlenmesini öngörüyordu. Ve "Anayasal liberalleşme" ve merkezileşmiş ve daha sıkı bir temelde yeniden örgütlenmesini öngörüyordu. Ve "Anayasal liberalleşme ve 141. 142. maddelerin kaldırılmasını"nın ilk sonucu, dizginsizleşmiş faşizmin ifadesi olan "anti-terör" yasası oldu.

Bu saldırı dalgası, burjuva sözde muhalefet partileri, sözde "sosyalist" gerçekte düzen savunucu "sol" kamuoyunda yankı buldu; burjuvazi ve gericiliğin bu saldırısı işçilere, halka ve Kürt halkına "liberalleşme ve demokratikleşme adımı" olarak bu çevreler tarafından pazarlandı. Ancak ne var ki, işçi sınıfı ve Kürt halkı artan ekonomik ve siyasal saldırılar karşısında boyuneğiş içine düşmedi; işçi ve emekçi kit-

(*)Diktatörlüğün, egemenlik ve yönetme yönteminde giriştiği bu yeni militarizasyon denemesi, bir askeri darbe girişimi olarak değerlendirilmemelidir. Okur, sorunun bu yönüyle ilgili tesbit ve değerlendirmenin ayrıntısını bu broşürün ilk yazısında bulabilir.

leler ve Kürt emekçileri örgütlenmelerinin içinde bulunduğu tüm zaaflara karşın, bu saldırı kampanyasının bazı sorunlarına, genişleyen bir direnişle yanıt verdi. Maga Deri, Erdemir ve Paşabahçe direnişi ve işçi sınıfının 500.000'lik kitlesinin 1991 yaz eylemi ve Kürdistan'daki irili ufaklı direnişin ardından gelen Diyarbakır direnişi, burjuvazi ve gericiliğin ekonomik saldırılarına polisin ve kontr-gerillanın giriştiği sindirme harekatına yanıt oluşturdu.

İşçi sınıfının 1991 yaz eylemi, Diyarbakır Direnişi ve devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın bazı yeni özellikleri

İşçi sınıfının, şehir emekçilerinin ve Kürt halkının bu yılın baharı ve bütün yaz aylarını kucaklayan dönemdeki eylemi, faşist burjuvazi ve gericiliğin geniş çaplı saldırısı altında gerçekleşti. Ve yığın hareketinin bu dönemi, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmada daha önce yaşanmamış olan ve mücadele halindeki tüm sınıfların yaşamında köklü değişikliklere dönemeç teşkil edebilir nitelikte olan bazı sonuçlara da yol açtı.

Söylenebilecek herşeyden önce şunları vurgulamalıyız: Faşist burjuvazi ve gericiliğin 1991 yılı başında açtığı yeni ve genel saldırı kampanyası, işçi sınıfı, halk ve Kürt halkı saflarında genel bir geri çekiliş ya da boyuneğiş yaratamadı; aksine, Türkiye'de ve Kürdistan'da işçi ve emekçi kitlelerdeki hoşnutsuzluk, öfke, nefret ve bıkkınlığı artırdı; işçi sınıfı ve Kürt halkı arasında mücadele ve direniş yönündeki eğilimi ve direnişin platformunu genişleten etkiler uyandırdı; tüm emekçi sınıfların saflarında yeni bir genel grev ve genel direniş dalgasının doğmasına ve yaygınlaşmasına yolaçtı; ve işçi sınıfı hareketinin ve Kürt ulusal direnişinin yeni unsur ve

özellikler kazanmasında başlıca etkenlerden biri oldu. Burjuvazi ve gericiliğin bu genel saldırısı, bazı bakımlardan, gerici-faşist cephe içinde yeni çatışmaların ve parçalanmaların ortaya çıkmasına; diktatörlük saflarında yeni gediklerin açılmasına yolaçtı. Özellikle diktatörlüğün en vurucu ve en pervasız güçlerinden olan Özalcı faşist parti (hükümet)inin tecrit ve parçalanma sürecinin derinleşmesinde, devrimle karşı-devrim arasındaki bu yaz dönemindeki çatışma başlıca etkenlerden biri oldu.

İşçi sınıfının ve Kürt halkının hareketinde ve devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmada yeni olan unsur ve özelliklerin altını çizmek özel bir önem taşımaktadır. Yığın mücadelesinin ve Türk ve Kürt milliyetinden ezilen kitlelerin hareketinin kazandığı bu yeni unsur ve özellikler neler olabilir?

a)- İşçi sınıfı, Zonguldak direnişi dahil son yıllardaki mücadelesi içinde, ilk defa, burjuvazinin ve hükümetin dayattığı "düşük ücret"e boyuneğme durumuna düşmedi. Yaz eylemlerine giren işçi kitlesi, kendi "ücret talebi"ni elde edemedi; ancak burjuvazi ve hükümetin "verebilir", sendika ağalarının "isteyebilir" olduğu ücretin üzerinde ücret elde edebilecek direnci göstermeyi başardı. Ayrıca; uyanan işçi kitlelerinin Zonguldak'ta açığa çıkan, Maga Deri, Erdemir ve Paşabahçe direnişleriyle genişleyen işçi ve işletme tasfiyelerine karşı mücadeleleri; burjuvazi ve hükümetin bir yönü, verdiği "fazla" ücretin "fazla"sını geri almak; öteki yönü, KİT'leri emperyalist ve yerli tekelcilerin yağmalamasına açmak olan "yeni" saldırısını geçici de olsa püskürten bir mücadele oldu. Kısacası; yüzbinlerce işçinin düşük ücret dayatmalarına ve işçi ve işletme tasfiyelerine karşı direnişi, burjuvazinin, gericiliğin "24 Ocak kararları" benzeri "şok" ekonomik saldırılarını nisbeten geriye atan, hükümetin, bu saldı-

rılan "zamana yayma" tutumuna dönmesine yolaçan temel etken oldu. İşçi sınıfının hareketinde ilk ve yeni olan özellik ve unsurlardan biri, düşük ücret dayatmaları karşısındaki boyuneğişin kırılması ve kitlesel işten atmalara karşı direnişin mezvii de olsa başarı kazanmasıydı. Ve işçi sınıfının bu tecrübelerinin daha sonraki mücadeleler üzerinde etki yaratmaması kaçınılmaz olarak, düşünülemez birşey olacaktır.

b)- Faşist diktatörlüğün, özellikle bu yılın başından bu yana Kürdistan'da "yasal" olarak artan asker ve polis zorbalığının yanında, kontr-gerilla denilen faşist cinayet çetesinin provakatif saldırılarını devreye sokması, burjuvazi ve gericilik açısından, umutsuz da olsa "yeni" bir deneme ve girişimdi. Faşist gericiliğin bu girişimi umut kırıklığı ile sonuçlandı. Diyarbakır'daki kitlesel direniş, Kürt ulusal hareketinde, büyük kentlerin ve kent işçi ve emekçilerinin yeni mücadele biçimleriyle harekete geçmelerinin koşullarının genişlemesinde bir dönemeç olduğu gibi; kentler harekete geçtiğinde, diktatörlüğün yapacak hiçbir şeyinin kalmayacağını açıkça vurguladı; Kürdistan işçi sınıfının genel olarak uyanışının hızlanmasında ve ulusal hareketin başına geçmesinde koşulları olgunlaştıran yeni bir adım oldu. Bütün bunlarla birlikte Diyarbakır direnişi, bütün zaaf ve olumsuzluklarına karşın, tek başına, Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürt sorununu geri döndürülemez bir şekilde uluslararası bir sorun haline getirdiği gibi; eğer Ortadoğu'daki Kürt hareketleri birbirlerini etkileyecekse, Türkiye Kürdistanı'nın bu hareketlerin merkez üssü olacağını inkar edilmez bir şekilde kanıtladı. Özet olarak söylersek; diktatörlüğün Kürdistan'a giriştiği genel terörist saldırı, bu bahar ve yaz boyunca süren mücadele ile, özellikle de Diyarbakır'daki patlamayla bir dönemeci geçmesinin yanısıra; Kürt halkının direnişi, mevzii ama önemli bir başarı kazanmıştır da diyebiliriz. Çünkü; Diyar-

bakır, Kürt halkının uluslararası desteğini güçlendirdiği gibi; hareketin Türkiye'deki güçlerini çoğaltmış; Kürdistan halkına karşı "ulusal birlik" arayışındaki Türk gericiliğinin saflarında umutsuzluk ve karışıklık etkenlerinin artmasına da yolaçmıştır. Faşist işkence ve terör dalgasının tüm Türkiye'deki yıldırıcı etkisinin kırılmasında Diyarbakır direnişi, bu yılın en önemli mücadelelerinden biri olmuştur. Kürt ulusal hareketinin bu yaz boyunca ortaya çıkan mücadelelerle kazandığı ya da güçlendirdiği yeni unsur ve özellikler işte bunlardır. Ve hareketin kazandığı bu yeni unsur ve özelliklerin, önümüzdeki dönemin mücadele ve direnişleri açısından ilerletici bir tecrübe olmayacağı da zorunlu olarak, kabul edilemez birşey olacaktır.

c)- Bu yılın bahar ve yaz aylarında devrimle karşı-devrim arasında cereyan eden mücadele, burjuvazi ve gericilik açısından da "yeni" olan olgu ve olaylarla birarada yaşandı. Burjuvazi ve gericilik, Zonguldak direnişi sırasında zorlanmış, "verilebilir" olarak belirlediği ücret düzeyinin üstüne çıkmak zorunda kalmış; ancak sonuçta hareketi yenilgiye sürükleyecek ve "ekonomik saldırı programı"nda pervasızca ısrar edecek olanağı bulmuştu. Yüzbinlerce işçinin yaz eylemleri ve Paşabahçe direnişi, burjuvazi ve gericiliği ve faşist hükümeti zora soktu. Düşük ücret dayatmaları ve kitlesel işten atma saldırısı, işçi sınıfı tarafından nisbeten püskürtüldü. Burjuvazi ve hükümet, zamlarla ve yeni "özelleştirme" kararıyla ve devalüasyonlarla saldırılarına devam etse bile, 24 Ocak tipi "şok tedbirler" paketini acil olarak gündeme getirme cesareti gösteremez duruma düştü. İşçi sınıfının daha önceki direnişlerinin tecrübesi üzerine yükselen kitlesel yaz eylemlerini, Erdemir ve Paşabançe direnişinin toplamından oluşan işçi hareketi sadece hükümetin ekonomik saldırı programını bozmakla kalmadı; burjuvazi ve gericiliğin, "liberal anayasal re-

form" olarak pazarladığı, diktatörlüğü daha sıkı ve daha merkezileşmiş siyasal ve hukuksal sistem olarak yeniden organize etme planının şimdilik de olsa, geriye atılmasında başlıca iki üç önemli faktörden biri oldu. Hiçbir partinin gerçekte istememesine ve bir çözüm olma umudu bulunmamasına karşın, burjuvazi ve gericiliğin erken seçimi gündeme almak zorunda kalmasının başka nedenlerle açıklanamayacağı ortadadır. Faşist diktatörlük, son on yıldır, hiçbir zaman bu ölçüde bir umutsuzluk yaşamamış, saflarında bu oranda çözülme ve karışıklık belirtileriyle karşılaşmamıştı.

Bu noktada Kürdistan'daki son bir yıl içindeki (savaşın ilk şokunu atlattıktan sonraki) direnişlerden, özellikle Diyarbakır direnişinden başka yönüyle de sözetmek gerekir. Kürdistan'da "savaş koşulları" yaşanmasına karşın, giderek genişleme gösteren direnişler, özellikle Diyarbakır direnişi, sadece faşist zorbalığı ve kontr-gerillanın provakasyonlarını püskürtmekle kalmadı; burjuvazi ve gericiliğin acil ekonomik ve siyasal isteklerini ve genelleşme içindeki saldırılarını geriye atmada işçi hareketiyle birlikte, başlıca etken oldu.

İşçi sınıfı ve Kürt halkı, burjuvazi ve gericiliğin genelleşmekte olan saldırısı karşısında genel bir karşı koyuş ve genel bir püskürtme hareketine girmedi; ancak diktatörlüğün saldırılarını bazı yönleriyle geriye atacak; genel bir saldırının önünü kesecek, hükümetin gündeminde değişikliklere yolaçacak; ve saflarındaki umutsuzluk, karışıklık ve parçalanmayı derinleştirecek bir direniş tutumu gösterdi. İşçi sınıfının ve Kürt halkının, diktatörlüğün açık ve genelleşen saldırısı karşısında genel bir karşı koyuşa geçme yönünde veri teşkil eden tutumunun, (işçilerin yaz eylemi ve Paşabahçe'deki, Kürt halkının Diyarbakır'daki tutumları), burjuvazi ve hükümeti kararsızlığa ve kargaşalığa ittiği son derece açık ve kesindir.

Burjuvazi ve gericiliğin acil ekonomik ve siyasal taleplerini karşılamak üzere genel bir saldırı kampanyası açan Özalcı faşist hükümetin ve faşist burjuvazinin, hiç istemediği halde, "erken seçim"leri gündeme sürmek zorunda kalması başka bir biçimde açıklanamaz. Burjuvazi ve gericiliğin son on yıllık yaşamında dönemeç teşkil eden en önemli olaylardan birisi, işte buydu.

Burjuvazi ve gericiliğin ve mücadele halindeki tüm sınıfların yaşam ve mücadelelerini derinden etkileyecek dönemeç olan başka bir olay da, Silopi'de yeni bir emperyalist askeri üssün kurulması oldu. Silopi'de yeni bir emperyalist üssün kurulmasının nedeni; tüm kanlı zorbalığa karşın Kürdistan halkının direnişinin, büyük kentleri de içine çekme yönünde kazandığı eğilim; yanısıra, Türkiye'deki işçi sınıfı hareketinin, burjuvazi ve gericiliğe, Kürt halkını ezmek için ihtiyaç duyduğu "ekonomik ve siyasal istikrar" olanağı tanımamasıdır. Burjuvazi ve gericilik, Türkiye ve Kürdistan'da ilerlemekte olan açık yığın hareketinin taşıdığı dinamikler, öne sürdüğü istekler ve kendi olanaksızlıklarından ürküntü ve korkuya kapılmıştı. Türkiye'de egemen sınıfların egemenliklerinin ve Türkiye'nin "devlet birliği"nin geleceği ile ilgili "kaygı" ve "endişe", emperyalist büyük devletlerin Ortadoğu politikalarını etkileyen bir boyut da kazanmıştı.

Türk gericiliğinin düştüğü bu durum ve emperyalizmin Türkiye ve Türkiye Kürdistanı ile ilgili duyduğu "kaygı" ve "endişe", büyük emperyalist devletlerin Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'na "müdahale"sini "zorunlu" kıldı. Türk gericiliği ise, "geleceği"ni Kürdistan'da emperyalizme açıktan dayanmada ve teslim olmada gördü. Gerçekte Türkiye'deki tüm emperyalist askeri üslerin "statü"sünü de yenileyen Silopi üssü bir anlamda, emperyalizmin Türkiye'ye ve Türkiye Kürdistanı'na müdahalesidir, diyebiliriz. Kuşkusuz bu du-

rum, emperyalizmin Türkiye ve Kürdistan'daki varlığı ve egemenliği açısından yeni bir durum olduğu gibi, burjuvazi ve gericiliğin ve tüm diğer toplumsal sınıfların önümüzdeki dönemdeki yaşamı ve mücadeleleri açısından da yeni bir durumdur. Bu yeni durumun, işçi hareketi ve Kürt ulusal hareketi açısından dönemeç oluşturacak yeni bir süreç için yeni olanaklar açması kaçınılmaz birşeydir. (*)

d)- Son bir yılın eylemleri; özellikle yaz boyunca süren işçi hareketi ve Diyarbakır'daki patlama; işçi sınıfının ve Kürt halkının direnişine yeni eğilimler kazandıran mücadelelere tanık oldu.

Bu yılın yaz aylarındaki eylemler ve Erdemir ve Paşabahçe direnişleri, işçi hareketini salt "ücret için" mücadelenin dar sınırlarından çıkardı; onun kapsamını, işletme tasfiyelerine, işten çıkarmalara ve yaşam koşullarının kötüleştirilmesine karşı mücadeleye genişletti. Ayrıca henüz düzen sınırlarını fazla zorlamasa bile, yığın hareketine "iktidar" sloganını soktu. Diyarbakır'daki direniş ise; Kürt ulusal hareketinin kapsamını genişletmesinin ve hareketi büyük kentlere doğru yaymasının yanısıra; Kürdistan işçi sınıfının ulusal harekete duyduğu ilginin güçlenmesi için koşulları olgunlaştıran bir adım oldu.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki hareketin özellikle Ortadoğu'daki savaştan bu yana katettiği ilerleme ve bu ilerlemenin faşist diktatörlüğü içine sürdüğü açmazın gözle görülür sonuçları, bu iki hareketin objektif olarak ittifak halinde olduğunu sıradan bir kimse için dahi gözle görülür elle

(*) Bu broşürün son yazısının ilgili bölümü bu bakımdan incelenmelidir. İşçi sınıfının ve Kürt halkının mücadelesinin emperyalizme karşı mücadeleye genişlemesinin olanaklarını emperyalizm ve iç gericilik tarafından zorunlu olarak yaratılmakta olduğu kesindir.

tutulur hale getirdi. Bu iki hareket objektif olarak her zaman ittifak konumunda olmasına karşın; bu ittifak konumu, herhangi bir işçi ya da emekçi için kendiliğinden "anlaşılabilir" veriler sunan sonuçlar yaratmamıştı. Oysa işçi hareketinin ve Kürt ulusal hareketinin sözü edilen dönemdeki gelişimi ve bu gelişimin burjuvazi ve gericilik cephesinde açtığa gedikler, her iki hareketin düşmanlarının ortak olduğunu ve ortak hedeflere yöneldiğini sıradan kimseler için dahi çıplak gözle görülebilir duruma getirdi. Bu durum kuşkusuz, her iki hareketin gelişimi ve geleceği bakımından yeni bir durumdur; ve özellikle Türk milliyetinden işçi ve emekçi kitlelerin devrimci eğitim görmelerinde hareketin sunduğu yeni bir olanaktır. Ve bu olanağın işçi hareketiyle Kürt ulusal hareketinin devrim ve iktidar için ittifakının koşullarını bugüne kadar görülmedik bir biçimde olgunlaştıran yeni bir durum yarattığı her öncü işçi ve her devrimci tarafından anlaşılmak zorundadır.

Türkiye işçi sınıfının hareketinin ve Kürt ulusal hareketinin son bir yıl içinde gösterdiği bazı yeni eğilimlerden, kazandığı bazı yeni özelliklerden ve yarattığı bazı olanaklardan vurguyla sözedildi. Ancak okur, burada vurgulananlardan, işçi sınıfı hareketinin ve Kürt ulusal hareketinin zaaf ve hastalıklardan arınmış hareketler olduğu sonucunu çıkarmamalıdır. Gerek işçi hareketinin, gerekse Kürt ulusal hareketinin ağır ve kendi olanaklarını büyük oranda tahribeden zaaf ve hastalıklar içinde bulunduğu açık ve kesindir. Ama, yığın mücadelesinin kendi devrimci tecrübesini kazanma koşullarını elde etmesi için, bu yeni eğilim ve olanakların özellikle vurgulanmasının zorunlu olduğunu, öncü işçi ve gerçek devrimci anlayacaktır. Bilinmelidir ki; kazanımlara, işçi ve emekçi kitlelerin eyleminin tecrübelerine sarılmadan, hareketin zaaf ve hastalıklardan kurtulması olanaksızdır. İşçi-

devrimci ve devrimci sınıf örgütü sorunu böyle koymak zorundadır.

İşçi sınıfı hareketi, Kürt ulusal hareketi ve Türkiye'nin önümüzdeki dönemi (*)

Son birkaç yıldır Türkiye'de sertleşmekte ve yaygınlaşmakta olan devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın temel karakteristiği, devrim ve karşı-devrim cephelerinin karşılıklı olarak, istikrarsızlık ve kararsızlık içinde bulunmasıdır. Bu nedenle burjuvazi ve gericilik, şu ya da bu yönleriyle sürekli değişen (ve yenilenen) taktik denemelere ve dalgalar halinde saldırılara başvurmak zorunda kalırken; açık yığın mücadelesi biçimindeki işçi hareketi, Kürt ulusal hareketi ve genel olarak halk hareketi yükselen dalgalar ve dibe vuran düşüşler içinde gelişmekte ve yaygınlaşmaktadır.

Burjuvazi ve gericilik, Ortadoğu'daki savaşın Türkiye'deki "etkileri"nden yararlanarak işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına karşı, diktatörlüğü yeniden organize etmeyi de içeren, son on yılın en geniş çaplı saldırısına girişmişti. İşçi sınıfının ücretleri için ve işçi tasfiyelerine karşı bu yaz boyu girdiği eylemler, Kürt halkının Diyarbakır protestosuna varan direnişi ve hizmet emekçilerinin sendikal haklar için mücadelesi, burjuvazi ve gericiliğin saflarında daha belirgin kararsızlık ve parçalanmalar yarattı ve genel saldırı kampanyasında gerilemelere yolaçtı.

Burjuvazi ve gericilik, işçi sınıfı, şehir emekçileri ve Kürt

(*) Yazının bu bölümü, seçimin ilk sonuçlarının ilan edildiği günlerde hazırlandı. Diğer bölümler devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın "seçimler" öncesi dönemini ele aldığı için, bu bölüm "seçim sonrası" durumla sınırlı tutuldu.

emekçilerinin karşı koyuşu sonucunda yeni bir saldırı denemesi için "erken seçim" taktiğini gündeme almak; hükümet partisi, "hiç istememesine" karşın, "erken seçim" istemek zorunda kaldı.

Burjuvazi, hükümet ve diktatörlüğün tüm güçlerinin elbirliği ile gündeme aldıkları "erken seçim", faşist diktatörlüğün işçi sınıfı ve Kürt halkının eylemi ve direniş potansiyeli karşısında geri adım atması anlamı taşıyordu; ama aynı zamanda, işçi sınıfının ve Kürt halkının mücadelesinin içinde bulunduğu kararsızlık ve istikrarsızlıktan yararlanılarak ve yeni bir saldırı denemesi için "güç toplama" taktiği olarak, faşist-gerici cephenin "en vurucu" güçleri tarafından gündeme sokulması başarılmıştı.

Burjuvazi ve gericiliğin hem genel saldırıda atmak zorunda kaldığı geri adımın, hem de yeni bir saldırı için güçlerini yeniden mevzilendirme girişiminin bir ifadesi olan "erken seçim" taktiği, işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının açık hareketinde, hareketin içinde bulunduğu zaaflar, istikrarsızlıklar ve saflarındaki kararsızlıklar nedeniyle nispeten "etkili" de oldu. Nitekim, burjuvazinin ve hükümetin "erken seçim"lere yönelmesiyle birlikte, açık yığın mücadelesi geçici de olsa, "zirve"den "dibe vuran" bir "bekleyiş" içine girdi. Karşı karşıya bulunan faşist diktatörlük cephesinde ve işçi emekçiler cephelerinde karşılıklı olarak meydana gelen bu geçici "değişiklikler"in nedeni bir yönüyle, devrimle karşı-devrim arasındaki ilişki ve çatışmanın gösterdiği ve yukarıda sözü edilen karakteristik özellikti.

Ancak şu açık ve kesindir: "erken seçimler" ne burjuvazi ve gericiliğin genel yönelim ve saldırı politikasında öze ilişkin bir değişikliktir; ne de işçi sınıfı, halk ve Kürt halkının "erken seçimler" ilan edildiğinde gösterdiği tutum, açık yığın mücadelesinin "geriye çekileceği" ile ilgili bir göstergedir.

Çünkü gerçekte "erken seçim", 12 Eylül'cü faşist rejimin, zorunlu olarak başvurduğu ve fazlaca "umut" vaadetmeyen bir girişimiydi. Onun hiçbir sorununu çözmedi; aksine saflarındaki çatışma ve parçalanmayı genişletecek sonuçlar doğurdu; yanısıra burjuva-kapitalist partilerden hiçbirinin işçi ve emekçiler ve Kürt emekçileri üzerinde ciddi bir otoritesinin bulunmadığını açığa çıkardı.

Burjuvazi ve gericilik, "erken seçim" manevrasıyla belki bir süre halkın ve Kürt halkının açık mücadelesini "beklenti"ye sokmayı başardı; ancak, burjuva-düzen partilerinin halkı ve Kürt halkını aldatmak, düzene bağlamak için başvurdukları "vaadler", emekçi yığınların içinde bulunduğu durum nedeniyle, talep ettiklerinde bir genişlemeye yolaçan etkenler de yarattı. Burjuvazi ve gericiliğin "erken seçim" taktiği, işçi ve emekçileri ve Kürt emekçilerini bir anlamda daha geniş çaplı mücadeleler için hazırladı diyebiliriz. Özet olarak söylenirse; "erken seçim"lerle halkın ve Kürt halkının hiçbir talebi ortadan kalkmadı; tersine, bu taleplerin daha da çoğalması için olanaklar objektif olarak genişledi. Dolayısıyla işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının hareketi, yeni dalgalar halinde ya da daha yeni biçimlerle atağa geçmek için herşeye karşın, bugün daha olgun koşullar buldu.

"Erken seçim"lerin, hem faşist burjuva gericiliği hem de işçi sınıfı, halk ve Kürt halkı açısından hemen hiçbir sorunu çözmediğini; aksine, işçi ve emekçilerin açık hareketinin geçici olarak "önünü kesmiş" olsa bile burjuvazi ve gericiliğin, olanaklarını tüketmede bir adım daha atması anlamına geldiğini özel olarak vurgulamak, doğru olanı vurgulamak olacaktır. "Erken seçim"lerin, devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmada kazandığı bu anlamın ve oynadığı bu rolün nedenleri nasıl açıklanabilir; önümüzdeki dönemin doğru tanımlanabilmesi, bütün özellikleriye kavrayabilmesi ve olaylardan

ve olgulardan net ve açık sonuçlar çıkarabilmesi için bu nedenlere dikkat çekmek özellikle gerekmektedir.

Devrim cephesiyle karşı-devrim cephesi arasındaki önümüzdeki dönemdeki ilişki ve çatışmanın ne yönde seyredebileceği ile ilgili genel bir düşünceye sahip olmak için yeterli olgusal veri bugün vardır.

Burjuvazi ve gericilik "erken seçim" "olanağı"nı kullanmayı başardı; ne var ki ekonominin içinde bulunduğu ve Ortadoğu'daki savaştan bu yana, çok yönlü ve tahrip edici özellikler kazanarak derinleşen krizi "ortadan kaldıracak" ya da "hafifletecek" olanaklar elde edemedi. Ekonominin içinde bulunduğu kriz, sektörler arasındaki dengesizliği genişleterek ve yolaçtığı üretici güç yıkımını olağanüstü büyüterek derinleşmeye devam etmektedir. Bir yandan ekonomideki dengesizlik, verimsizlik ve ağır iç ve dış borç yükü; öte yandan emperyalist mali kuruluşları ve tekellerin dayatmaları Türkiye ekonomisini mutlak anlamda "küçülme"ye adeta mahkum etmiş durumdadır. Ayrıca, emperyalist ülkelerin Türkiye ekonomisine ekonomik ya da siyasal nedenlerle kapsamlı ekonomik ve mali "destek"te bulunmasının olanakları da tükenmektedir. Çünkü uluslararası kapitalist ekonominin yaşadığı yeni dönemeç ve emperyalist tekellerin ve devletlerin egemenlik için verdikleri mücadelenin bugünkü acil ihtiyaçları, Türkiye'nin "önemi" nedeniyle de olsa "geniş çaplı" bir ekonomik ve mali "desteğin" koşullarını olağanüstü daraltmış durumdadır. Ekonomik ve mali "yardım" bir yana, emperyalist mali kuruluşlar ve uluslararası tekelci sermaye ileri kapitalist ülkeler ekonominin ödemekle karşı karşıya bulunduğu faturanın bir bölümünü Türkiye ekonomisine kesme girişimi ve tutumu içindedir. Kaldı ki; Türkiye ekonomisi bugünden adeta emperyalist mali kuruluşların ve emperyalist hükümetlerin yönetiminde-

dir; ve Türkiye'nin iç ekonomik ve siyasal koşulları ve Kürdistan, Ortadoğu ve Kıbrıs sorunları, Türkiye ekonomisini sonuna kadar emperyalizme açılmaya mahkum etmiş durumdadır.

Burjuvazi ve gericilik, Türkiye ekonomisinin içteki ve dıştaki sorunlarının bugüne kadar olmadığı kadar ağır olduğunun bilincindedir. Bu nedenle de, tek "çare"yi "24 Ocak Kararları"ndan çok daha kapsamlı bir ekonomik saldırı "programı"nda ısrar etmekte görmektedir. Burjuvazi ve gericilik, işçi sınıfına ve halka saldırıda hangi zorluklarla karşılaşırsa karşılaşsın ve şimdiki durumda hükümeti hangi parti kurarsa kursun; faşist diktatörlük, şu ya da bu biçimde veya şu ya da bu yoldan emperyalizmin ve Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu krizin yükünü işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına kesmeye; "erteleyerek" erken seçime başvurmak zorunda kaldığı "ekonomik programı"nı daha da genişleterek uygulamaya mahkumdur.

Burjuvazinin ve şimdiki durumda hangi parti kurarsa kursun hükümetin ekonomik saldırılarının içeriklerinin ve biçimlerinin neler olacağı belli bir şeydir; ve bu nedenle ekonomik saldırı "paketi" üzerinde durmaya burada gerek yoktur. Ancak; sınıflar arasındaki karşılıklı somut ilişkiyi, devrim cephesiyle karşı-devrim cephesi arasındaki çatışmanın yönünü ve yığın mücadelesinin dinamiklerini doğru anlayabilmek için bir sorunu özellikle vurgulamak gerekmektedir.

Şu bilinmelidir: ekonomik krizin derinleşmesi; burjuvazinin, bu krizin yükünü işçi sınıfına ve diğer emekçi sınıflara yıkma tutumunda zorunlu olarak ısrar etmesi; burjuvazi ve gericilikle işçi sınıfını ve halk arasındaki çelişkiyi ve uçurumu genişletir; mülkiyetin ve sermayenin daha az elde merkezleşmesine ve işçi sınıfının daha da yoksullaşmasına yolaçmanın yanısıra; diğer emekçi sınıfları mülksüzleşmeye,

insan dışılığa, giderek artan sefil bir yaşantıya zorlar; ve işçiler ve yoksullar kitlesini sürekli genişletir. Ayrıca son derece önemli olarak; ekonomik krizin derinleşmesi ve krizin faturasının işçi ve emekçilerin sırtına yıkılması; ekonomik ve toplumsal çelişkilerin derinleşmesi anlamına geleceği gibi; toplumdaki ezen ve ezilen sınıflar arasındaki çelişkilerin keskinleşmesinin ekonomik temelini oluşturur. Ekonomik (toplumsal) çelişkiler keskinleşmeden, bu çelişkileri keskinleştiren ekonomik koşullar genişlemeden, genel kural olarak, geniş çaplı ve düşman sınıfları karşı karşıya getirecek sınıf çatışmalarının doğmayacağı açık ve bilinen birşeydir. Ancak derinleşen ekonomik kriz ve burjuvazi ve hükümetin krizin faturasını işçi sınıfına ve emekçi halka yıkma tutumu, kendi başına, mutlak olarak ve her zaman sınıf çelişki ve çatışmalarının sertleşmesinin ve geniş çaplı mücadele ve direnişlerin ortaya çıkmasının nedeni olamaz.

Sınıf çatışmalarının ve devrimle karşı-devrim cepheleri arasındaki mücadelenin yönü ve özellikleriyle ilgili açık bir fikre sahip olmak için; sınıf çelişkilerini derinleştiren ve sınıflar arasındaki uçurumu genişleten ekonomik krizdeki derinleşme ile üst üste gelen başka olgusal etkenleri de incelemek gerekir. Ekonomik krizin faturasının sırtlarına yıkılması için yürütülen saldırılar karşısında işçilerin, emekçilerin ve Kürt emekçilerinin içinden geçtiğimiz dönemde aldığı tutum nedir ve hareketin dinamikleri ne yönde gelişmektedir; işte bu sorun, devrimci işçi ve devrimci sınıf partisi için aydınlatılması gereken temel sorunlardan birisi olmak zorundadır.

Türk ve Kürt milliyetinden Türkiye işçi sınıfı ve halkı, faşist diktatörlüğün son on yıldır yenilenerek artan ekonomik ve siyasal saldırılarına karşı, özellikle son birkaç yıldır, tarihinde görülmeyen çapta mücadelelere girdi. Bu mücadeleler,

Türkiye ekonomisinin krizini derinleştiren koşulları daha da genişletmesinin yanısıra; 12 Eylül faşist darbesinin ardından süngüyle sağlanmış "siyasal istikrar"ı da bozdu; ve diktatörlük giderek etkisini artıran bir siyasal kriz ortamına sürüklendi. Son birkaç yıldır özellikle gelişen ve genişleyen açık kitle hareketi geçtiğimiz dönemde, düzenin sınırlarını yıkacak bir boyut almamış olmasına karşın; Türk ve Kürt milliyetinden işçi ve emekçilerin burjuvazi ve gericiliğin ekonomik saldırısına ve siyasal baskısına karşı direnişleri, burjuva-kapitalist düzenin ve 12 Eylülcü faşist rejimin kriz içine düşmesinde ve bu krizin derinleşmesinde başlıca faktör oldu.

Bu genel koyuş ve bu tesbitlerden sonra şimdi, son yıllardaki mücadelelerin hareketin önümüzdeki dönemde alacağı yön ve gelişim seyri üzerinde bir etkisinin olup olamayacağı sorununa dönerek devam edelim.

İşçi sınıfı ve Kürt halkı son birkaç yıllık mücadeleler içinde sınıf ve halk olarak hareket etme yönünde tarihte yaşamadığı önemli tecrübeler kazandı. Bu mücadelelere ve bu tecrübelere yolaçan istek ve talepler karşılanmadığı ve sınıf-güç ilişkilerinde köklü değişiklikler yaşanmadığı koşullarda, işçi ve emekçi yığınlarının saflarında hoşnutsuzluk, öfke ve kaynaşma yerine durgunluk ya da yılgınlık eğiliminin güç bulacağını beklemenin aptalca bir yanılgı olacağı açıktır. Ve dolayısıyla işçilerin ve Kürt emekçilerinin önceki dönemdeki mücadelelerinin tecrübeleri, ekonomik ve siyasal saldırıyı genişleterek sürdürmeye adeta mahkum olan faşist diktatörlüğün sömürü ve baskıyı yoğunlaştırma girişimlerine karşı işçi ve emekçilerin önümüzdeki dönemdeki direnişlerinin ne yönde olacağı ile ilgili bir veri olmaktadır. İşçi sınıfı dışındaki diğer ezilen sınıf ve tabakalar ise, gerçekte, dikkatlerini hükümete değil işçi sınıfına çevirmiş durum-

dadırlar. Şu özellikle vurgulanmalıdır: burjuvazi ve hükümet "manevra alanı"nı oldukça daraltmış durumdadır; saldırıya geçtiğinde, son bir iki yılın mücadelelerinden daha geri mücadeleler beklemek için fazla neden yoktur; ama daha ileri mücadelelerin sınıfın, halkın ve Kürt halkının eylemine girmesi için hemen bütün koşullar daha olgundur. İşçi sınıfının ve Kürt halkının, bütün emekçi halkı giderek daha da olgunlaştıran mücadelelerinin tecrübeleri, bugünkü koşullarda, açık kitle hareketinin en güçlü dinamiklerinden birisi durumundadır. Bu gerçek görmezden gelinemez.

Önümüzdeki dönemde açık kitle hareketinin ve devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın yönü ve gelişim seyri üzerinde temel etken olan sorunlarla ve işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının istek ve taleplerinin ele alınışıyla sorunun özüne inmeye çalışalım. Gerici-faşist cephenin bütün partileri "seçimler"e, "yaşam koşullarının iyileştirilmesi" ve "özgürlüklerin genişletilmesi" ile ilgili "vaadler"le girdiler. Oysa derinleşen ekonomik kriz ve burjuvazi ve gericiliğin acilleşen istekleri; hangi partiden olursa olsun ve hangi biçimde kurulursa kurulsun hükümeti, yeni bir zam dalgası yaratma, düşük ücret dayatmasına girme, işçi ve işletme tasfiyelerine başvurma, tarımı ve sanayiyi uluslararası tekellerin isteklerine sonuna kadar açma, para değerini düşürme ve enflasyonu pompalama vb. politikaları izlemeye; bu politikaları "istikrar" içinde sürdürmeye adeta mahkum etmektedir. İşçiler, emekçiler ve Kürt emekçilerinin, son on yıldır artan oranlarda mutlak yoksullaşma yaşadığı ve ekonomik zorluklardan bunaldığı; saflarında hoşnutsuzluk ve öfkenin yayıldığı; ve yer yer kaynaşma ve umutsuzlukların patladığı koşullarda burjuvazi ve gericiliğin, yaşamı daha da çekilmez kılacak saldırıları karşısında, yığın mücadelesinin geri çekileceğini düşünmek gerçeğe gözleri kapamaktan başka birşey olamaz.

Burjuvazinin ve kurulacak hükümetin, işçi sınıfına ve halka ağırlaşan sömürü ve bu sömürüyü güvenceye almak için artan baskıdan başka verebileceği birşeyi büyük oranda yoktur. Egemen sınıfların derinleşen ekonomik ve siyasal olanaksızlıklarıyla işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının "daha iyi yaşam koşulları" ve "daha geniş özgürlük" isteklerinin üstüste çakması; faşist diktatörlük cephesiyle işçi sınıfı, halk ve Kürt halkı cephesi arasındaki çatışmanın önümüzdeki dönemde sertleşmesinin ve yaygınlaşmasının bütün koşullarını derinlemesine ve genişlemesine olgunlaştırmaktadır.

İşçilerin, emekçilerin ve Kürt emekçilerinin öne sürdüğü istek ve taleplerin genişlemesine ve derinlemesine kökleşmekte ve yaygınlaşmakta olduğu bilinmektedir. Burjuva düzen partilerinin "erken seçim" kampanyasındaki tüm "vaadler"ine karşın; işçiler, emekçiler ve Kürt emekçilerinin saflarında talep ve isteklerinin yayılmaya devam ettiği olgularla hergün kanıtlanmakta olan bir gerçektir. İşçi sınıfının ve halkın düzen partilerinden, Kürt emekçilerinin diktatörlükten kopuşunun sürdüğü ve derinleşerek süreceği ile ilgili veriler bugün daha da çoğalmaktadır.

Erken seçimlerin sonuçları dahi bu gerçeği kanıtlamaktadır. Seçim sonuçları, burjuva faşist partilerden ve "sosyaldemokrat" partilerden hiçbirinin işçi ve emekçileri burjuva kapitalist düzene "bağlayacak" desteğe sahip olmadığını; mücadeleyi "durdurucu" ve "dağıtıcı" etkilerinin tarihte hiç olmadığı kadar zayıf olduğunu ortaya koymuş durumdadır. Ayrıca tüm kurumlarıyla birlikte faşist diktatörlüğün, Kürt halkından tamiri olanaksız bir biçimde tecrit olduğu olgularla görülen birşeydir. Gerçekte seçim sonuçları, burjuvazi ve gericilik için beklenmedik değil ama "umut kırıcı" yeni bir süreç başlatmıştır, diyebiliriz.

Nereden bakılırsa bakılsın ve kim ne söylerse söylesin;

gerek işçi sınıfının ve halkın, gerekse Kürt halkının mücadelesi önümüzdeki dönemde her zamankinden daha uygun koşullar bulacaktır. Hareket halindeki işçi sınıfı, toplumun diğer ezilen sınıflarını ve gençliği daha fazla etkileyip harekete geçirme olanaklarının her zamankinden daha geniş olacağı bir döneme girmektedir.

İşçi sınıfı hareketinin, Kürt ulusal hareketinin ve genel olarak bu iki hareketin temsil ettiği halk hareketinin temelini oluşturan dinamiklerden ve olanaklardan bu kadarıyla sözetmek şimdilik yeterli. Ancak hareketin diğer olanaklarının durumu bakımından birşeyden daha vurguyla sözetmek gerekir. Açık yığın mücadelesinin gelişimi açısından son seçimlerin yeniden vurgulayıp kanıtladığı olgulardan biri de şudur: Gerici-faşist cephe eskisine oranla daha derin bir parçalanma içindedir; son seçimlerin sonuçları, bu parçalanmayı sadece vurgulamamış; aynı zamanda karşı-devrimci kampın içinde bulunduğu parçalanma ve çatışmayı daha derinleştirecek sonuçlar da vermiştir. Seçimlerin, diktatörlüğün faşist partiler ve sosyal-demokrat partiler kamplarındaki parçalanmışlığı ortadan kaldırma yerine daha da derinleştirici sonuçlar vermesi işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının mücadelesi bakımından genişleyen bir olanaktır. Ayrıca burjuvazi ve gericiliğin "erken seçim" taktiğinin doğurduğu sonuçların, hem faşist ve gerici partiler arasındaki, hem de bu partilerle askeri faşist klik arasındaki "uyum"da bu "işleri" zorlaştırıcı bir etken olduğu inkar edilemez. Önümüzdeki dönemde; bir yandan diktatörlüğün faşist, gerici, reformist "parlamenter" güçlerinin, öte yandan askeri-faşist güçlerinin "işleri"nin daha zor olduğu ve olacağı kesindir. Faşist-gerici kamp içinde çelişki, çatışma ve kargaşalığın artmasının; işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının mücadelesinin, önümüzdeki dönemde daha uygun koşullar bulması anlamına geldiği ise tartışılmaz bir şeydir.

Baştan beri ileri sürülenleri özetlersek; Türkiye'de sınıf mücadelesinin ve açık yığın hareketinin gelişimi için; hem hareketin kendi dinamikleri açısından, hem de içinde doğup geliştiği koşullar açısından daha uygun bir ortam olduğu inkar edilemez bir gerçektir. Yanısıra burjuvazinin işçi ve emekçilere saldırmaya mahkum olduğu da bir olgudur. Ve bu siyasal durum, önümüzdeki dönemde, Türkiye'yi sert, yaygın, kitlesel ve bugüne kadar görülmedik altüst oluşlara sürükleyen mücadele ve çatışmaların ülkesi haline getirebilecek bir siyasal durumdur. Türkiye'nin ve Kürdistan'ın bugünkü koşullarında bu gerçeği kavramamanın ya bir körlük belirtisi ya da katıksız oportünizmin ifadesi olduğunu söylemeye bile gerek yoktur.

Faşist diktatörlüğün 1991 yılı başından bu yanaki girişimleri ve burjuvazi ve gericiliğin ekonomik ve siyasal sorunlardaki umutsuzluğu dikkate alındığında; kurulacak hükümet hangi parti ya da partiler tarafından kurulursa kurulsun; egemen sınıflar, işçi sınıfı, Kürt halkı ve diğer halk sınıf ve tabakaları üzerinde kesin üstünlük kazanmak için zorbalık dalgaları halinde yeni saldırı denemelerinde bulunmaya olaylar ve olgular tarafından zorlanma durumundadırlar. Askeri darbe girişimlerinden sözetmiyoruz. (*) 12 Eylülcü faşist rejimin tanıdığı "olanakları"nın son sınırına kadar kullanılarak; diktatörlük kurumlarında; devlet iktidarı ve yönetme yöntemlerinde yeni bir "merkezileşme" ve bu anlamda bir tür "militarizasyon" denemesiyle faşist saldırı kampanyalarının amacına "ulaşması" için hazırlanabilecek olan girişimlerden sözedi-

(*) Askeri darbe girişimlerinin ve başarı kazanmasının bugünkü uluslararası ve Türkiye'deki koşullarda daha zor olduğu söylenmelidir. Askeri darbeler Türkiye'de olabilirlikler içinde yer almasına karşın, bugün ve yakın gelecek için gündemin daha gerilerine zorlanmış durumdadır.

yoruz. Diktatörlük önümüzdeki dönemde, işçi sınıfına, halka ve Kürt halkına saldırmaya adeta mahkumdur. Seçimlere başvurularak görüntüde "parlamento"nun "ön plana" yaklaştırılması, hatta yeni "seçimler"in gündeme gelmesinin ihtimal dahilinde olması nedenleriyle kimse, "liberalleşen parlamentarizm" "hayaline" dalma hakkına bugün sahip değildir.

Ancak diktatörlüğün saldırıya mahkum olması ve saldırı taktiği üzerinde bulunması, onun aldatıcı "manevralar" içine girmeyeceği anlamına da gelmemektedir. Burjuvazi ve gericilik, bugünkü koşullarda ve sınıf-güç ilişkileri içinde saldırı ve ezme taktiğinin yanına aldatma ve uyuşturma taktiğini de koymak zorundadır. Burada sorun, burjuvazi ve gericiliğin "aldatma ve uyuşturma" manevralarının peşine düşmeme; ama açık zorbalık ve saldırı taktiği ile aldatma taktiğinin yan yana konulmasının yarattığı çelişkilerden (*) ve bu çelişik durumun yolaçtığı sonuçlardan yararlanma sorunudur. Dolayısıyla burjuvazi ve gericiliğin yeni aldatma girişimleri karşısındaki duyarsızlığın ve kaba yaklaşımın, burjuvazi ve gericiliğin işine gelecek bir tutum olduğu kesindir.

Sonuç olarak; faşist diktatörlük ve hükümet önümüzdeki dönemde, belki "yeni" demagojilerle ve "yeni" yöntemlerle takviye edilmiş olarak ve aldatıcı sloganlar atmaktan kaçınmadan, işçi sınıfı hareketini ve Kürt ulusal hareketini dolayısıyla halk hareketini bastırma ve ezme tutumu içinde olacaktır. Ve diktatörlük, acil ihtiyaç duyduğu "siyasi istikrar"ı bu yoldan "başarma"ya mahkumdur. Burjuvazi ve gericiliğin

---

(*) Zorbalık ve saldırı taktiği ile aldatma taktiğinin karşı-devrim kampında yolaçtığı güçlükler ve kitleler üzerindeki etkisi bakımından değerlendirmeler bu broşürün diğer yazılarında yeralmaktadır. Burada ayrıca değinmeye bu nedenle herhangi bir gerek yok.

aldatma yöntemiyle gizlemeye çalıştığı bu tutumunu önümüzdeki dönemde terketmesi için bir neden yok; aksine genişleterek bu tutumda ısrar etmesi için pek çok neden vardır. Burjuvazi ve gericilik bir yandan daha kapsamlı saldırılar; öte yandan daha "etkin" aldatıcı faaliyet içinde olmaya; yanısıra açık yığın mücadelesi üzerinde kesin "üstünlük" kurmaya adeta zorunludur. Diktatörlük öylesine bir açmaza batmıştır ki; eğer işçi sınıfı hareketi ve Kürt halkının direnişi durdurulamaz; ve açık yığın hareketi son yıllarda kazandığı eğilimi ilerletirse; bir adım ötesinin egemenliğinin ayakta kalıp kalmaması sorunu olduğunu burjuvazi ve gericilik umutsuzlukla ve açıkça kabul etmektedir.

İşçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının mücadelesinin durumu ile devam edelim. İşçi sınıfının ve Kürt halk hareketinin başını çektiği tüm halkın mücadelesi, kendi zaaf ve eksikliklerinden gelen dezavantajların yanısıra, hem sürükleyici dinamiklerinin kazandığı derinlik, hem de içinde doğup geliştiği uluslararası ve ulusal çaptaki koşulların olgunluğu nedeniyle önemli avantajlara sahiptir.

Herşeyden önce şu bilinmelidir: Burjuvazi, gericilik, diktatörlük ve burjuva faşist parlamentarizmi, tarihinin en çürümüş ve aynı zamanda en güçsüz dönemi yaşamaktadır. Bu nedenle faşist burjuva gericiliği, saldırı ve zorbalık politikasını asla değiştirmeden; ama şimdiye kadarki en geniş çaplı, birleşik (parlamentonun öne çıkarılması ve demokrasi merkezli), aldatıcı ve uyuşturucu kampanyalarla maskeleyerek genişletme politikasına yönelmektedir. Demirel'in seçim sonrasında açıkladığı programatik platform, bu gerçeği kanıtlamaktadır. Gerçekte bu politikayı boşa çıkaracak maddi ve manevi dinamiklere sahip olan işçi ve Kürt emekçi kitleleri ve her iki milliyetten halkın genç kuşağı, diktatörlüğün aldatıcı taktiği ve kampanyaları karşısında kararsızlık taşıyan

bir tutum göstermemek zorundadır. Eğer talepler öne süren ve mücadele halinde olan yığınlar "kararsızlık"larını aşamazlarsa, yaşantılarının daha zahmetli, daha zor ve daha acılı olacağı kesindir. Çünkü egemen sınıfların ve 12 Eylülcü faşist rejimin onlara verebileceği tek şey olağanüstü artan sömürü ve bu sömürüye eşlik eden zorbalıktır.

Ama eğer işçi sınıfı ve Kürt halkı, "seçimler" öncesi mücadelelerde ortaya koyduğu istek ve taleplerini ve direnişlerinin kapsamını genişletmede az çok kararlı bir ilerleme gösterirse; diktatörlüğün saldırılarını ve taktik manevralarını püskürtmenin; yığın mücadelesinin, salt saldırılara karşı direnme platformundan çıkıp burjuvaziye ve gericiliğe cepheden saldırı platformuna genişlemesinin yolu en acısız biçimde açılmış olacaktır. Ki devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmanın bu döneminin; düşman sınıfların ve düşman güçlerin karşılıklı üstünlük kurma mücadelesinin; toplumun köklü altüst oluşlara sürüklenmesinin;ezenler ve ezilenler kampından her birisinin devlet iktidarını ele geçirmek ve yeniden ele geçirmek için doğrudan harekete geçmesinin gelip çattığı bir dönemi olduğu açıktır.

İşçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının mücadelesinin halihazırdaki dinamikleri ve Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik, toplumsal ve siyasal koşullar; emekçi yığınların açık mücadelesinin, diktatörlüğe cepheden saldırı platformuna genişleme ve toplumsal ve siyasal altüst oluşları gündeme getirme olanaklarının her zamankinden daha olgun olduğunu kanıtlamaktadır. İşçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının içinde bulunduğu maddi-manevi duruma ve emekçi yığınların, taleplerini giderek genişleten bir süreç yaşamalarına karşın; diktatörlüğün daha geniş çaplı saldırılara girişmeye mahkum olması, burjuvazi ve gericilik açısından bir "talihsizlik" durumudur. Çünkü onun bu saldırıları, işçi, emekçi yığınları

uyandıran ve harekete geçiren zıt yöndeki özellikleri çok önce kazanmış durumdadır.

Devrim cephesiyle karşı-devrim cephesi arasındaki bugünkü çatışmanın hangi biçimleri alarak gelişeceği; duraksamalı, karşılıklı kararsızlıklar içinde, kendi dinamiklerini tahrip eden ve yavaş bir seyir izleyerek mi ilerleyeceği, yoksa yarattığı olanaklardan ve dinamiklerden güç alarak patlamalı ve hızla genişleyen altüstlere yolaçarak mı yaygınlaşacağı vb. üzerine bugün birşey söylemek, boş ve idealistçe spekülasyondan başka birşey olmaz. Ama şunu bugünden öngörmek için herşey ve her neden bugün Türkiye'de vardır: Türkiye'nin önümüzdeki dönemi, sert kitlesel mücadeleler, çatışmalar ve altüst oluşlar dönemidir. Türkiye, devrim ve karşı-devrim cephesinin düşman sınıflarının ve düşman güçlerinin, mücadelelerini kesin hesaplaşma ve egemen olma çizgisine doğru genişletme tutumu içine girmek zorunda kalacakları bir ülke olma yoluna girmektedir.

Türkiye'deki durum böyle tesbit edilecekse ve mücadele halindeki emekçi yığınlar direnişlerini ve mücadelelerini genişletme eğilimindeyse bir sorununun, hareketin gündeminin merkezi sorunu haline gelmesi kaçınılmazdır. Mücadele içindeki işçi ve emekçi yığınlar, kendi mücadele ve direnişlerinin yarattığı olanakları kullanmayı; diktatörlüğün şu ya da bu yönlü darbeleri altında yenilgilerden kaçınmayı başarabilecekler midir? Bu sorun bugün, işçi sınıfının ve halkın mücadelesinin ve Kürt emekçilerinin direnişinin temel sorunu durumundadır.

İşçi sınıf hareketinin, Kürt ulusal hareketinin ve genel olarak halk hareketinin nasıl bir seyir göstereceği; olanaklarından yararlanmayı başarıp başaramayacağı; ve diktatörlüğün darbelerinden ve yenilgilerden kaçınıp kaçınamayacağı, özellikle, bütün halkın öncüsü ve kurtarıcısı duru-

mundaki işçi sınıfının kendi temel sorunu durumundaki bir sorunu çözmesiyle doğrudan bağ içindedir. Kısaca söylersek; bugünkü işçi sınıfı ve halk hareketinin temel sorununu; işçi sınıfının sürükleyici öncü kitlesinin bir yandan, kendini sınıfın bağımsız partisinde örgütlemeyi; öte yandan tüm sınıfın ve tüm halkın aydınlatıcısı, örgütleyicisi ve yöneticisi konumunu kazanmayı başarması sorunudur. Öncü işçi kitlesi, bu sorunun çözümünde ileri adımlar attıkça; yığın hareketinin sıçramalar göstermesi, üzerinde bulunduğu platformu işçi sınıfının gerçek siyasal platformuna genişletmesi ve hareketin yenilgilerden kaçınma yetenekleri kazanması olanaklı olacaktır. Ancak, işçi sınıfı hareketi içinde öncü işçilerin konumundaki bu değişim ve halkın ve Kürt halkının mücadelesinin kapsamındaki bu genişleme kuşkusuz, kendiliğinden olmayacaktır. Bu noktada komünist işçiye, devrimci sınıf partisine ve gerçek Türk ve Kürt komünistine büyük ve ertelenemez görevler düşmektedir.

Öncü komünist işçinin ve devrimci sınıf partisinin şu andaki tarihsel-güncel görevinin kapsamı açıktır: Öncü komünist işçi ve sınıfın devrimci partisi, bir yandan işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının eylemini genişletip yaygınlaştıracak; öte yandan işçi hareketinin ve devrimci mücadelenin uyandırdığı ileri işçi ve devrimci kitlesini devrim ve sosyalizmin örgütleyici ve yönetici güçleri olarak yetiştirerek, işçi sınıfının devrimci partisi saflarında birleştirecek bir çalışma içinde olacaktır. İşçi sınıfı partisi, işçi ve emekçi kitlelerin direnişinin siyasal kapsamını devrim ve devlet iktidarı için mücadeleye genişletme çalışması yürütürken; bütün bu çalışmanın merkezine devrimin güçlerini biriktirmeyi; açık yığın hareketi dizginlerini kopardığında ve diktatörlükle kesin hesaplaşmalara girdiğinde hareketi yönetecek öncü işçi sınıfı güçlerini hazırlamayı, eğitmeyi ve yetiştirmeyi esas

alan görevi yerleştirecektir.

Gerek parti basını, gerek diğer parti materyalleri, gerekse bu broşürdeki diğer yazılar, öncü komünist işçi ve devrimci komünist partinin görevlerini çoğu yönüyle ortaya koymaktadır. Bu nedenle burada, güncel ve pratik önem taşıyan bir sorun ve görevi vurgulamakla yetinmek doğru olacaktır. Türk ve Kürt milliyetinden öncü işçi kitlesinin örgütlenmesi ve kendi bağımsız devrimci partisinde birleşmesi sorunu, işçi sınıfı hareketinin ve tüm halkın diktatörlüğe karşı mücadelesinin temel sorunudur. Ama bu örgütlenmenin ve bu partinin geleneksel, alışılmış, reformist yol ve yöntemlerle örgütlenen ve çalışan bir örgüt ve parti olamayacağı son derece açıktır. İşçi sınıfının devrimci örgütü, devrimci partisi; her yönden yenilenmiş, diktatörlüğün darbeleri karşısında yalpalamayan, burjuvazinin manevraları karşısında yolunu şaşırmayan; illegal örgütlenmesini sağlamlaştırıp genişleten ve sürekli zenginleştiren; ama aynı zamanda, yığın mücadelesinin açtığı legal ve açık çalışma olanaklarından son sınırına kadar yararlanmayı bilen devrimci bir örgüt ve devrimci bir parti olacaktır. Bilinmelidir; devrimin gelişmesi legal ve açık çalışma olanakları yarattıkça illegal örgütü tasfiye eden ya da illegalite ve gizlilik adına legal ve açık çalışma alanlarını genişletmekten kaçınan örgütlerin ve partilerin işçi sınıfına verebileceği birşey yoktur. Ve işçi sınıfının partisi; Türkiye'nin bugünkü koşullarında ancak, illegal bir temelde; hareket ilerledikçe işçi sınıfı saflarında bir ağ gibi örgütlenen ve bu örgütlenmeyi sürekli sağlamlaştıran, enişleten ve çoğaltan; legal olanakları sürekli yaygınlaştıran, zenginleştiren ve açık çalışma alanlarını diğer tüm örgütlerden daha iyi kullanmayı başaran yepyeni bir parti olacaktır. Ve öncü işçinin mücadelesi herşeyden önce, böyle bir örgüt ve böyle bir parti yaratmak için mücadele olmak zorundadır. Parti

örgütleri her alanda böyle örgütler olmak böyle savaşmak için mücadele etmek zorundadırlar.

İşçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının direnişi ilerledikçe, faşist gericiliğin saldırılarının genişlediği dikkate alındığında; gerektiği kadar sağlam, gerektiği kadar esnek ve hareketin talep ettiği her ihtiyaca cevap verecek, her yeteneğe sahip örgüt ve parti her zamankinden daha acil bir ihtiyaçtır. İşçiler ve emekçilerin mücadelesinde "depolitizasyon" ve "demoralizasyon" "etkisi" arayan yeni reformistlerin ve işçi sınıfının, halkın ve Kürt halkının devrimci atılımını burjuva-gerici parlamentoda boğma tutumu içinde bulunan geleneksel devrim alçaklarının tüm iddialarının aksine; açık yığın mücadelesinin biz komünistlerden ve gerçek devrimcilerden her an devrimin en ileri görevlerini talep edebileceği bir döneme girildiği savaşçı bir tutumla haykırmadan devrimci kalınamayacağı kesindir. Ve bir komünist, öncü bir işçi ve devrimci işçi partisi, bugünkü koşullarda, bütün hazırlığını, bütün çalışmasını, devrimci yığın hareketinin her an patlayabilir olduğunu dikkate alarak planlamak ve yürütmek zorundadır. İşçi sınıfının her türden eylemini ve örgütlenmesini genişletmek ve bütün halk sınıf ve tabakalarının emperyalizme, diktatörlüğe karşı ittifakı ve birliğini başarmak için en yüksek enerjiyle ve devrimi pratik olarak hazırlama ve örgütleme tutumuyla savaşmak... İşte bugünkü biricik devrimci tutum ve tüm işçi sınıfını, halkı ve Kürt halkını örgütleyip harekete geçirmenin biricik yolu budur.

Bugünkü dünyada Türkiye'nin ve Türkiye Kürdistanı'nın emperyalist zincirin en zayıf halkalarından birini oluşturduğunu unutmak, işçi sınıfını ve devrimi ve sosyalizmi terketmenin ilk adımıdır. İşçi sınıfı ve halk da onları terkedecektir.

Ekim-1991

-Üç-
İŞÇİ SINIFI HAREKETİ ve KÜRT ULUSAL HAREKETİNİN BUGÜNKÜ DURUMU ÜZERİNE

İşçi sınıfı hareketinin bazı sorunları

Son altı ayın verileri, işçi sınıfı ve halk hareketinin, Zonguldak direnişinden sonra gösterdiği geçici "düşüş" ve "moral gerileme"nin etkisinden kurtulma süreci yaşadığını göstermektedir. Ama olaylar ve olgular; yani son aylarda görülen grevler ve direnişler, işçi sınıfının ve şehir emekçilerinin eyleminin, henüz "tutukluk"larını, "kararsızlık"larını ve kendiliğindenci-sendikalist baskıyı kırmakta önemli oranda zorlandığını da göstermektedir. Kısacası, işçi sınıfının ve diğer emekçi sınıf ve tabakaların hareketi bünyesinde taşıdığı zaaf ve hastalıkları büyük oranda yenileyerek gelişmekte ve yaygınlaşmaktadır. Kitlesi 500.000'e varan işçinin ücret ve toplusözleşmelerde başlayan yaz eylemi; memur ve büro emekçisi kitlesinin uyanan kesimlerinin son aylarda yaygınlaşan protesto hareketi; ve üretici köylülükte artan hoşnutsuzluklar ve nisbi eylemler bu gerçeği açık ve kesin bir biçimde kanıtlamaktadır.

İşçi sınıfı ve halk hareketinin, belli bir "tutukluk", "kararsızlık" ve "istikrarsızlık" içinde bulunduğu açıktır. Bu tutukluk, istikrarsızlık ve kararsızlığın pek çok nedeni olmasına karşın; bütün bu nedenler esas olarak, ekonomizmin ve sendikalizmin hareket üzerindeki baskısı ve sınıfın saflarındaki devrimci çalışmanın zayıflığı ile açıklanabilir.

Bilindiği gibi; son birkaç yıldır sürekli ağırlaşan yaşam koşulları geniş işçi ve emekçi kitleleri içinde artan bir hoşnutsuzluk ve derinleşen bir öfke yaratmakta; bu hoşnutsuzluk ve

öfke zaman zaman kitlesel kaynaşma dalgalarına dönüşmektedir. 1989 baharı, 1990'ın son aylarıyla 1991'in ilk ayı ve gene 1991 yazı böylesi öfkeli işçi dalgalanmalarına tanık oldu. (*)

Ancak gene bilindiği gibi; burjuvazi ve gericilik ve gerici sendika yöneticileri, giderek daha fazla zorlansalar ve mevzi geri adımlar atsalar bile bu dalgaları kırmayı ve hareketi geriye atmayı hemen her defasında başardılar.

İşçi hareketi son birkaç yıldır, tarihinin en kitlesel ve pek çok bakımdan eşi görülmemiş dönemini yaşamasına karşın, toplu sözleşme dönemlerinde ve ücret talebinden temellenerek doğdu. Sendika bürokrasisine ve bu bürokrasinin izlediği sınıf işbirlikçi-düzen savunucu çizgiye karşı tepki yaratmasının yanısıra, satış, ihanet ve saldırılar karşısında ciddi bir direnme gücü gösteremedi. İşçiler, hemen her defasında hükümete, patronlara ve gerici sendika yöneticilerine boyun eğmek zorunda kaldılar.

Kendiliğindenci, ekonomik karakterli ve sendikalist ve oportünist baskı altındaki bir hareketin her zaman boyun eğmek ve yenilgiye uğramak zorunda kalacağından sözedilebilir. Ancak bu, kendiliğinden, ekonomik karakterli de olsa hareketin, bütün olanaklarını kullandığı koşullarda doğrudur. Aksi takdirde, bu yargı doğru değildir. Türkiye işçi sınıfı hareketi bir gelişim ve değişim süreci yaşamasıyla birlikte kendi tarihinden getirdiği ağır sorun ve zaaflar içindedir.

(*) 1989 bahar eylemleri, "vizite" adıyla bilinen ve 600.000 işçinin katıldığı yürüyüşlerden oluşmuştur. 1990 sonları ve 1991'in ilk ayı, Zonguldak direnişi, 200.000' e yaklaşan işçinin grevi ve 3 Ocak genel eylemine tanık oldu. 1991 yazı ise, 500.000 işçinin katıldığı "vizite" eylemleri ve yürüyüşler ve nisbi iş durdurmalar biçiminde şekillendi; ayrıca, Maga Deri, Erdemir ve Paşabahçe direnişiyle ilgili irili ufaklı diğer grevler ve direnişlere yolaçtı.

Burjuva düzen partilerinin faaliyetinin bir ifadesi olan, sendika bürokrasisiyle sınıf içine taşınan ve oportünizm biçiminde şekillenen sendikalist reformist etki, işçi hareketinin dinamizmini tahribettiği gibi; işçi örgütleri olan sendikaların, sendika bürokrasisinin (burjuva-düzen partisi) elinde bulunması ve işçilerin örgütlenmelerinin dağıtılmasının araçları olarak burjuvazinin sendikaların otoritesinden yararlanması, kendiliğinden hareketin en önemli güçsüzlüğüdür. Uyanış içine giren işçilerin eylemler, grevler ve direnişler sırasında oluşturdukları grev ve direniş komiteleri ya sendikalist, reformist ideolojik baskının yarattığı bilinç çarpıklığı ya da örgüt olarak sendikaların işçiler üzerindeki otoritesi sonucunda sendika yöneticilerinin (düzenin) çizdiği sınırları çoğunlukla yıkamamaktadırlar. Burjuva düzen partilerinin (özellikle "sol"cu fraksiyonlarının) ve sendika ağası gruplarının sınıf içindeki örgütlenme ve faaliyetinin kendiliğinden-ekonomik hareketi kemirmesi ve boğmasının bir olgu olduğu açıktır; ama yanısıra, ileri işçileri satınalmada emperyalizmin ve burjuvazinin başlıca güvencesi olduğu da bilinmektedir.

İşçi hareketinin son birkaç yıllık gelişiminin gösterdiği en temel özelliklerden biri, onun istikrarsızlığıdır. Bilindiği gibi, açık kitle hareketi bir anda ülke çapında bir dalga haline gelebilmekte, bir anda sıfır noktasına yaklaşan düşüşler gösterebilmektedir.

Açık kitle hareketinin henüz dizginlerinden kopmuş bir düzey kazanmamasından gelen nedenler bir yana bırakılırsa; hareketin gösterdiği istikrarsızlığın kolayca görülebilen nedenlerinden birisi, onun ücret ve iktisadi sorunlar için bir mücadele karakteri göstermesidir. Ancak hareketin bu özelliğinin, şimdi içinde bulunduğu zaafları tümüyle açıklayamayacağı ortadadır. Burjuva düzen partilerinin, her biri bur-

juva partilerinin sınıf içindeki uzantıları olan sendika ağası gruplarının işçiler arasındaki ve sendikalar içindeki çalışması ve sendikaları ele geçirmiş olmaları işçi hareketinin, bizzat kendi gelişiminin yarattığı olanakları tam olarak kullanmasının önündeki temel engeldir. Bu durumun başka yönden izahı ise; işçiler arasındaki ve sendikalardaki devrimci çalışma ve komünist etkinin zayıflığıdır. Dolayısıyla uyanış içine giren, burjuva düzenden ve sendika bürokrasisinden uzaklaşma eğilimi gösteren öncü işçi kitlesi başka yollardan ve başka biçimlerde sendikalizmin, reformizmin ve parlamentarizmin ağına düşebilmektedir.

Sınıfın saflarında ve sendikalardaki devrimci çalışmanın zayıf kaldığı ve yığın hareketinin dizginlerinden kopmuş bir hareket biçimini henüz almadığı koşullarda işçiler arasında, sendikalizmin ve reformizmin değişik yollardan ve değişik görünümler altında da olsa etki kazanmasına ortam çoğunlukla uygundur.

Şu açık ve olgusal bir gerçek olarak kendini göstermektedir: Özellikle hareketi sürükleyen büyük kent işçileri içinde, grev ve direnişlerin yaygınlaştığı ve işçi kitlelerinin öfkesinin kabardığı koşullarda, hareketin ön plana çıkardığı ve önderliği üstlenen öğeler çoğunlukla işçi sınıfının saf proleter öğeleri değil, yarıaydın ve yarı proleter öğeleridir. Bu öğelerin bir bölümü teknik eleman ya da kalifiye işçi durumundayken; çoğunluğu sahip oldukları siyasal bilgi ve tecrübeyi 1980 öncesindeki öğrencilik yıllarında edinmiş ve sonradan işçileşmiş öğelerdir. Gerek sendika üst bürokrasisine muhalefet eden sendika şube yönetim kurullarının, gerek fabrikalardaki işçi-sendika temsilcilerinin, gerekse ortaya çıkmış olan grev ve direniş komitelerinin bileşimleri incelendiğinde, bu gerçek çarpıcı bir şekilde görülmektedir. Hareketin uyandırdığı düz işçi kitlesinden gelen saf proleter öğelerin

önder ve örgütleyici konumdaki işçiler arasında, özellikle büyük kentlerde, küçük bir azınlık teşkil ettiğinin altını çizmek, yığın eyleminin temel sorunlarını anlayabilmek için zorunludur.

Bir yandan sınıfın henüz tam bir umutsuzlukla düzenden kopuş içine girmemiş olması, öte yandan hareketin ön plana çıkardığı öncü işçilerin başlıca büyük kentlerdeki bu durumu, sözde "solcu" burjuva-düzen partilerinin ve sendika bürokrasisinin, sınıfın saflarına kararsızlık ve oportünizm taşımasının olanaklarını şimdilik de olsa genişletmektedir. Çünkü işçiler arasından önder ve örgütleyici olarak ön plana çıkan işçilerin sınıfsal durumları, bu durumları üzerinde şekillenen eğilimleri siyasal kararsızlığa temel oluşturduğu gibi, sendika bürokrasisiyle uzlaşma, esnaflaşma ve bazı beklentiler içine girme tutumu da yaratmaktadır. Örneğin Anadolu kentlerindeki işçi hareketinin daha kararlı eylemlerle ortaya çıkması (Zonguldak, Bursa, Gebze vs.) , İstanbul, İzmir gibi kentlerde işçiler daha deneyimli olmalarına karşın, hareketin, bugün için yasal biçimlere daha eğilimli ve daha az kararlı bir gelişme göstermesi bir ölçüde ancak bu durumla açıklanabilir.

Nesnel durumun bu yönü bilinmeli; ama herşeye karşın hareketin gösterdiği istikrarsızlık ve kararsızlık nesnel durumun bu yönüne yaslanılarak teori düzeyinde açıklanmamalıdır. İşçiler, hareketin sorunlarını saflarında yürütülen devrimci çalışma ve eylemlerinin pratik tecrübesi sayesinde kavrayacaklardır. Ayrıca, şu anda, büyük kent işçilerinin öne çıkardığı ve önderliğini kabul ettiği öğeleri kazanmadan devrimci örgütün, saf proleter gerçek işçi önderlerine bugünkü koşullarda ulaşmasının zorlukları olduğunu komünistler ve devrimci işçiler bilmek zorundadırlar.

Sonuç olarak söylersek; işçi sınıfının mücadelesi son bir-

kaç yıldır önemli ilerlemeler içinde olmasına karşın; hareket esas olarak, ekonomik karakterli, kendiliğinden bir hareket ve ekonomik karakterin izin verdiği oranda yer yer siyasal özellikler gösteren eylemler toplamıdır diyebiliriz. Açık yığın hareketinin ilerlemesi ve devrimci siyasal bir harekete dönüşmesi için kendiliğindenliğe; sınıf içinde kendiliğindenlik üzerinde örgütlenen burjuva-düzen partilerine; ve gerici sendikal grupların çizgi ve faaliyetine karşı ideolojik savaş zorunludur. Ama bu savaşın, işçi sınıfı hareketini ilerletme, siyasal hedeflerini genişletme ve işçileri örgütleme faaliyeti içinde yürütülmesi gerektiği de kesin bir zorunluluktur.

Açık kitle hareketi yükselip atılıma geçtiğinde, çoğu kişi ve grup, onun zaaflarını görmezden gelir ve adeta kendiliğindenliğin teorisini yaparken; kitle mücadelesi geçici düşüşler gösterdiğinde, umutsuzluğa ve moral çöküntüye sürüklenmekten kurtulamamaktadır. Oysa hareketi bütün yönlerden; dinamikleri ve olumlulukları, eksiklikleri ve zaaflarıyla bir arada ele almak; her somut koşulda, koşullarla uygun düşen çalışma içinde olmak gerekir. Kendiliğinden kitle hareketi asla küçümsenmemeli; onun yarattığı olanaklar değerlendirilmeli; ancak işçi yığınları üzerinde kendiliğindenlik temelinde etkili olan burjuva ideoloji ve siyasetine karşı savaş asla gevşetilmemelidir.

Yığın hareketinin gelişim seyrinde rol oynayan ve istikrarsızlık ve kararsızlık etkenlerinden olan son derece önemli bir soruna daha işaret etmek gerekmektedir: Dünya işçi sınıfı hareketinin ve genel olarak sosyalizmin Gorbaçovculukla birlikte aldığı dünya çapındaki son yenilgi üzerine (*) dünyada ve Türkiye'de yürütülen gerici propaganda, gerek bugünkü öncü işçiyi gerekse kendiliğinden işçiyi şu ya da bu şekilde etkilemektedir. Ayrıca işçi sınıfına yönelik işçi sınıfı dışından (nispeten de içinden) yürütülen devrim ve sosya-

lizm aleyhtarı "sosyalist" faaliyet, 12 Eylül'cü faşizmin yarattığı yenilgiye yaslanan tasfiyeci ceryanla birleşince, hareketin devrimci gelişimine karşı geniş ve eylemli bir cephe doğmaktadır. Kendiliğinden işçinin yukarıda sözünü ettiğimiz yarı-işçi, yarı aydın durumundaki öncü işçilerin, bu cephenin gerici "sosyalist" ve "demokratik" çalışmasından etkilenmemesi olanaksızdır. Türkiye işçi sınıfının hareketi, son birkaç yıldır, ileri Avrupa işçisinin hareketine göre farklı bir yönde seyretmesine karşın, "kendiliğinden" hareketin "kararsızlık" ve "istikrarsızlık" göstermesinde, kendiliğinden yeni bir sosyalizm eğilimi kazanmasında bu faaliyet ve çalışmanın olumsuz bir rol oynadığı açıktır.

Kuşkusuz bu durum "umutsuzluk" yaratmayacaktır. Kendiliğinden hareketin varlığı ve ekonomik temelinin giderek genişlemesi, sendikalist-oportünist eğilimleri ve "sosyalizm ve işçi sınıfı bitti" yönündeki gerici propagandanın etkisini kırmak için bütün olanakları genişletmektedir. Bu noktada komünist örgütün ve öncü devrimci işçinin kavrayacağı halka şudur: Kendiliğindenciliğe ve işçi sınıfının üzerine çullanmış olan liberal, reformist ve sendikalist burjuva ideolojisine karşı savaşı Türkiye işçi sınıfının ve Türkiye devriminin silahlarıyla sınırlamamak; bu savaşı uluslararası sosyalist devrimin ideolojik silahlarıyla sürdürülen bir savaşa dönüştürmek... İşte kavranacak halka budur. Bu savaş kaçınılmaz olarak, genişleyen bir mücadele içindeki kendiliğinden

(*) Gorbaçovculukla birlikte "sosyalizmin aldığı son yenilgi" sözlerinden Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinin "sosyalist ülkeler" olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Bu ülkeler Stalin'in ölümünden sonra burjuvazinin iktidarı ele geçirdiği kapitalist ülkeler haline gelmişti. "Sosyalizmin aldığı son yenilgi" tanımlaması, Arnavutluk'taki sosyalizmin yıkılışını ve uluslararası işçi sınıfının burjuva, liberal, emperyalist ideolojinin kesin baskısı altına alışını ifade etmektedir.

işçiyi saflarında toplayacak; gerçek saf öncü proleterleri bulup çıkaracak ve işçi sınıfının siyasal önderleri olarak örgütleyecektir.

İşçi sınıfı mücadelesi her ne kadar son yıllardaki gelişimi içinde yukarıda sözünü ettiğimiz zaafları ve istikrarsızlık ve kararsızlık unsurlarını bünyesinde yenileyerek yaygınlaşsa da, hareketin, tarihinde görülmemiş ilerlemeler içinde olduğunu tesbit etmek gerekir.

İşçi sınıfı hareketinin bugün herşeye karşın bir ilerleme içinde bulunduğunu; daha geniş hedeflere doğru sıçrama olanaklarına sahip olduğunu; ve devrimci siyasal bir harekete, patlamaya, kitlesel mücadelelere dönüşme eğilimlerini hergeçen gün genişlettiğini gösteren belirtiler kimsenin inkar edemeyeceği kadar açık ve belirgindir.

İşçi sınıfı hareketindeki ilerleme

Son birkaç yıl içinde ortaya çıkan grevler, direnişler ve gösteriler; burjuvazi ve hükümetin işçileri her defasında geriye atmayı başarmalarına, alınan cephe yenilgilerine ve hareketin gösterdiği istikrarsızlığa karşın sınıfın eyleminin genel bir ilerleme içinde olduğunu göstermektedir. Bu ilerleme; başlangıçta çok yavaş ve gözle görülür belirtileri zayıf (1980 öncesi) olmasına rağmen, şimdi artık kesin ve açık veriler sunabilecek boyutlara erişmiş durumdadır. İşçi sınıfı hareketindeki bu ilerleme ve gelişme bugün artık salt eylem ve mücadele biçimlerinde bir ilerleme olarak görülemez; sınıf olarak işçi sınıfının ilerlemekte olduğundan ve bağımsız sınıf olarak hareket etme yönünde geri döndürülemez adımlar attığından sözedilmelidir.

İşçi hareketinin ilerlemekte olduğunu gösteren somut belirtiler neler olabilir?

1- İşçi hareketi ilerlemektedir; çünkü o, herşeye karşın, öne sürdüğü talepleri ve attığı sloganları ilerletmektedir; "geri" işçi kitleleri, son yılların grev ve direnişleri içinde edindikleri tecrübelerle siyasal mücadele eğilimlerini artırmışlardır.

* İşçi sınıfı hareketinin siyasal kapsamını genişletmekte olduğu kesindir. 1986, 87 ve 88 yıllarında görülen mevzii işçi direnişleri, iş ve çalışma koşullarından doğan, patronlarla işçiler arasındaki mücadele olarak şekillenen ve fabrikalarla kendini sınırlayan salt ekonomik karakterli eylemlerdi. 1989 bahar eylemleri işçi sınıfı hareketinin 1985-91 arası dönemi nde ara bir dönemeç oldu denilebilir. 1989 bahar eylemleriyle birlikte açık hareket, gene ücret anlaşmazlıklarından doğmakla birlikte, ücret için mücadelenin yanısıra, hükümeti hedef alan bir hareket özelliği kazandı. 1989 bahar eylemlerinin arkasından gelen Zonguldak direnişi, işçi hareketine "iktidar" sloganını soktu. "İşçiler birleşin, iktidara yerleşin" sloganı kuşkusuz proleter sınıf bilinciyle öne sürülen bir slogan değildi; ama gene de işçilerin, sınıf güdüsüyle ve "kendiliğinden" deneyimle ekonomi ve iş sorunuyla ve demokrasi ve özgürlük sorunuyla "iktidar" sorunu arasındaki ilişkiyi anlama eğilimleri içine girdiklerini gösteriyordu. Zonguldak direnişinden sonra bu slogan, işçi direniş ve gösterilerinde en fazla yayılan sloganlardan biri oldu. 1991 yaz eylemlerinde Özal ve hükümete karşı atılan sloganlar ve iş, ekmek ve özgürlük sloganları "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" sloganıyla içiçe geçen sloganlardı.

* 1990 bahar eylemlerinden sonra işçi sınıfı hareketinin, siyasal özelliklerini önceki dönemiyle kıyaslanmayacak oranda artırdığını gösteren bir başka olgu da; işçilerin direnişe geçtikleri her alanda, bu direnişlerin diğer emekçi sınıf ve tabakaların desteğini alması ve tüm ezilenleri çevresinde

toplayan bir toplumsal genişlik kazanmasıydı. Zonguldak direnişi bu bakımdan Türkiye işçi sınıfı tarihinin zirvesidir; salt bir işçi grevi değil, bölgesel bir genel direniştir. Zonguldak direnişi sonraki işçi eylemlerini bu bakımdan etkilediği gibi, işçi sınıfını sadece moral olarak değil pratik olarak ve politik olarak tüm emekçilerin eyleminin merkezine getirmiştir. Bursa, Erdemir ve Beykoz grev ve direnişleri bu bakımdan bir veridir.

İşçi hareketinin siyasal hareket olarak ortaya çıkmasının en önemli göstergelerinden birisi, diğer emekçi sınıfları çevresinde toplayacak sloganlar öne sürmesi ve işçi sınıfı dışındaki emekçi katmanları çevresinde toplamasıdır.

Bugünkü (son iki yıldaki) işçi hareketinin henüz diğer emekçi sınıf ve katmanların taleplerini bilinçle destekleyen bir hareket olmadığı açıktır. Ama işçi sınıfı, diğer emekçi sınıf ve tabakalara kendilerini temsil edecek (sonuçta kurtaracak) gücün işçi sınıfı olduğunu eylemiyle kanıtladı. Diğer emekçi sınıfların işçi sınıfına olan ilgisi ve yer yer desteği (Zonguldak, Ereğli, Beykoz, Gölcük, Bursa vs.) işçilerin hareketini güçlendirdiği gibi; aynı zamanda işçi sınıfının, diğer sınıf ve tabakaları savunmasının, siyasal talepler öne sürmesinin ve diğer emekçi sınıfları doğrudan ilgilendiren talepler öne sürmesinin önemi büyüktür. Grevlerin bazı bölgelerde bir halk eylemine ve direnişine dönüşmesi bir göstergedir. İşçiler, öğrencileri, köy ve şehir emekçilerini ve Kürt emekçilerini desteklemeyi; kendi sınıf çıkarlarından bağımsız olarak diğer ezilenleri savunmayı öğrendikleri zaman artık, bağımsız bir sınıf olarak hareket etmeyi de öğrenmiş olacaklardır.

* İşçi sınıfı hareketinin politik bir harekete dönüşme süreci içinde bulunduğunu belirleyen başka bir olgudan daha sözetmek gerekiyor. 1986, 1987 ve 1988'de işçi eylemleri,

ağırlıklı olarak iş yavaşlatma, iş durdurma gibi fabrika ve işyeri içinde kalan kısmi direnişler, 12 Eylülcü yasalara hapsolmuş grevler ve 1988'de Türk-İş tarafından düzenlenen "yasal" mitingler biçiminde şekillenmişti. 1990 bahar hareketi ve 1990 1 Mayıs eylemi, hareketin yasa dışılığını ve sokak eğilimini açığa çıkardı. Zonguldak direnişi, dönemin tüm hareketi içinde, sokağın ve yasa dışılığın zirvesi oldu; mücadele biçimleri olarak grevler alışagelmiş "yasal" grevler olmaktan çıktı. Grev ve toplusözleşmeler son bir-iki yıldır, başlıbaşına (bu siyaset gerçek bir sınıf bilincine dayanmasa da) siyasal olaylar haline dönüştüler. Grevlerin; "salt" yasal grev olmaktan çıkması, sınıfın öne sürdüğü taleplerde ilerlemenin bir sonucu olmasına karşın; açık hareketin sokağa taşması, işçi kitlelerine daha ileri sloganları zorunlu olarak dayattı ve dayatıyor. Ve işçiler, daha siyasallaşmış sloganları sokak eylemlerinde ve direnişlerinde bulup çıkarıyorlar ve benimsiyorlar.

İşçi sınıfının katıksız ekonomik mücadelesinin aracı, işyeri ve fabrika mücadelesi olan grev mücadelesidir. Kendi bilincine varmış sınıfın, grevi siyasal mücadele aracı olarak kullanmasından (siyasal grev) bağımsız olarak; ekonomik grevler sokak eğilimi yaratıyor ve sokak hareketiyle grevler içiçe geçiyorsa, bundan çıkarılacak tek sonuç, hareketin kazandığı siyasallaşmadır. Sokak hareketiyle genel grev ve direniş sloganının bir arada yaygınlaşmasından, güdük de olsa bir genel grev yaşanmış olmasından sözetmeye bile gerek yoktur. İşçiler siyasal mücadeleyi çoğunlukla sokak eyleminde, sokak direnişinde ve çatışmasında öğreneceklerdir; ve hareket, sancılı da olsa sokak yolunu açma sürecine girmiştir.

2- İşçi hareketi son iki-üç yıldır, düşüşler ve çıkışlar içinde, nisbi ileri adımları ve yenilgilerle bir arada burjuvazi ve

gericiliğe, özellikle de hükümete darbeler, diktatörlüğün saldırılarını daha da artırma girişimlerine yolaçmakla birlikte, genelde yığın hareketini ilerletmekte, ilerlemesinin koşullarını genişletmektedir.

1989'dan bu yana oluşan her işçi ve grev dalgası, Zonguldak dahil hemen her direniş ve işçi sınıfı saflarında bugün de etkinliğini sürdüren genel grev ve genel direniş hareketi, ya henüz oluşumu sırasında ya da grev ve direniş hedeflerine ulaşmadan her defasında kırıldı veya geriye atıldı. Geriye dönüp bakıldığında, son iki yılda ortaya çıkan başlıca büyük eylemlerin, önüne aldığı ekonomik hedefler itibariyle "yenilgi"ye uğradığından söz edilebilir. Ancak her "yenilgi"den sonra, kısa dönemde, hareketin ve olayların, bir öncesini, gerek öne sürdüğü sloganlar bakımından, gerekse kitleselliği ve ortaya çıkış biçimleri bakımından aşarak genişlediği de somut olarak görüldü. İşçi-kitle hareketi, geçtiğimiz dönemde, bir öncesinden bir sonrasına belirli bir tecrübe aktararak ve kendiliğinden genişleyen hareketin diyalektiğine uygun olarak ilerledi.

Sonuç olarak söylersek: İster "cephe yenilgisi"yle sonuçlanmış, isterse nisbi "başarı" kazanmış olsun her halükarda, her eylem hareketin büyümesinde bir birikim yarattı; burjuvazi ve gericiliğin açmazını derinleştirdi. Burjuvazi, gericilik, hükümet ve sendika ağaları, tüm çabalarına karşın, en fazla başarı kazandıkları durumlarda bile "günü kurtarmak"tan fazla adım atamadılar. İşçi hareketi, son iki-üç yıldır giderek artan oranda ülke gündemine oturan en önemli iki toplumsal-politik sorundan biri haline geldi. Bu özelliği kazanan bir hareketin, hangi taleple ortaya çıkarsa çıksın devrimci politik bir harekete dönüşme koşullarını genişleteceği, politik bir anlam kazanacağı son derece açıktır. İşçi hareketi, henüz kendi öz siyasal platformu üzerinde bulunmasa bile,

politik harekete dönüşme olanaklarını sürekli genişleten bir eğilim içindedir. Ve burjuvazi ve gericilik, işçileri politik mücadeleye zorunlu olarak itmektedir; diktatörlüğün başlattığı her yeni ekonomik ve siyasal saldırı, açık kitle hareketinin bugünkü koşullarında işçileri politik mücadeleye hazırlayan bir rol oynamaktadır. İşçi hareketi karşısında hazırlıklı olmak ve ihtiyaçlarını karşılamak açısından, onun kazandığı bu özellik hiçbir şekilde akıldan çıkarılamaz.

3- Son iki-üç yılda, özellikle 1989 baharından bugüne gelen mücadeleler içinde işçi sınıfı, tarihinde görülmeyen biçimlerde eylemlere girdiği gibi, hiç yaşamadığı tecrübeleri de edinme yoluna girdi. İşçi sınıfının bir sınıf olarak hareket etme yönünde sınıf tecrübesini ilerletti. Bu süreç, henüz kendiliğindenlik sınırlarını bütün yönlerden zorlayan bir boyut kazanmamış olsa bile, işçi sınıfı, artık tüm diğer sınıflardan ayrı bir sınıf teşkil ettiğinin, ayrı çıkarları olduğunun ve toplumda ayrı ve belirleyici bir yeri bulunduğunun bilincine varabileceği bir yaşantının ilk adımlarını atmış durumdadır.

Bugün işçi sınıfı hareketinin en önemli zaaflarından biri saflarındaki sınıf dayanışmasının zayıflığı olmasına karşın, işçiler bir sınıf olarak hareket etmeyi öğrenme yolunda pratik tecrübe ile ilerlemektedirler. Sınıf içinde olup biten herşey, işçilerin yaşantısında ve sınıfın yaşantısında bir değişime işaret eder durumdadır. 1986'dan bu yana burjuvazi, hükümet ve sendika ağalarının, kırılan her işçi dalgasının ardından öncü ve uyanış içindeki işçi kitlesini hep tasfiye etme ve sokağa atma politikası izledikleri ve işçilerin mücadele ve örgütlenme çabalarında büyük devrimci yardım görmedikleri koşullarda işçi sınıfı, eğer saflarından yeni ileri öğeler kitlesi çıkarıyorsa, bu sadece, sınıfın kendisi için sınıf olma yoluna girdiğini, bu yolu genişletmekte olduğunu gösterir. İşçi sınıfının bu durumu, hareketin aynı zamanda devrimci si-

yasal bir hareket özelliği kazanmanın bütün koşullarına sahip olduğunu kanıtlar.

Yukarıda, işçi sınıfı hareketinin, herşeye ve bütün zaaflarına karşın ilerlemekte olduğunun somut belirtileri olarak maddeler halinde sıraladığımız olgusal belirtiler aslında, açık kitle hareketindeki ilerleme ve gelişmenin farklı izahından başka birşey değildir.

Ancak hareketin ilerlediğini söylemek, onun içinde bulunduğu ciddi ve tahrip edici zaafları inkar etmek anlamına gelemez. Bugünkü işçi hareketinin temel zaafına daha önce değindik. Ne var ki işçi-kitle hareketinin içinde bulunduğu bünyesel zaafın pratikteki sonuçları olan şunları yeniden vurgulamalıyız: İlk olarak, yığın hareketi; istikrarsızlık içinde gelişmekte ve tutukluklar ve kararsızlıklar içinde ilerlemektedir. İkinci olarak; işçi sınıfı saflarında sınıf dayanışması henüz çok zayıf ve geridir. Üçüncü olarak; iktisadi koşulların iyileştirilmesi için mücadeleyi siyasal alana genişletmekte dizginlerini koparmış bir özellik kazanamaması nedeniyle ekonomik mücadelenin bütün olanaklarını da henüz kullanamamaktadır. Dördüncü olarak; gerek grev ve direniş hareketi, gerekse sokak hareketi olarak ortaya çıkan mücadeleler henüz tam ve gerçek anlamıyla işçilerin kendilerinin ve kendi örgütlenmelerinin inisiyatif ve yönetimi altına girememiştir. Bu nedenle ve hareketin önder ve yönetici kitlesi olarak öne sürdüğü işçi kitlesinin ağırlıklı sosyal konumu ve ağırlıklı siyasal eğilimi nedeniyle, direniş içinde sendikalist, parlamentarist ve oportünist etki oldukça dağıtıcı, yıkıcı ve moral bozucu rol oynayabilmektedir. Kısacası; işçi hareketi bir yandan birikimini, potansiyelini ve tecrübesini çoğaltmakta; öte yandan kendi güçlerini, potansiyelini ve olanaklarını tahribetmektedir. Bundan çıkan sonuç şudur: Sınıfın saflarında devrimci ve komünist çalışmayı güçlendirmek; mücadele ve

örgütlenmelerinde işçilere bugüne kadar olduğundan çok daha fazla ve etkin yardımlarda bulunmak... Bu yapılmadığında hareket ne kadar büyürse büyüsün aldatılmaktan ve yenilgiye sürüklenmekten asla kurtulamayacaktır.

Hareketin bugünkü durumu ve temel sorunu

İşçi hareketi şimdiki durumuyla siyasal özellikler göstermektedir. Ama açıktır ki şu anda işçi sınıfının içinde bulunduğu siyaset, sınıfın gerçek siyaseti değildir.

İşçiler iktisadi eylem içindeyken de çoğunlukla "siyaset" içinde olmaktadırlar. Gerek iktisadi eylem içindeki siyaset, gerekse iktisadi haklarını koruyabilmek için kendiliğinden öne sürdükleri demokratik (siyasal) nitelikli talepler için mücadelenin yarattığı siyaset sınıfın öz siyaseti değildir. Bu mücadele ve bu mücadelenin siyaseti henüz büyük oranda kendiğinden bir "siyasal" mücadelenin siyasetidir. Ve ekonomik ve siyasal bir mücadele işçi sınıfı açısından, burjuvazi ve gericiliğin sınırsız ekonomik ve siyasal egemenliğini sınırlama ve dengelemeden başka bir anlam taşımaz. Çünkü bu mücadele kapitalizmin ve onun belirlediği siyasal düzenin sınırları içindeki bir mücadeledir.

Oysa işçi sınıfının kendiliğinden olmaktan çıkan mücadelesi, burjuvazinin ve gericiliğin devlet egemenliğini, egemen burjuva-kapitalist düzeni yıkmayı, devlet iktidarını ele geçirmeyi ve kendini egemen sınıf olarak örgütlemeyi hedefleyen bir mücadeledir. Bu, işçi kitlelerinin siyasal bilincine dayanan bir mücadele olduğu gibi, işçi sınıfının kendisi için sınıfa dönüşmesi anlamına da gelir. Kuşkusuz işçi sınıfı kendi öz sınıf (siyasal) mücadelesini, kendi önder ve örgütleyici öğelerini tüm diğer partilerden ayrı, bağımsız siyasi partisinde örgütlenmeyi başardığı oranda verebilir. İşçi sınıfının bu

bakımdan durumu ve hareketinin şimdiki özelliği açısından ele alındığında, işçi sınıfının son birkaç yıldır genişleyen mücadelesinin kendi öz ve bilinçli siyasal mücadelesi olmadığı açıktır.

Ancak işçi sınıfının kendisi için sınıfa, hareketinin kendi öz siyasal hareketine dönüşmesinin bir anda olmayacağı; işçilerin kendiliğinden ekonomik ve siyasal eylemleri ve direnişleri içinde gerçekleşeceği de bilinen birşeydir.

1986-1987'lerde ücret talebi ile ortaya çıkan açık işçi-kitle hareketi, sınıfın saflarında, giderek siyasal nitelikli talepler öne sürme eğilimi de yarattı. Sendikal özgürlük ve demokrasiyle ilgili olarak işçilerin önüne sürdüğü talepler ve son bir yıl içinde işçi ve işletme tasfiyelerine karşı çıkan eylem ve direnişler, burjuvazinin devlet iktidarını sınırlama anlamına gelen (bu anlamda siyasal mahiyet taşıyan) taleplerdir. Yanısıra, işçi sınıfının eyleminde yer bulan pahalılığa ve zamlara karşı talepler de ekonomik temelli olmasına karşın aynı nitelikte isteklerdir.

Burjuvazinin ve hükümetin, ekonomik krizin yüklerini işçilere yıkmak için aldığı ve almak zorunda kaldığı ekonomik "tedbirler"in niteliği ve işçilerin yaşam ve eylemlerindeki değişim seyrinin kazandığı özellikler dikkate alınırsa, ücret mücadelesinin yanısıra, işçi-işletme tasfiyelerine ve işsizliğe, zamlara ve uluslararası tekellerin daha da çıplaklaşan sömürüsüne karşı mücadele olanaklarının işçi sınıfı saflarında genişlemekte olduğu görülecektir. Ki bu olanaklar, işçi sınıfının kendi öz siyasetiyle mücadeleye girmesi ve bu mücadeleyi öğrenmesinin olanaklarıdır.

Bugünkü mücadelesiyle işçi sınıfı, bir sınıf olarak mücadele etmeyi öğrenme süreci yaşadığını göstermektedir. İşçi sınıfı saflarında yayılan genel grev, genel direniş sloganları, yanısıra kapitalizmin krizini derinleştirecek nitelikteki kısmi

talepler, işçilerle patronları karşı karşıya getirmekle kalmayan, ama işçileri bir sınıf olarak burjuvaziyle, hükümet ve diktatörlüğün doğrudan ve dolaylı güçleriyle karşı karşıya getiren ve getirecek olan slogan ve taleplerdir. Ayrıca, işçi sınıfı saflarında giderek daha fazla etkinlik kazanan "işçiler birleşin, iktidara yerleşin" ve "iş, ekmek, özgürlük" gibi sloganlar, işçilerin ekonomik mücadeleyle kendi öz siyasal mücadelesi arasındaki ilişkiyi kavrama sürecini yaşadıklarını vurgulamaktadır.

Burjuvazi, gericilik ve hükümet, önünü alamadığı ücret mücadeleleri karşısında attığı "geri" adımı, işçi atma, işyeri kapatma, KİT'leri emperyalist tekellere peşkeş çekerek işçileri sokağa sürme ve sürekli zam dalgasıyla "telafi" etme politikası izliyor. Burjuvazinin ve hükümetin "adeta" mahkum olduğu bu politika, işçiler işten atmalara, özelleştirmelere, İMF dayatmalarına karşı mücadeleye zorunlu olarak itiyor. Zonguldak direnişiyle aşama gösteren "özelleştirmeler"e ve işten çıkarmalara karşı mücadelenin Maga Deri, Erdemir ve Paşabahçe fabrikalarında direniş düzeyine genişlemesi raslantı değildir. Bu mücadelenin genişleyeceği pek çok belirtiyle bugünden belli olduğu gibi, işçilerin, ek zam için ve yanısıra burjuvazinin artan karlarına ve zamlara vb. karşı mücadeleye yönelmelerinin bütün koşulları olgunlaşıyor. Çünkü işçiler, toplu sözleşme ve "ücret"le sınırlı mücadelenin bir işe yaramadığını yaşayarak anlama olanaklarına şimdi daha fazla sahip oluyorlar.

İşçi hareketi nasıl bir seyir izleyecek; inişli, yavaş ve gelişmesinin yanısıra kendi dinamiklerini tahribeden bir seyir mi izleyecek; yoksa peşpeşe patlamalar halinde ve mevcut platformu doğrudan, kesin siyasal bir alana genişleterek mi gelişecek; ya da tutukluk ve kararsızlık içinde, bu özelliklerini koruyarak veya bir öfke dalgasıyla dizginlerinden boşana-

rak karşı saldırıya geçerek mi ortaya çıkacak? Bu sorulara önceden yanıt vermenin olanaksız olduğu açıktır. Ancak şu da açıktır: Burjuvazi ve gericilik, işçi sınıfına ve halka karşı ekonomik ve siyasal saldırı politikasını sürdürmeye, bu saldırıyı genişletmeye adeta mahkum durumdadır. Öte yandan, içinde bulunduğu zor ekonomik koşulların ve giderek daha derinden hissettiği özgürlüksüzlüğün bütün işçi kitlesini içine ittiği hoşnutsuzluk; kaynaşma ve umutsuzluğa dönüşme özellikleri gösteren yaygın bıkkınlık ve öfke belirtileri koşullarında, sınıfın boyun eğeceği düşünülemez birşeydir. Ve nereden bakılırsa bakılsın, işçi sınıfının önümüzdeki dönemi, nasıl ve hangi biçimler altında gelişeceği bugünden bilinemez olan mücadeleler ve sertleşen ve yaygınlaşan çatışmalar dönemidir. Sınıf hareketinin şimdiki durumunda, bugün öngörülebilir olan şey işte budur.

İşçiler mücadelelerini hızlandırmak, patronlara, burjuvaziye, hükümete ve tüm diğer sınıf düşmanlarına karşı güçlendirmek için mücadele ve direnişlerini "alışılmış" "ücret" mücadelesi olmaktan çıkartmak zorundadırlar. Bunun için daha önceki bölümlerde değinilmiş ve ileriki bölümlerde işaret edilecek sorunlarla birlikte şu iki sorun özel önem taşımaktadır.

1- İşçiler, burjuvazinin, gericiliğin ve hükümetin saldırılarına karşı içinde kararsızlıklar da taşıyan mücadele ve eylemlerini, saldırılar karşısında "direnme" çizgisinde, direnmeyi de içeren karşı saldırıya geçme hattına genişletmek zorundadırlar. Bu geçiş; iktisadi ve iktisadi sorunlarla sınırlı "siyasal" mücadeleye geçiş anlamına gelmektedir.

Ücret mücadelesinde işçilerin önünü alamayan burjuvazi ve gericilik, "taviz veriyor" ve "geri çekiliyor" görünümü altında, işçilere ve halka ekonomik saldırısını genişletme yolu izlemektedir.

Kamu İktisadi İşletmeleri'nin emperyalist ve yerli tekellere devredilmesi, kitlesel işten çıkarmalar ve zam dalgasıyla karları artırma politikaları şu anda, burjuvazinin yeni bir dalga haline getirdiği saldırı politikalarıdır. Ve işçiler eğer sadece iktisadi mücadelede ilerlemek istiyorlarsa bile, mücadelelerini, toplusözleşme ile sınırlı bir mücadele olmaktan çıkarmak; zamların durdurulması, işgünü süresinin düşürülmesi, işten çıkarmaların yasaklanması, işletmelerin özelleştirilmelerine son verilmesi, dış borç ödemelerinin durdurulması ve tekelci karların kısıtlanmaları vb. talepler için savaşmak zorundadırlar.

Ancak, işçi sınıfı, burjuvazinin ve emperyalist tekellerin sömürüsü anlamına gelen bu iktisadi ya da iktisadi taleplerle sınırlı siyasal hedeflere yönelmekle yetinemez. Son birkaç yılın mücadeleleri bile göstermektedir ki; burjuvazinin, gericiliğin ve emperyalizmin siyasal baskısına karşı mücadele etmeden ekonomik sömürüyü hafifletmenin bile olanağı yoktur. Çünkü ekonomik mücadele alanı burjuvazinin ve emperyalizmin güçlü olduğu alandır; onların ekonomik egemenliklerini güvenceye alan siyasal egemenliklerine vurulmadan ekonomik mücadele olanak ve araçlarını dahi işe yaramaz hale getirmektedir. İşçilerin asıl kendi mücadele alanları siyasal mücadele alanıdır. Bu nedenle işçi sınıfı ücret, iş ve ekmek mücadelesini özgürlük ve demokrasi için mücadeleyle birleştirmek zorundadır.

Neresinden bakılırsa bakılsın, işçiler, siyasal ve sendikal özgürlük taleplerini öne sürmek; emperyalizmin ve burjuvazinin siyasal baskısına karşı savaşmak zorundadırlar. Uluslararası emperyalist kuruluşlara ve emperyalist hükümetlere tanınan tüm imtiyazların kaldırılması; NATO'dan çıkılması, üslerin sökülmesi ve silahlanmanın durdurulması; yabancı askerlerin Türkiye'yi derhal terketmesi; tüm faşist yasaların

iptal edilmesi, bütün faşist kurumların dağıtılması; işçi ve emekçilerin özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılması ve halka tam özgürlük tanınmasıyla ilgili talepler işçilerin mutlaka öne sürmek ve uğruna savaşmak zorunda oldukları taleplerdir.

İşçi sınıfının mücadelesinin bugünkü gelişimini ve "kendiliğinden" seyrini dikkate aldığımızda, işçilerin mücadelesinin, bu alana genişlemenin eşiğinde bulunduğu ayrıca ve rahatça görülebilecektir.

Yani burjuvazinin ve hükümetin başlatttığı yeni saldırı dalgasının önünü kesmek; bu saldırı dalgasını püskürtmek; ve ekonomik krizin yükünü burjuvaziye yıkmak için savaşmak, işçi sınıfının mücadelesinin özellikle şimdi yönelmesi gereken hedeftir.

İşçi sınıfının mücadelesinin gerçekte yönelmekte olduğu bu hedeflere bilinçle yönelmesi, onun saflarında sınıf dayanışmasının patlama yapmasının koşullarını genişleteceği gibi, diğer halk sınıf ve tabakalarıyla kitlesel ve mücadeleci ittifakının yolunu açacaktır.

İşçiler son bir yıldır giriştikleri eylemlerde, bulundukları bölgedeki diğer emekçi sınıf ve tabakaların desteğini almaya önem veriyorlar. Ancak işçilerin bu yönelimlerinin "kendiliğinden" olduğu açık; ve halkın desteğini alma eğilimi, bilinçli bir şekilde, köylülüğü, şehrin diğer emekçilerini desteklemeye ve savunmaya dönüşmek zorundadır.

Köylülüğün ve şehir emekçilerinin hoşnutsuz olan ve uyanan kitlelerinin gözü gerçekte işçi sınıfının mücadelesine dönüşmüş durumdadır. Eğer işçi sınıfının mücadelesi, İMF'nin ve uluslararası tekellerin dayatmalarına, işsizliğe ve zamlara karşı ve demokrasi ve özgürlük taleplerine genişler; işçiler köylülüğün ve diğer emekçilerin istek ve taleplerini açıktan destekleyen bir tutuma yönelirlerse; o taktirde,

köylülüğün ve şehir emekçilerinin geniş kitlelerinin açık mücadeleler ve direnişler içinde sınıfın çevresinde toplanacağı kesindir.

İşçi sınıfı hareketinde bugün zaafa ve kararsızlığa yolaçan, aynı zamanda bu zaaf ve kararsızlığın bir sonucu olan bir sorun da Türk ve Kürt milliyetinden işçilerin Kürt ulusu üzerindeki ulusal baskıya karşı aldığı tutumdur. Büyük sanayi kentlerindeki işçilerin önemli bir kitlesi Kürt ulusundandır. Kürdistan'da işçi sınıfının ekonomik hareketi, daha geri biçimler altında da olsa tüm Türkiye işçi sınıfının hareketiyle birarada gelişmektedir. Ayrıca gerek sanayi kentlerindeki Kürt milliyetinden işçiler, gerekse Kürdistan işçi sınıfı ulusal baskıyı ve Kürt ulusunun ulusal özgürlüksüzlüğünü derinden yaşamakta ve hissetmektedir.

Buna karşın, Türkiye işçi sınıfı kitlesinin ezici çoğunluğunu oluşturan Türk milliyetinden işçiler Kürt halkına karşı gönül yakınlığı duysalar bile, kanlı ulusal zulme karşı aktif bir mücadele tutumuna, Kürt halkının ulusal özgürlük isteklerini aktif kitlesel mücadeleyle savunan bir tutuma girmediler. Kürt işçilerinin ise, sınıf olarak ulusal direnişin başına geçmede tam bir sınıf tutumu içinde bulunmadığı görülüyor.

Oysa Kürt ulusunun ulusal özgürlük haklarını savunmadan çeşitli milliyetlerden Türkiye işçi sınıfı, tarihsel devrimci rolünü oynayamayacağı gibi, iktisadi ve siyasi hareketindeki kararsızlığı ve istikrarsızlığı da aşamaz. Ayrıca, ayrı bir sınıf olarak hareket edemez; bütün emekçileri ve halkı çevresinde toplayamaz. Türkiye işçi sınıfı ve özellikle Türk milliyetinden işçiler ulusların tam hak eşitliğini ve kaderlerini özgürce belirleme haklarını savunmak zorundadır. Kürt ulusunun ulusal özgürlüğünü savunmak, burjuvaziye ve diktatörlüğe darbe vurmak; işçilere ve emekçilere yönelen ve gi-

derek daha da yoğunlaşan ekonomik ve siyasal saldırıları püskürtmek için de kesin bir gerekliliktir. Ve işçi sınıfının hareketinin kazanmakta olduğu yeni özellikler ve Kürdistan'da özellikle şu anda kendini gösteren yeni olgular dikkate alındığında, işçi kitleleri içinde (aynı zamanda Türk milliyetinden işçiler arasında) Kürdistan'daki faşist-ulusal baskıya karşı mücadelenin yayılması için koşulların olgunlaşmakta olduğundan kuşku duyulamaz. Şimdi daha da somutlaşmakta ve işçilerin ve halkın yaşamına daha da belirgin olarak girmekte olan emperyalist sömürü ve baskı öyle görülüyor ki, işçilerin, diğer emekçilerin ve Kürt emekçilerinin mücadelelerini birbirine bağlayacak koşulları şimdiye kadar olduğundan çok daha kesin çizgileriyle genişletecektir. Türk milliyetinden işçilerin Kürt ulusunun özgürlük haklarını savunması ve Kürdistan işçi sınıfının ulusal özgürlük hareketinin başına geçmesi, ulusal hareketin kapsamını genişletmekle kalmayacak, ama aynı zamanda Kürdistan'daki hareketin bugünkü toplumsal itici gücü olan köylülükle işçi sınıfı arasındaki ittifakı güvenceye alacak, emperyalizmin ve burjuvazinin diğer emekçi sınıfları işçi sınıfına karşı yedekleme olanağı tanımayacaktır.

Bu bölümde öne sürülenleri özet olarak söylersek; çeşitli milliyetlerden Türkiye işçi sınıfı mücadelesini, ücret mücadelesiyle sınırlı bir mücadele olmaktan çıkarıp, emperyalizme, faşizme ve sermayenin saldırılarına karşı, karşı-saldırı anlamı taşıyan bir mücadeleye genişletmek zorundadır. İşçilerin, mücadelelerini karşı saldırı alanına genişletmeleri, gerçekte, işçi sınıfının, diğer ezilen sınıf ve tabakaların ve Kürt emekçilerinin istek ve taleplerinin en kararlı savunucu sınıf olarak ortaya çıkması anlamına da gelir. İşçi sınıfı tüm diğer ezilen sınıfların kurtarıcısı bir sınıf olarak ortaya çıkmak zorundadır.

2- İşçi sınıfının mücadelesinin bugünkü sorunu, kitle mücadelesinin, ekonomik mücadelenin ve emperyalizmin ve kapitalizmin egemenliğinin sonuçlarına karşı siyasal mücadelenin dar sınırlarını kırıp, gerçek demokrasi ve özgürlük mücadelesi platformuna sıçraması sorunudur. Ancak, işçi hareketinin şu anda gösterdiği siyasal eğilimlerin ilerlemesi ve hareketin yeni, gerçek bir siyasal platforma sıçraması, işçilerin kendilerini örgütlü bir güce dönüştürmeyi başarıp başaramamaları ile doğrudan bağlı durumdadır.

İşçi sınıfının, devrim ve sosyalizm ve devlet iktidarını ele geçirme mücadelesinde ilerleyebilmesi için, kendini bağımsız siyasi parti olarak örgütlemesinin kesin olarak zorunlu olduğu bilinmektedir. Sınıfın bağımsız siyasi parti olarak örgütlenmesi sorunu bir yana bırakılırsa, işçilerin kendilerini örgütlemesi ve örgütlü bir güç olarak mücadele etmeleri sorunu bugün büyük ölçüde, burjuva sendikal akımları ve sendika ağası gruplarını (burjuva-düzen partisini ve örgütlerini) sınıf içinden ve sendikalardan söküp atma, sendikaları devrimci bir çizginin ve örgütlenmiş işçilerin yönetimi altına alma sorunudur.

İşçilerin mücadelesi siyasal isteklerini arttırdığında, dolaylı ya da doğrudan siyasal hedeflere daha çok vurduğunda işçilerle burjuva sendikacılık akımlarının ve sendika ağalarının daha fazla karşı karşıya gelmeleri, işçilerin direnişlerinin gerici sendika yöneticilerini alaşağı edecek bir kapsama yükselmesi daha fazla olanaklı hale gelmektedir. Gerici sendika bürokrasisi ve burjuva sendikal akımlar (sınıf içindeki burjuva-kapitalist parti), hem düzen savunucu olduklarından, hem de bu gerçeği bildikleri için, burjuvazi ve hükümetle işbirliği politikasını sürekli yenilemekte, yeni koşullara göre güçlerini sürekli yeniden organize etmektedirler.

İşçi sınıfı hareketinin ilerlemekte olduğu bugünkü koşullarda, Türk-İş bürokrasisinin hareketi kontrol etmede giderek daha fazla zorlandığı ve işçilerin öfkeli tepkileriyle daha fazla karşı karşıya geldiği kesindir. Türk-İş bürokrasisinin ve bu bürokrasinin oluşturduğu gerici-sendikalist platformun işçi hareketini boğmayı başarmasından kuşkuya düşen burjuvazi ve hükümet, "terörist" ilan ettiği ve on yıldır kapısına kilit astığı DİSK'in faaliyete geçmesine göz yumma gereği duymaktadır. Burjuvazi ve hükümet, 1980 öncesinin sendikal rekabetinin bugüne taşınmasından "yarar" görmekte ve işçilerin "yeniden" bölünmesinde fayda ummaktadır.

Ne var ki, burjuvazi ve hükümetin ve sendika bürokrasisinin tüm diğer politikaları gibi bu politikaları da son tahlilde umutsuzdur. Çünkü, işçilerin 12 Eylül faşist darbesinden sonraki deneyimleri, özellikle son birkaç yıl içinde yaşanmış olan mücadelelerin yarattığı sınıf tecrübeleri ve diktatörlüğün işçileri burjuvaziyle karşı karşıya gelmeye zorlayan "zorunlu" saldırı politikası üst üste çakıştığında işçi sınıfının, sendikal rekabetin ve "bölünmüşlüğün" yarattığı sorunları aşma olanakları olağanüstü genişlemektedir.

Eğer işçi sınıfının birkaç yüz binlik ileri kitlesi DİSK'te örgütlenmeyi tercih ederse, DİSK'in nasıl bir platformda örgütleneceğinden ve DİSK'i "örgütleme"ye soyunan sendika bürokrasisinin izlediği gerici çizgiden bağımsız olarak, işçi sınıfının mücadelesinin olanakları daralmayacak, genişleyecektir. Koşullar 1980 öncesinden, hatta birkaç yıl öncesinden farklıdır. Türk-İş bürokrasisi eskiden olduğu gibi, Türk-İş'deki işçiyi (sınıfın ana kitlesi) ekonomik hareketin ve özgürlük mücadelesinin dışında tutma olanaklarını artık yitirdi. İşçi sınıfının sosyalizme en yakın, en deneyimli kitlesinin DİSK'te örgütlenerek gireceği eylemler, artık Türk-İş yönetiminin Türk-İş'li işçiye karşı "kullanabileceği" bir "si-

lah" olmaktan çıktı. İşçi sınıfının ileri bölüklerinin ileri hareketi, bugün ve görülebilir gelecekte sınıfın tüm "geri" kitlesini uyandıracak, ilerletecek ve harekete geçirecek bir anlam da kazandı.

Türk-İş bürokrasisi "güçsüzlüğü"nün farkında ve DİSK'i yeniden "örgütleyecek"lerini ilan eden "sol"cu DİSK yöneticileri ise; Türk-İş bürokratları arasındaki çatlaklardan "yararlanma" politikası izlemekte; işçilerde burjuvaziye ve Türk-İş'li ağalara karşı birikmiş öfkeyi istismar etmeye çalışmaktadırlar. Ama onlar aynı zamanda, 1980 öncesi "sendikacılık"larının "özeleştiri"sini yapmakta; kapitalizmin krizinin işçilerin sırtına yıkılmasında hizmet verecek "sendikacılık" yapacaklarına dair tüm gericilere ve faşistlere "güven verme" tutumundan da geri kalmamaktadırlar.

Türk-İş ağaları ve diğer sendika ağaları vahşice bir sömürünün işçi sınıfına dayatılmasından başka birşey olmayan "Japon ve Kore tipi sendikacılık" alçaklığıyla ortaya çıkarken; DİSK yöneticileri, "ulusal toplumsal uzlaşma", "üretimi artırma" ve "işçileri üretim için teşvik" "sendikacılığı" yapacaklarını açıktan ilan etmekten çekinmemektedirler. Kısacası onlar bu tutumlarıyla, işçileri kapitalizmin sömürü ve baskısına daha etkin bir "aldatıcılıkla" köle edeceklerini ilan etmektedirler.

DİSK geçmişte işçi sınıfının mücadele ve direnişi sonucunda örgütlendi. İşçiler DİSK çatısı altında 1980 12 Eylül'üne gelinceye kadarki dönemde, zaaflar ve çözümsüzlükler içinde de olsa büyük hak mücadelesi verdiler. Ancak peşpeşe gelen DİSK yönetimleri, TKP ve CHP gibi emperyalizmin ve burjuvazinin uşağı partilerin işçiler arasındaki uzantıları olarak işlev gördüler. Ve işçileri sendikalizme ve reformizme mahkum eden, örgütlenmelerini dağıtan ve örgütledikleri ve DİSK'te egemen kıldıkları sendi-

ka bürokrasisine dayanarak, işçileri baskı altına alan bir çizgi izlediler.

DİSK yönetici kliği, işçi sınıfına karşı azgın bir saldırı olan 12 Eylül faşist darbesi sırasında direniş çağrısı yapma bir yana, DİSK'in kapısına kilit astı ve faşist generallerin "adalet"ine sığındı. İşçi sınıfının yaşantısının en zor döneminde generallerin "adalet"ine sığınan, daha sonra da 12 Eylül'cü rejimin en gerici kurumlarında sandalye kapma yarışına girmekten çekinmeyen DİSK yöneticileri, şimdi "kahraman" edasıyla "yeniden" "sendikal mücadele"ye dönüyorlar.

Gerçek durum ve işçinin asla unutmayacağı şey şudur: DİSK yönetici takımı işçilerin şimdi onlara ihtiyacı olduğu için değil; işçi sınıfına karşı burjuvazi ve gericilik ihtiyaç duyduğu için, 12 Eylül'cü faşist rejim işçileri bastırmada onlara da yer açma zorunda kaldığı için "sendikal mücadele"ye dönüyorlar. Tıpkı işçi sınıfı alçağı TBKP'nin "yasallaşması" ve "yenilenmesi" gibi, eski DİSK yöneticisi işçi sınıfı düşmanları da "yenilenerek" ve faşizme ve sermayeye "hizmet" için DİSK diyorlar. Eskiden "verdikleri"ni söyledikleri "sınıf mücadelesi"ni defterden tümüyle silmek gerektiğini yüzsüzce ilan ediyorlar.

Burjuvazi ve gericilik DİSK'e ne maksatla izin verirse versin, DİSK yöneticileri nasıl bir çizgiyle "sendikal mücadele"ye dönerlerse dönsünler, onların hesap ve planlarını tersyüz edecek ve püskürtecek dinamikler işçi hareketinin yarattığı bugünkü birikimde vardır. Ve işçiler, sınıfın ileri işçi kitlesi olarak, DİSK'i tercih etmeleri durumunda, onların planları ve hesaplarını püskürtecek potansiyeli oraya da daha da artırarak ve kaçınılmaz olarak taşıyacaklardır. Sendika ağalarının tüm ihanet ve aldatıcılığına karşın, işçiler eğer orada örgütlenmeyi tercih edeceklerse DİSK'in, sendika

ağalarının elinde burjuva-reformist sendikacılık çizgisinde bir örgüt olarak kurulmasına izin vermemek zorundadırlar. DİSK ne 1980 öncesi DİSK gibi, ne de bugün reformist ve revizyonist sendika ağası yönetici grubunun istediği DİSK gibi örgütlenmelidir. DİSK herşeyden önce, sermayenin ve faşizmin saldırılarını püskürtmeyi ve burjuva kapitalist düzenin egemenliğine son vermeyi hedefleyen ve işçilerin direniş ve mücadele merkezi bir sendika olarak doğmalıdır. Ve böyle bir DİSK ise, gerici sendika ağalarının inisiyatif ve egemenliği ile değil, ancak işçilerin sermayeyi ve diktatörlüğü ve aynı zamanda gerici sendika aristokrasisini hedefleyen inisiyatifi, örgütlenmesi ve aktif kitlesel eylemi üzerinde olabilir.

Bu noktada şu andaki hareketi sürükleyen öncü ve sınıf bilinci edinmekte olduğunu gösteren işçiye önemli görevler düştüğünü vurgulamak gerekiyor. İşçiler herşeyden önce, sendika ağalarına kesin bir güvensizlik ve kendi güçlerine kesin bir güven duymak; eğer DİSK yeniden doğacaksa devrimci platformda doğması için savaşmak zorundadırlar.

Komünist işçinin ve devrimci sınıf partisinin bu sorunla ilgili görevi Türk-İş yöneticilerinin olduğu gibi, DİSK bürokratlarının çizgi ve faaliyeti üzerine de işçi kitleleri arasında aydınlatma çalışması yürütmek; özellikle kitlesel olarak DİSK eğiliminin ortaya çıktığı fabrikalarda, işyerlerinde ve sektörlerde devrimci DİSK platformu oluşturmak; sendikal klikler ve burjuva "sosyalist" akımlar arasındaki çelişkilerden yararlanmayı ihmal etmeden, işçilerin DİSK'i kendi ellerindeki ve yönetimlerindeki sendika olarak kurmalarına yardım etmektir. Ama, öncü komünist işçi ve devrimci sınıf partisi, bugün, izlenen çizgiden bağımsız olarak, Türk-İş ve DİSK eğilimleri içinde çok cepheli bir faaliyetle devrimci sendikal platformun koşullarını oluşturma; her iki sendikada da, sendikaların devrimci bir çizgiye kazanılması, işçilerin

eline geçmesi ve sınıfın devrimci birliği için mücadeleye özel önem verecektir. Ayrıca, Türk-İş ve DİSK bürokratlarının tepedeki "uzlaşma" ve "çatışmaları"nı izlemenin, teşhir etmenin ve "uzlaşma" ve "çatışmanın" sonuçlarının işçilere dayatılmasına karşı uyanıklığı artıran çalışmanın, özel önemi bilinecektir.

Burada özel önemi olan bir sorunun altını çizmek gerekiyor: Emperyalizmin ve burjuvazinin uşağı sözde "işçi" ve sözde "sosyalist" ama gerçekte işçi ve sosyalizm alçağı sendika bürokrasisinin ve temsilcisi oldukları burjuva-düzen partilerinin, özellikle "sosyalist" ve "sosyal-demokrat" partilerin çizgi ve faaliyetine karşı savaş hayati önem taşımaktadır. İşçilerin önüne emperyalizmin "yeni dünya düzeni"ne ve burjuvazi ve gericiliğin gerici- faşist "parlamenter" "demokrasi"sine, süren sendika bürokrasisi ve bağlı bulundukları düzen partilerine karşı uluslararası proleter sosyalist devrim, dünya proletarya diktatörlüğü ve proletarya (ve halk) demokrasisi cephesinden karşı çıkmak; emperyalizmin "yeni dünya düzeni"ne ve ister faşist, isterse liberal olsun burjuva parlamentarizmine karşı savaşı proleter sosyalist dünya devrimi ve dünya çapındaki proletarya demokrasisi perspektifiyle yürütmek, işçi sınıfı üzerindeki burjuva-emperyalist ideolojinin ve sınıf içinde örgütlenmiş burjuva düzen partilerinin tasfiyesi için kesin bir zorunluluktur. Bilinmelidir ki; bu tutum ve perspektiften yoksun hiçbir yardım, hiçbir çalışma işçi sınıfının mücadele ve örgütlenmesine gerçek bir yardımda bulunamaz.

Hareket zaaflarından arınmak zorundadır

Bu bölümde işçi hareketinin karşı karşıya bulunduğu sorunlardan başlıca ikisine değinmekle yetindik. Bu sorunlar,

kuşkusuz işçi hareketinin siyasal ve örgütsel sorunlarını bütün kapsamıyla ortaya koymaktan uzaktır. Ancak bu sorunlar, hareketin ilerleyebilmesi için öncü işçiler, komünistler ve devrimci parti tarafından bütün kapsamıyla anlaşılması gereken sorunlardır. Aksi takdirde, işçi hareketi şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de kendi dinamiklerini tahribetmekten, kendi yarattığı potansiyeli içten kemirmekten kurtulamayacaktır; yenilenen istikrarsızlıklarını ve kararsızlıklarını kırma olanağı bulamayacaktır. Hareket, bünyesini kemiren bu zaaf ve hastalıklardan arınmak zorundadır.

İşçi hareketinin halihazırdaki zaaf ve hastalıklardan arınması sorunu bugünkü durumda, tamamen, öncü ve devrimci işçilerin şimdiki konum, plan ve hareket içindeki rollerinin değişimi sorunu durumundadır. Başka bir deyişle, işçi hareketinin bugünkü zaaf ve hastalıklarından kurtulması sorunu, hareketin ön saflara çıkardığı ileri işçi kitlesinin, yenilenmiş bolşevik bir temel üzerinde yeniden oluşmakta olan kendi bağımsız sınıf partilerinde birleşmeyi başarması sorunudur.

Öncü işçi kitlesinin, yeni türde ve bolşevik temeller üzerinde örgütlenmiş bir partide birleşmesi başarılmaksızın, işçi hareketinin bugünkü zaaf ve hastalıklardan gerçek anlamda kurtulmasının ve yenilgilere mahkum olmaktan uzak kalmasının düşünülemez bir şey olduğu bilinmelidir. Ama, halihazırdaki işçi hareketinin yaşadığı zaaf ve hastalıklara karşı devrimci bir savaş açmadan ve bu savaşta başlıca ileri adımları atmadan öncü işçilerin, kitleler halinde devrimci bir partide birleşmeyi başarabilmelerinin olanaksız olduğunu bilmek de kesin bir gerekliliktir. Devrimci bir sınıf partisinin bunları bilmemesi, bunları anlamaması teoride ve pratikte gereklerini yerine getirmemesi, sınıf hareketi karşısında aptalca bir ihanet anlamına da gelecektir.

Sorunun şu yanını da vurgulayalım: Sendikal ve siyasal

pek çok oportünist, sınıf işbirlikçi ve reformist "sosyalist" ve "sosyal-demokrat" akım, hareketin uyandırdığı öncü işçi ve devrimci kitlesinin devrim ve sosyalizme yeni bir yönelişinin önünü kesmek ve yığın hareketini düzen sınırları içinde tutmak için sınıf içinde ve diğer ezilenler arasında çalışma yürütmektedir.

Bütün bu akımlar cepheye alınmadan; bu akımların, emperyalist-liberal burjuva ideolojik saldırıya bağlanan teorik ve ideolojik faaliyetlerinin uyanan işçi ve devrimci kitle üzerindeki etkisi kırılmadan öncü işçilerin çoğunluğunun işçi sınıfının bağımsız siyasal önderleri olarak örgütlenmeleri olanaksızdır. Ve işçi sınıfı hareketinin bugünkü zaaf ve hastalıklarına karşı mücadele zorunlu olarak, işçi sınıfı ve halk devriminin ve sosyalizmin sınıf içindeki ve sınıf dışındaki düşmanları olan akımlara karşı mücadeleyle birleşmek zorundadır.

Devrimci sınıf partisinin bugünkü işçi hareketi karşısındaki başlıca görevlerinden biri de, ileri işçileri devrim ve sosyalizme ve işçi sınıfının devlet iktidarını ele geçirmesi mücadelesine hazırlamak ve bu temelde örgütlemektir. Yığınların mücadelesini ilerletmek ve örgütlemek... Bu mücadele içinde ileri işçileri devrim ve sosyalizme kazanmak, işçi sınıfının siyasal önderleri olarak parti saflarında örgütlemek... Devrimci sınıf örgütünün bugünkü ana görevi, özet olarak işte budur.

Kürt ulusal direnişi, Kürdistan'da yeni durum

Kürdistan'da, sınır bölgelerinde ve genel olarak Ortadoğu'da son bir kaç ayda meydana gelen olgular ve yaşanan olaylar, faşist diktatörlüğün "Kürt sorunu"ndaki umutsuzluğunu perçinleyen olgu ve olaylar oldular. Bu olgu ve olay-

lar aynı zamanda Kürt ulusal sorununu kesin bir şekilde uluslararası bir sorun haline getirdiler.

Ortadoğu'daki emperyalist saldırının Irak'ın yenilgisine yolaçmasıyla sonuçlanmasından sonra Irak'ta, Irak Kürdistanı'nda ve Ortadoğu'da ortaya çıkan durum; yanısıra ve Türkiye için sınır ötesi olaylardan daha önemli olarak Türkiye Kürdistanı'nda son altı ayda, Kürt emekçilerini, artan terör kampanyasına karşın aşama kateden mücadelesi; Türkiye Kürdistanı'nda genişleyen direnişin ve Ortadoğu'da meydana gelen "değişiklikler"in Türkiye gericiliğini içine sürdüğü umutsuzluk; tüm bu olaylar, olgular ve yaşanan değişiklikler, genel olarak emperyalizmin Ortadoğu'daki egemenlik stratejisinde Ortadoğu halklarının ve tüm Kürt halklarının kazandığı yeni konumla ve Türkiye'nin toplumsal ve siyasal yaşamında olağanüstü artan etkisiyle Türkiye Kürdistanı'nın uluslararası ölçekte yeni bir siyasal önem kazanmasına yolaçtı. Son altı ayın olay ve olgularının, Türkiye Kürdistanı'nın ve Kürt halkının yaşamında önemli değişikliklere yolaçabilecek yeni bir dönemeç olduğunu vurgulamak, Kürt ulusal hareketinin potansiyel olanaklarını anlayabilmek için kesin bir zorunluluk durumundadır.

Ortadoğu'daki emperyalist savaşın görünürdeki sonuçlanmasından sonra Türkiye Kürdistanı'nın kazanmakta olduğu konumu ve yaşadığı yeni durumu belirleyen olgu ve olaylar nelerdir?

İlk olarak; emperyalist ordu birliğinin Silopi'de üslendirilmesi, Türkiye Kürdistanı'nın yaşamında ve mücadelesinin bundan sonraki gelişiminde etken olabilecek "yeni" bir olgudur. Aynı zamanda Türk gericiliğinin ve emperyalist hükümetlerin Türkiye Kürdistanı ile ilgili plan ve hesaplarında, dolayısıyla devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmada yeni unsur ve özelliklere işaret etmektedir.

Emperyalist ordu birliğinin Silopi'de üslendirilmesi, her ne kadar "Irak Kürdistanı'nın güvenliği" gerekçesiyle açıklansa da gerçek neden bu değildir. Emperyalist birlik Silopi'ye aslında çok yönlü amaçlarla yerleştirilmiştir. Silopi'deki emperyalist ordu birliğinin görevleri içinde belki de "en az önemli" olanı Irak Kürdistanı üzerindeki "denetim" görevidir. Amerikan ordusunun komutası aldında Silopi'de kurulan emperyalist üssün en önemli ve halktan gizlenmeye çalışılan görevi, gerçekte, Türkiye'nin durumu ve Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal uyanış ve direnişlerle ilgilidir.

Çünkü Ortadoğu'daki savaşın ve Irak Kürdistanı'ndaki Kürt hareketinin emperyalizme yamanmasının yarattığı ilk "olanaklar"ı da arkasına alan faşist diktatörlük, Kürdistan çapında giriştiği bugüne kadarki en geniş çaplı terör ve sindirme kampanyasına rağmen, Kürt halkının uyanış ve direnişini durduramamış ve açık kitle hareketi yaygınlaşmaya devam etmiştir. Bu durum Türk gericiliğinin ve emperyalist hükümetlerin, Türkiye Kürdistanı'nda "eskiye dönüş" beklentileri son beş yılda kırılmış olmasına karşın, faşist diktatörlüğün halihazırdaki "devlet birliği" statükosunu "koruyabileceği" ile ilgili "umut"larına ciddi moral darbeler vurdu. Emperyalist Amerikan hükümeti ve Türk gericiliği, Silopi'deki emperyalist üssü esas olarak işte tam da bu nedenle, Türkiye Kürdistanı'ndaki hareketin ezilmesi ya da emperyalist alternatifleri etrafında denetlemesi nedeniyle kurdular.

Emperyalist hükümetlerin planlarına göre; eğer Türk devleti, Kürdistan'daki varlığını koruyamaz duruma düşme belirtileri verirse, Silopi üssü emperyalizmin Kürt ulusal hareketine Türkiye'den "bağımsız" yeni bir emperyalist statükoyu dayatmanın dayanak noktası olacaktır. Yani nereden bakılırsa bakılsın, Silopi üssü, herşeyden önce Türkiye Kürdistanı üzerinde bir tehdittir; aynı zamanda, emperyaliz-

min çok alternatifli genel çıkarları yönünde atılmış bir adımdır.

Vurguladığımız gibi, Silopi üssünün kuruluşu, salt Türkiye Kürdistanı ile ilgili değildir. Kürdistan'daki ulusal hareket, Türkiye'de giderek güçlenen ve önlenmesini olanaksızlaştırma dinamikleri de taşıyan işçi hareketiyle bir arada güçleniyor. Ve bu iki hareketin ittifakı, emperyalizmin ve faşist burjuvazinin Türkiye ve Kürdistan'daki egemenliğini sınırlayabilir, zayıflatabilir ve yakın bir zamanda ve "beklenmedik" biçimlerde tehdit edebilir. Türkiye Ortadoğu'nun diğer ülkelerine; Türkiye Kürdistanı diğer Kürdistan bölgelerine benzememektedir. Kapitalizm oldukça yayılmış, nicel olarak güçlü bir işçi sınıfı oluşmuş; işçi sınıfının, emekçilerin ve Kürt emekçilerinin birikimini genişleten hareketi dizginlerini kopardığında (tüm gelişmelerin bu yönde seyrettiği açıktır) emperyalizmin ve gerici sınıfların egemenliği doğrudan tehdit altında olacaktır. Oysa, emperyalizm Türkiye'de egemen olmadan Ortadoğu'da; Türkiye Kürdistanı'nda egemen olmadan diğer Kürdistan bölgelerinde az-çok istikrarlı bir statüko kuramaz. Emperyalist ülkeler, Ortadoğu'da, diğer tüm ülkelerden daha çok Türkiye ve Türkiye Kürdistanı için kaygı duymak zorundadırlar.

Emperyalist hükümetlerin ve Türk gericiliğinin Silopi'de yeni bir üs kurmalarının ana nedeni; Türkiye'nin Kürdistan'da girdiği çıkmaz ve Türkiye işçi sınıfı hareketinin, emperyalizmin ve gericiliğin egemenliği açısından giderek güçlenen potansiyel, ama güncelleşmekte olan pratik bir tehdit oluşturmasıdır. Emperyalizmin Türkiye'de ve Türkiye Kürdistanı'nda pek çok üssü bulunduğundan hareketle bu tesbite karşı çıkılsa bile, bu karşı çıkışın doğru olmayacağı açıktır. Silopi'deki üs "sembolik" bir güç görümünde olsa bile, emperyalist hükümetler, özellikle ABD hükümeti Silo-

pi'deki üs anlaşmasıyla Türkiye'deki ve Kürdistan'daki diğer askeri üsleri "kolayca" kullanma olanağı elde etmiştir. Kısacası, Silopi üssü aslında, tüm diğer üslerin yeniden kurulması ve emperyalist hükümetlerin gerekli gördüğü her askeri harekatta pervasızca kullanılması anlamı taşımaktadır.

Başını ABD'nin çektiği emperyalist devletlerin Ortadoğu'nun kuzey bölgeleriyle "ilgili" emperyalist askeri birliği Silopi'ye yerleştirmelerinin bir nedeni de; Türkiye'yi Ortadoğu sorunlarına geri dönülemezcesine sürüklemek; Türkiye"yi ve Türkiye"deki askeri üsleri sınırsız ve Türk hükümetine herhangi bir "söz hakkı" tanımadan emperyalist müdahalelerin üssü olarak kullanma olanaklarını elde tutmaktır. Silopi'deki "yeni" üsle şimdi, emperyalist ülkelerin Doğu Akdeniz ve Ortadoğu için alacakları herhangi bir müdahale kararı, otomatik olarak, Türkiye'nin ve Türk ordusunun yerine getireceği emperyalist "görevler" için de karar olacaktır.

Emperyalist Ordu Birliği'nin Silopi'de üslendirilmesinin başka nedenlerini sayıp dökmeye gerek yok. Kısaca söylenirse; Silopi üssü bir yandan Türkiye gericiliğinin Kürdistan'daki ulusal direnişi bastıramamasının, öte yandan Türkiye'de ekonomik ve politik "istikrarı" kurma konusunda umut kırıklığı belirtileri gösteren bir konuma düşmesinin bir ifadesi olarak kurulmuştur. Yani emperyalist devletler Silopi üssüyle, bir anlamda, Türkiye Kürdistanı'na ve Türkiye'ye "müdahale" etmektedirler. Ve bu müdahale, diğer bütün bölgelerden önce Türkiye Kürdistanı ve yanısıra Türk halkı üzerinde emperyalist bir tehdit durumundadır. Bu üssün kurulması, aynı zamanda Türkiye'nin emperyalizmin vurucu gücü olarak Ortadoğu halklarının üstüne sürülmesi yönünde emperyalistlerin attığı yeni bir adımdır. Emperyalist devletlerin Türkiye Kürdistanı'nda yerleşmesi Kürdistan ve tüm

Türkiye'nin yaşamında ve devrimle karşı-devrim arasındaki çatışmada yeni unsur ve özellikleri belirleyen yeni bir "dönemeç"e işaret etmektedir.

İkinci olarak; Diyarbakır'daki protesto direnişi, ulusal uyanış ve direnişin tüm Türkiye Kürdistanı'nda geri dönülmez genişleyişi ve Kürt halkının egemen düzenden kopuşunda son altı ayın ortaya çıkardığı yeni bir aşamadır.

Diyarbakır'daki direniş, diktatörlüğün, Ortadoğu'daki savaşın ve Irak Kürdistanı'nın utanç verici yenilgisinin Türkiye Kürdistanı'nda yarattığı moral kararsızlığın ve muhtemel reformist "beklentiler"in bütün etkilerini yıkması bakımından özel bir önem taşımaktadır. Ancak, Diyarbakır protestosunun asıl önemi ve hareket üzerindeki asıl etkisi, onun bu yönü değildir.

Diyarbakır'daki direnişin asıl önemi, Kürt halkının diktatörlükten tümüyle kopmasının inkar edilemez kanıtı olmasında, sonuçta tayin edici olan büyük kentlerin temel çatışma alanına dönüşmesine yolu açmasında ve Kürdistan işçi sınıfı ve şehir emekçilerinin yeni mücadele biçimleriyle harekete geçmesinin olanaklarını genişletebilecek bir adım olmasında yatmaktadır. Diyarbakır çatışmasının ulusal direniş içindeki tayin edici özelliklerinden biri, Kürdistan'da devrimin merkezlerinin uyanışında ve hareketlenmesinde yeni bir adım oluşturmasıdır, diyebiliriz.

Türkiye Kürdistanı'nda yayılan ve Diyarbakır'daki harekete varan çatışma, diktatörlüğün, Kürt hareketini "vaad"lerle yatıştırma olanaklarının kalmadığını, her "vaad"inin hareketin daha da büyümesine yolaçtığını gösterdiği gibi; terör ve sindirme kampanyalarının Kürt halkını daha büyük bir öfkeyle harekete geçiren bir etken haline geldiğini kanıtlamaktadır. Diyarbakır'daki hareket, diktatörlüğün "olanakları"nın tükenmekte olduğunun inkar edilemez bir açıkla-

masıdır. Ve az çok önünü gören herkes, Silopi'de kurulan emperyalist askeri üssü bu gerçek ışığında değerlendirmek zorundadır.

Son altı ayın Türkiye Kürdistanı'nda tanık olduğu en önemli iki olayın Silopi üssü ve Diyarbakır direnişi olduğundan söz etmek yetmemektedir. Bu iki olayın, Kürdistan'da, dolayısıyla Türkiye'de devrim ve karşı-devrim arasındaki çatışmada yeni bir durum yarattığını da tespit etmek gerekmektedir.

Kürdistan'da "yeni durum"un karakteristik özellikleri neler olabilir? Bu sorunun yanıtını gerçek kapsamıyla kavramak, Kürt ulusal hareketinin anlam ve ihtiyaçlarını kavramak olduğu gibi, onun devrim için yarattığı olanaklardan yararlanmanın yolunu da açmak anlamına gelmektedir.

İlkin; eğer genel olarak bölgede Kürt ulusal hareketlerden söz edilecekse ve bu hareketler birbirleri üzerinde etki uyandıracak hareketler olacaksa, her şeye karşın, Türkiye Kürdistanı tüm diğer bölgelerdeki Kürt hareketlerini şu ya da bu şekilde etkileyebilecek bir merkez üssü haline gelmiştir. AyrıcaTürkiye Kürdistanı özellikle Diyarbakır direnişiyle ve yanısıra açık emperyalist "müdahale" ile kesin bir şekilde, bir "bölge sorunu" olmaktan çıkmış, uluslararası bir sorun konumu kazanmıştır. Türkiye Kürdistanı artık, uluslararası büyük güçlerin dünya politikasının önemli bir unsuru durumuna gelmiştir.

İkinci olarak; kitle mücadelesinin Ortadoğu'daki savaştan özellikle Irak Kürdistanı'ndaki yenilgiden sonraki gelişimi ve Diyarbakır'daki kitle direnişi, hareketin tüm Kürdistan'da ve büyük kentlerde yayılma olanaklarını genişlettiğini göstermektedir. Emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadelenin merkezlerinin ve son tahlilde tayin edici temel gücünün yattığı büyük kentlerin hareketlenmesi, kent ile kır arasında-

ki ittifakın koşullarını olgunlaştırdığı gibi; işçi sınıfının ulusal hareketin başına geçmesinin olanaklarını da genişletmiştir.

Bu durum, Kürdistan'daki ulusal direnişin, salt "ulusal özgürlük" mücadelesi olmaktan çıkmasının, emperyalizme ve diktatörlüğe karşı anti-emperyalist, demokratik ve devrimci işçi-köylü hareketine dönüşmesinin toplumsal ve siyasal temellerini kaçınılmaz olarak güçlendirmektedir. Kürdistan'daki bu yeni gelişme (emperyalist müdahale ve kentlerin hareketlenmesindeki gelişme), Kürt ulusal hareketinin emperyalizme karşı mücadeleye dönüşmesinin olanaklarını genişletmesi ve Kürt işçilerinin harekete geçmesinin koşullarını olgunlaştırmasıyla birlikte, Türk ve Kürt milliyetinden işçi sınıfı ve halkın emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadele birliğinin dinamiklerini harekete geçirici bir gelişme de olacaktır. Son altı ayın yarattığı yukarıda sözünü ettiğimiz olgu ve gelişmeler, bu bakımdan da yeni bir dönemeçtir, denilebilir.

Üçüncü olarak; Kürdistan'daki bugüne kadarki mücadeleler ve Diyarbakır olayları, ulusal direnişin içinde bulunduğu başlıca temel sorunları çarpıcı bir şekilde yeniden ortaya koymuştur. Hareketin, tutarlı anti-emperyalist ve demokratik bir platforma duyduğu acil ihtiyacın vurgulanmasının yanısıra, bugün; diktatörlüğün Kürdistan'daki egemenliğinin tek dayanağının Kürt emekçilerinin örgütsüzlüğü gerçeği olduğu çarpıcı bir şekilde ve yeniden kanıtlanmıştır. Son beşaltı ayın mücadelelerinin ve devrimle karşı-devrim arasında Kürdistan'da süren bugünkü çatışmanın yeniden açığa çıkardığı ve kanıtladığı şeylerden biri de işte budur.

Kürt komünisti, Kürt işçisi ve Kürt devrimcisi şunu bilecektir: Dünyada ulusal hareketlerin geçici bir emperyalizme yamanma (Doğu Avrupa, Balkanlar, Sovyetler, Irak Kürdis-

tanı ve Asya'daki şimdiki ulusal hareketler) dönemi yaşamalarına karşı, Türkiye Kürdistanı'ndaki ulusal direniş emperyalizme karşı mücadelenin başlıca olanaklarına sahiptir; Türkiye'de ve Kürdistan'da işçi hareketinin atılım içinde bulunduğu koşullarda derinlemesine ve genişlemesine bir gelişme göstermektedir.

Emperyalist hükümetlerin Kürdistan'a doğrudan müdahaleye yönelik hazırlıkları ve Kürt gericiliğinin sınır ötesini de kucaklayarak azgınlaşan saldırıları gerçekte, emperyalizmin ve Türk gericiliğinin hareket karşısındaki gücünü değil, güçsüzlüğünü vurgulamaktadır. Ve Kürt komünist, öncü Kürt işçisi ve Kürt devrimcisi emperyalizmden boş ve gerici beklentiler içine düşmeyecek; aksine, ulusal direnişin şu anda içinde bulunduğu zayıflığı yok etmek için bıkıp usanmadan çalışacak ve savaşacaktır.

Kürt ulusal direnişi ve ulusal özgürlük mücadelesi üzerindeki bugünkü en önemli tehdit; hareketin emperyalist hükümetlerin ve Kürt burjuva-feodal sınıfların aldatıcı faaliyetine açık bir platform üzerinde bulunmasıdır. Bu tehlikeyi boşa çıkarmanın yolu ise; Kürt ulusunun kurtuluşunu emperyalizmden ve gerici sınıfların egemenliğinden kurtuluşa dönüştürecek bir siyasal platformunu Kürt işçi-emekçi kitlelerine mal etmek; ve Kürt işçi ve emekçilerinin örgütlerinin kitlesel bir güce dönüşmesi için savaşmaktır. Kısacası, Kürt işçi ve köylülerini ve şehir emekçilerini kendi örgütleri içinde örgütlemek; onların safları arasında devrimi örgütlemektir.

Unutmamak gerekir: Kürt ulusal hareketi, Kürt işçi ve köylülerinin anti-emperyalist ve demokratik hareketine dönüşme yolunda ilerledikçe, Türk milliyetinden işçi ve emekçilerinin dikkatini daha fazla çekecek, desteğini daha fazla alma olanaklarını genişletecektir. Ayrıca emperyaliz-

min egemenliğinin ve emperyalist müdahale tehditlerinin emekçi yığınlar için giderek daha fazla somutlanması, Türkiye'deki işçi sınıfı hareketiyle Kürt ulusal hareketini anti-emperyalist mücadele çizgisinde zorunlu olarak birleştirecek olguları yaratmaktadır.

Ağustos-Eylül-1991

Bir komünist, öncü bir işçi ve devrimci işçi partisi, bugünkü koşullarda, bütün hazırlığını, bütün çalışmasını, devrimci yığın hareketinin her an patlayabilir olduğunu dikkate alarak planlamak ve yürütmek zorundadır. İşçi sınıfının her türden eylemini ve örgütlenmesini genişletmek ve bütün halk sınıf ve tabakalarının emperyalizme, diktatörlüğe karşı ittifak ve birliğini başarmak için en yüksek enerjiyle ve devrimi pratik olarak hazırlama ve örgütleme tutumuyla savaşmak... İşte biricik devrimci tutum ve işçi sınıfını, halkı ve Kürt halkını örgütleyip harekete geçirmenin biricik yolu budur.